RƏSMİ DÖVLƏT QƏZETİ

AZƏRBAYCAN

№ 288 (9743) 28 dekabr 2024-cü il ŞƏNBƏ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

QƏZETİN ƏSASI 1918-Cİ İLDƏ QOYULMUŞDUR

İnkişaf büdcəsi

Dövlət büdcəsi dünyanın hər bir ölkəsində əsas maliyyə aləti hesab olunur. Təsadüfi deyil ki, büdcənin gəlir və xərclərinin səviyyəsi ilk növbədə ölkənin inkişafının göstəricisi kimi nəzərdən keçirilir. Ona görə də hansısa ölkənin inkişafından danışanda ilk diqqət yetirilən məsələlərdən biri onun büdcəsi olur. Dövlət büdcəsi ilə bağlı məsələlərin müzakirəsi də hər zaman ictimaiyyət tərəfindən maraqla izlənilir.

Azərbaycanın 2025-ci il dövlət büdcəsinin, habelə büdcə zərfinə daxil olan məsələlərin noyabr ayından başlanan və dekabrda yekunlaşan müzakirələri də işgüzar atmosferdə keçdi.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın inkişafına paralel olaraq dövlət büdcəsi də ildən-ilə böyüyüb, ötən 21 ildə gəlir və xərcləri dəfələrlə artıb. Uzun illərdir ki, Cənubi Qafqazda bütün məsələlərdə lider olan respublikamızın büdcəsi də gəlir və xərclərinə görə birincidir. Xatırladaq ki, 2003-cü ildə respublikamızda dövlət büdcəsinin gəlirləri 1 milyard 220,9 milyon manat həcmində idi. Bu gün büdcəmizin gəlirləri artıq 38 milyard manatı ötüb. Bu da 2003-cü illə müqayisədə təxminən 32 dəfə çoxdur.

Büdcənin ildən-ilə artımı isə ilk növbədə respublikamızın qarşısında dayanan prioritet vəzifələrin uğurla icra olunmasını təmin edib. Təsadüfi deyil ki, hər il dövlət büdcəsi tərtib olunarkən vacib məsələlərin maliyyələşdirilməsinə daha çox diqqət yönəldilir. Sosial və investisiya yönümlülüyə üstünlük vermək, dövlətin müdafiə qabiliyyətini daha da gücləndirmək, vətəndaşların sosial rifahını ildən-ilə yüksəltmək, iqtisadi, enerji, ərzaq və ekoloji təhlükəsizliyini möhkəmləndirmək, idxaldan asılılığı minimuma endirmək, regionların dinamik sosial-iqtisadi inkişafını təmin etmək dövlət büdcəsinin prioritet vəzifələridir.

Növbəti ilin büdcə siyasəti müəyyənləşdirilən hədəflər, Prezident İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu əsas prioritet vəzifələr nəzərə alınmaqla hazırlanıb. Bunlar respublikamızın hərbi-müdafiə qabiliyyətinin və milli təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi, "2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiya"sında nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsi, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpası, yenidən qurulması, ölkə iqtisadiyyatına reinteqrasiyası və ərazilərə Böyük qayıdışın təmin edilməsi, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi və rifah halının yaxşılaşdırılması üçün əlavə sosial dəstək paketinin reallaşdırılması, dayanıqlı iqtisadi artımın dəstəklənməsi, makroiqtisadi sabitliyin və büdcə dayanıqlılığının qorunması və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Proqramında nəzərdə tutulan tədbirlərin icrasıdır.

→ 15

Prezident İlham Əliyev və Kasım-Jomart Tokayev istintaqın gedişi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıblar

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 27-də Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevə zəng edib.

Dövlət başçıları Azərbaycan və Qazaxıstan vətəndaşlarının olduğu təyyarənin qəzaya uğraması nəticəsində insanların həlak olması ilə bağlı bir-birinə, həmçinin həlak olanların yaxınlarına başsağlıqlarını bildirib, yaralananlara tezliklə şəfa arzulayıblar.

Prezident İlham Əliyev ilk növbədə Qazaxıstan Prezidentinə xilasetmə işlərinin aparılması ilə bağlı şəxsən təşəkkürünü bildirib. Dövlətimizin başçısı bu işlərdə dərhal lazımi tədbirlər görən və yaralanan sərnişinlərin xilas olunmasında fəal iştirak edən Qazaxıstan xilasedicilərinin işini yüksək qiymətləndirib. Eyni zamanda Azərbaycan Prezidenti Qazaxıstanın tibb personalına da təşəkkürünü çatdıraraq, onların xəsarət alanlara qayğı ilə yanaşmaları və peşəkarcasına tibbi xidmət göstərmələri ilə bağlı minnətdarlığını bildirib, yaralananların böyük hissəsinin artıq Vətənə döndüyünü və hələ də orada müalicə olunan Azərbaycan vətəndaşlarının olduğunu vurğulayıb.

Dövlətimizin başçısı bununla yanaşı, Qazaxıstanın sadə vətəndaşlarının da Azərbaycanla həmrəylik göstərərək, bu işlərdə verdikləri dəstəyi bir daha dost və qardaş xalqlarımızın bir-birinə nə qədər bağlı olmasının göstəricisi kimi dəyərləndirib, bunun Azərbaycan ictimaiyyəti tərəfindən çox yüksək qiymətləndirildiyini qeyd edib.

Öz növbəsində Kasım-Jomart Tokayev bildirib ki, təyyarə qəzasının araşdırılması ilə bağlı onun tapşırığı ilə dərhal xüsusi komissiya yaradılıb, "Embraer" şirkətinin nümayəndələri artıq Qazaxıstana gəliblər və araşdırma işlərində fəal iştirak edirlər.

Telefon söhbəti zamanı tərəflər istintaqın gedişi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıb və əmin olduqlarını bildiriblər ki, aparılan istintaqın nəticəsində qəzanın başvermə səbəbləri tam şəkildə araşdırılacaq.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Təyyarə qəzasının səbəblərinin araşdırılması üçün yaradılmış Dövlət Komissiyasının növbəti iclası keçirilib

Dekabrın 27-də təyyarə qəzasının səbəblərinin araşdırılması üçün yaradılmış Dövlət Komissiyasının növbəti iclası keçirilib.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, komissiyanın sədri Əli Əsədov bildirdi ki, komissiya qəzanın nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı indiyədək görülmüş işləri və qarşıda duran vəzifələri nəzərdən keçirəcək.

Qəza nəticəsində xəsarət alanlara və yaralananlara zəruri yardımın göstərilməsi ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər və görüləcək işlər barədə məlumat verildi.

Komissiya üzvlərinin səlahiyyətləri üzrə məruzələri dinlənildi.

Komissiya üzvləri yaralıların, həmçinin həlak olanların nəşlərinin Azərbaycana gətirilməsi, həlak olanların dəfni, hazırda vəziyyəti ağır olan vətəndaşların Aktauda davam edən müalicəsinin gedişi ilə bağlı məlumat verdilər.

Qəza nəticəsində həlak olmuş 26 Azərbaycan vətəndaşından dördünün cəsədinin ölkəyə gətirilməsi və dəfn olunması ilə bağlı zəruri tədbirlərin görüldüyü bildirildi. Həlak olmuş digər 22 şəxsin cəsədinin məhkəmə-tibbi ekspertiza və digər zəruri tədbirlər bitdikdən sonra tezliklə ölkəmizə gətirilməsi ilə bağlı məsələlər müzakirə olundu.

Komissiya üzvlərinə təyyarə qəzasında xəsarət alanlara və həlak olan şəxslərin ailələrinə zəruri maddi yardım, mənəvi-psixoloji dəstək göstərilməsi ilə bağlı məsələlərin qısa zamanda və çevik həll edilməsi tapşırıldı.

Bildirildi ki, hadisənin başvermə səbəblərinin araşdırılması ilə bağlı Qazaxıstan tərəfindən yaradılmış xüsusi komissiya çərçivəsində istintaq tədbirləri davam edir. Diqqətə çatdırıldı ki, Azərbaycanın qəti mövqeyi ondan ibarətdir ki, qəzanın başvermə səbəbləri şəffaf, obyektiv və hərtərəfli araşdırılmalı, ictimaiyyət istintaqın nəticələri barədə məlumatlandırılmalıdır.

Son ümid, son nəfəs, son uçuş...

Vəzifə borclarını şərəflə yerinə yetirərək onlarla sərnişinə yaşam şansı verən üç qəhrəman əbədiyyət səmasına uçdu

Bakı-Qroznı reysini yerinə yetirən "Azərbaycan Hava Yolları"na (AZAL) məxsus "Embraer 190" tipli sərnişin təyyarəsinin labüd qəzadan qaçışının olmayacağını yaxşı anlayan ekipaj heyəti əllərindən gələn hər şeyi etməyə çalışmışdılar ki, həm qəzanın fəsadlarını mümkün qədər azalda bilsinlər, həm də sərnişinləri düzgün təlimatlandıraraq onları fiziki, mənəvi baxımdan baş verəcəklərə hazırlasınlar, ən əsası, onlarda həyat yaşamına dair ümidləri sönməyə qoymasınlar.

Həmin məşum dəqiqələrdə təyyarədə Hökumənin dilindən səslənən və indi hər birimizin qulağında dönə-dönə təkrarlanan "Hər şey yaxşı olacaq!" ifadəsi, sözün əsl mənasında, sərnişinlər üçün yaşamla ölüm arasında ümid işartısı oldu.

Hökumə azacıq titrək, eyni zamanda da inamlı səslə dediyi bu sözlərlə insanları həyata elə möhkəm bağladı ki...

Zərifliklə əzəməti, gücü və inamı eyni anda təcəssüm etdirən bu sehrli ifadə ilə, sözün əsl mənasında, həm də elə ölümə hökm etmişdi Hökumə...

Məhz azərbaycanlı üç peşəkar qəhrəman sayəsində bu gün həyatda olan yekaterinburqlu sərnişin Sübxonkul Rəhimov müsahibəsində Hökumənin kritik məqamda əzm və cəsarət nümayiş etdirərək üzərinə düşən vəzifəni mükəmməl şəkildə yerinə yetirdiyini vurğulayıb: "Pilotlara daha yaxın olan stüardessa, xüsusilə qadın üçün vəziyyətin dəhşətli olmasına baxmayaraq dözdü. O, əzm göstərdi. O, belə bir vəziyyətdə yerinə yetirməli olduğu bütün funksiyaları, vəzifələri yerinə yetirirdi".

"Mən onun göstərişinə itaət etdim və kreslonun söykənəcəyinə sıxıldım", - deyə söyləyən sərnişin əlavə edib ki, stüardessa öz işini mükəmməl şəkildə yerinə yetirib, insanları sakitləşdirib.

→ 16

Aviaqəza ilə bağlı bütün lazımi tədbirlər görüləcək

Dövlət Komissiyası hazırda tam gücü ilə fəaliyyətdədir, dövlətimizin və vətəndaşlarımızın maraq və mənafelərinin hərtərəfli müdafiəsi istiqamətində ardıcıl tədbirlər görülməkdədir. Lakin təəssüflə müşahidə etməkdəyik ki, Azərbaycanın artan güc və imkanları qarşısında aciz duruma düşən ayrı-ayrı subyektlər və onların Azərbaycandakı uzantıları Bakı-Qroznı təyyarəsində yaşanan faciəni fürsətə çevirərək ölkəmiz əleyhinə istifadə etməyə cəhd göstərirlər. Xüsusən təyyarə qəzasını Azərbaycanın quru sərhədlərinin müvəqqəti olaraq vətəndaşların gediş-gəlişi üçün bağlı qalması ilə əlaqələndirməyə, bu prosesdə qeyri-sağlam məntiqə əsaslanan tezislər tirajlamağa çalışırlar. VII çağırış Milli Məclisin ilk iclasındakı tarixi nitqində Prezident İlham Əliyev bəyan etmişdi ki, quru sərhədlərimizin vətəndaşların gediş-gəlişi üçün hələ də bağlı qalması müəyyən çətinliklər yaratsa da, bugünkü geosiyasi vəziyyətdə daxili təhlükəsizliyi təmin etmək üçün yeganə düzgün addımdır.

→ 16

"Qalıqlar və şahid ifadələri deməyə əsas verir ki, təyyarəyə kənar müdaxilə olub"

"Zərərçəkən sərnişinlər və sağ qalan təyyarə bələdçiləri bildiriblər ki, Qroznı üzərində olarkən partlayış səsi eşidiblər. Hətta təyyarə bələdçisinin birinin qolu yaralanıb. Həmçinin sosial şəbəkələrdən və mətbuatın yaydığı görüntüdən də görmək olur ki, bir xanım qolundan və ayağından xəsarət alıb. Bundan başqa, təyyarənin qanadında deşik izlərini görmək olar. Təyyarənin daxilində füzelyajda müxtəlif kəsici, yaxud da hansısa kənar cismin dəyməsi nəticəsində müxtəlif zədələri müşahidə etmək olur. Rusiya vətəndaşları olan zərərçəkənlər də bildiriblər ki, Qroznı üzərində 3 dəfə partlayış səsi eşidiblər. Onların dediyinə görə, partlayış səsləri kənardan gəlib, daha sonra təyyarəyə nəsə toxunub".

→ 16

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Əs-səlamu əleykum və rəhmətullahi və bərəkətuhu!

Azərbaycana məxsus sərnişin təyyarəsinin Qazaxıstan Respublikasında qəzaya uğraması, bu hadisə nəticəsində həyatını itirənlərin və xəsarət alanların olması xəbərini dərin təəssüf hissi ilə qarşıladım.

Zati-alinizə və həlak olanların ailələrinə dərin hüznlə başsağlığı verirəm. Allah-Taaladan diləyirəm ki, həyatını itirənlərə rəhmət eləsin, onların yaxınlarına səbir və təsəlli versin, xəsarət alanlara tezliklə sağalmalarını nəsib etsin! Allah Sizi bütün pisliklərdən qorusun!

Qardaşınız,

Salman bin Əbdüləziz Al SƏUD,
İki Müqəddəs Ocağın Xadimi, Səudiyyə Ərəbistanının Kralı

❖ ❖ ❖

Əs-səlamu əleykum və rəhmətullahi və bərəkətuhu!

Azərbaycana məxsus sərnişin təyyarəsinin Qazaxıstan ərazisində qəzaya uğraması nəticəsində insanların həlak olmaları və xəsarət almaları ilə bağlı xəbəri dərin təəssüf hissi ilə aldım.

Zati-alinizə və həyatını itirənlərin ailələrinə dərin hüznlə başsağlığı verir, Allah-Taaladan dünyasını dəyişənlərə rəhmət, xəsarət alanlara isə şəfa diləyirəm.

Hörmətlə,

Məhəmməd bin Salman bin Əbdüləziz Al SƏUD,
Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının vəliəhdi, Baş nazir

❖ ❖ ❖

Zati-aliləri cənab Prezident!

Azərbaycana məxsus sərnişin təyyarəsinin Qazaxıstanda qəzaya uğraması, çoxlu sayda insanın həlak olması barədə xəbəri dərin kədər hissi ilə qarşıladım.

Bu ürəkağrıdan hadisə ilə əlaqədar kədər və hüznümü bölüşür, Sizə və Azərbaycan xalqına, həyatını itirənlərin ailələrinə başsağlığı verirəm. Uca Allahdan mərhumların ruhuna rəhmət diləyir, yaralananlara tezliklə sağalmalarını arzulayıram.

Cənab Prezident, Sizə olan ən yüksək hörmət və ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Hörmətlə,

Hissein Brahim TAHA,
İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi

❖ ❖ ❖

Zati-aliləri!

"Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus sərnişin təyyarəsinin Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında qəzaya uğraması nəticəsində çoxlu sayda insanın həlak olması və yaralanması barədə xəbər məni dərindən kədərləndirdi.

Dost Azərbaycan xalqının başına gələn facıə ilə əlaqədar Zati-alinizə və həlak olanların ailələrinə Əlcəzair xalqı, hökuməti adından və şəxsən öz adımdan dərin hüznlə başsağlığı verirəm.

Mən Azərbaycan xalqının bu ağır sınaqdan çıxa biləcəyinə əminəm və belə bir çətin zamanda Əlcəzairin ölkənizlə həmrəy olduğunu vurğulayır, xəsarət alanların tezliklə sağalmalarını ürəkdən arzulayıram.

Zati-aliləri, Sizə bir daha dərin hüznlə başsağlığı verir, ən yüksək hörmət və ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Abdelmacid TEBBUN,
Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti

❖ ❖ ❖

Hörmətli cənab Prezident!

"Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus sərnişin təyyarəsinin Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında faciəvi şəkildə qəzaya uğraması nəticəsində insanların həlak olması ilə əlaqədar Xorvatiya Respublikasının vətəndaşları adından və şəxsən öz adımdan onların ailələrinə və bütün Azərbaycan vətəndaşlarına dərin hüznlə başsağlığı verirəm.

Bu kədərli vaxtda Azərbaycan xalqı ilə həmrəyliyimizi bildirir, yaralıların tezliklə sağalmalarını arzulayırıq.

Cənab Prezident, ən yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Zoran MİLANOVİÇ,
Xorvatiya Respublikasının Prezidenti

❖ ❖ ❖

Zati-aliləri!

Azərbaycana məxsus sərnişin təyyarəsinin Qazaxıstanda faciəvi şəkildə qəzaya uğraması nəticəsində çoxsaylı insanın həlak olması barədə xəbəri dərin kədər hissi ilə qarşıladıq.

İordaniya Haşimilər Krallığının xalqı və hökuməti adından Zati-alinizə, Azərbaycan hökumətinə, xalqına və həlak olanların ailələrinə dərin hüznlə başsağlığı verirəm.

Yaralananların tezliklə sağalmalarını arzulayır, bu ağrı-acılı günlərdə Allahdan Sizə və Azərbaycan xalqına səbir və dözüm diləyirəm.

II Abdullah ibn Al HÜSEYN,
İordaniyanın Kralı

❖ ❖ ❖

Zati-aliləri, Qardaşımız İlham Əliyev!

Aktau şəhəri yaxınlığında təyyarə qəzası nəticəsində insanların həyatını itirməsi ilə əlaqədar Sizə dərin hüznlə başsağlığı verirłk.

Faciəvi hadisədə həlak olanlara Tanrıdan rəhmət, onların ailələrinə və yaxınlarına isə səbir diləyirik.

Dərin hörmət və ehtiramla,

Daniel Orteqa SAAVEDRA,
Nikaraqua Respublikasının Prezidenti,

Rosario MURİYO,
Nikaraqua Respublikasının vitse-prezidenti

❖ ❖ ❖

Zati-aliləri, əziz Qardaşım!

Dekabrın 25-də Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında "Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus sərnişin təyyarəsinin faciəvi şəkildə qəzaya uğraması və çoxsaylı insanın həlak olması barədə xəbəri dərin kədər hissi ilə qarşıladıq.

Sudan xalqı adından və şəxsən öz adımdan Zati-alinizə və həlak olanların ailələrinə dərin hüznlə başsağlığı verirəm. Biz həmçinin bu dəhşətli hadisə zamanı xəsarət alanların tezliklə və tam sağalmaları üçün dua edirik.

Bu kədərli vaxtda mən Sudan hökumətinin və xalqının Azərbaycan Respublikası ilə davamlı həmrəyliyini bir daha təsdiq edirəm. Uca Allahdan diləyirəm ki, həyatını itirənlərə rəhmət eləsin, onların yaxınlarına səbir və təsəlli versin.

Zati-aliləri, əziz Qardaşım, ən yüksək hörmət və ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Abdel Fattah Al-Burhan Abdelrahman Al-BURHAN,
Sudan Respublikasının Suveren Keçid Şurasının Sədri

❖ ❖ ❖

Hörmətli İlham Heydər oğlu!

"Azərbaycan Hava Yolları" QSC-yə məxsus təyyarənin sərnişinlərinin və heyət üzvlərinin həlak olması ilə nəticələnən facıə barədə kədərli xəbəri dərin təəssüf hissi ilə qarşıladım.

Kədərinizi bölüşərək həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, qardaş Azərbaycan xalqına dərin hüznlə başsağlığı verirəm. Bu ağır itki bizim hamımızın ortaq kədəridir. Yaralananların tezliklə sağalmalarını diləyirəm.

Əminəm ki, qardaş Azərbaycan xalqı özünəməxsus mətanəti və cəsarəti ilə bu çətin sınaqdan çıxacaqdır.

Hörmətlə,

Nursultan NAZARBAYEV,
Qazaxıstan Respublikasının birinci Prezidenti

❖ ❖ ❖

Hörmətli cənab Prezident!

"Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus sərnişin təyyarəsinin Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında qəzaya uğraması xəbəri məni dərindən kədərləndirdi. Bu dəhşətli qəzada həyatını itirən insanlara Allahdan rəhmət, yaralananlara tezliklə şəfa tapmalarını diləyirəm.

Sizə və qardaş Azərbaycan xalqına başsağlığı verirəm.

Hörmətlə,

Binəli YILDIRIM,
Türk Dövlətləri Təşkilatının Ağsaqqallar Şurasının sədri, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin üzvü

❖ ❖ ❖

Hörmətli cənab Prezident!

"Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus sərnişin təyyarəsinin Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında qəzaya uğraması nəticəsində insan tələfatının kədərləndiyimi bildirir, Sizə və xalqınıza dərin hüznlə başsağlığı verir, ağrınızı bölüşürəm.

Bütün türk dünyasında dərin kədərə səbəb olan qəzada həyatını itirənlərə TÜRKSOY-un Baş Katibliyi adından və şəxsən öz adımdan Allahdan rəhmət, yaralananların tezliklə sağalmalarını diləyirəm.

Hörmətlə,

Sultan RAEV,
TÜRKSOY-un Baş katibi

❖ ❖ ❖

Zati-aliləri, hörmətli cənab Prezident!

Demokratiya və İqtisadi İnkişaf Naminə Təşkilatın - GUAM-ın Katibliyinin beynəlxalq əməkdaşları olaraq "Azərbaycan Hava Yolları" aviaşirkətinə məxsus sərnişin təyyarəsinin qəzaya uğraması və çoxsaylı insan itkisi ilə nəticələnən facıə barədə kədərli xəbər bizi dərindən sarsıtdı.

Facıə zamanı həlak olanların ailələrinə dərin hüznlə başsağlığı verir, yaralananların tezliklə sağalmasını arzulayır, bu çətin günlərdə Azərbaycan xalqının kədərini bölüşürük.

Hörmətlə,

Altay ƏFƏNDİYEV,
GUAM-ın Baş katibi

❖ ❖ ❖

Möhtərəm cənab Prezident!

"Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus təyyarənin Aktau şəhəri yaxınlığında qəzaya uğraması ilə əlaqədar Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Parlament Məclisi adından Sizə, Azərbaycan xalqına və həlak olanların yaxınlarına başsağlığı verir, yaralananların tezliklə sağalmalarını arzu edirik.

Dərin hüznlə,

Asəf HACIYEV,
Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Parlament Məclisinin Baş katibi

❖ ❖ ❖

Hörmətli cənab Prezident!

"Azərbaycan Hava Yolları" aviaşirkətinə məxsus təyyarənin Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında qəzaya uğraması nəticəsində çoxsaylı insanın həlak olması ilə əlaqədar Qaqauziya sakinləri adından və şəxsən öz adımdan Sizə dərin hüznlə başsağlığı verirəm.

Bu ağır itkinin kədərini bölüşərək, facıə qurbanlarının ailələrinə və yaxınlarına təsəllimizi və dəstəyimizi ifadə edir, həmçinin hadisə nəticəsində yaralananların tezliklə tam sağalmasını arzulayıraq.

Dərin kədərlə və hüznlə,

Yevgeniya QUTSUL,
Moldova Respublikasının Qaqauziya Muxtar Ərazi Qurumunun (Qaqauz Yeri) rəhbəri

❖ ❖ ❖

Hörmətli cənab Prezident!

Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında "Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus sərnişin təyyarəsinin qəzaya uğraması nəticəsində baş vermiş ürəkağrıdan facıə ilə bağlı Sizə şəxsən öz adımdan, İsrail hökuməti və xalqı adından dərin hüznlə başsağlığı verirəm.

İsrail Dövləti çoxsaylı insan itkisi ilə əlaqədar kədərinizi bölüşür. Bu facıə nəticəsində həlak olanların ailələrinə və bütün Azərbaycan xalqına başsağlığı veririk. Yaralıların hamısının tezliklə tam sağalmalarını arzu edirik.

İsrail Dövləti, eləcə də Nəqliyyat və Yol Təhlükəsizliyi Nazirliyi bu çətin vaxtda Sizin yanınızdadır və lazım ola biləcək hər cür yardımı göstərməyə hazırdır.

Ən yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Miri REQEV,
İsrail Dövlətinin nəqliyyat və yol təhlükəsizliyi naziri

❖ ❖ ❖

Zati-aliləri, cənab Prezident!

Dekabrın 25-də çoxlu sayda insanın həyatına son qoyan dəhşətli təyyarə qəzası ilə əlaqədar Sizə və Azərbaycan xalqına dərin hüznlə başsağlığı verirəm.

Bu faciəli hadisə Kuala-Lumpur əhalisini qəlbən sarsıtdı. Biz bu hüznlü və kədərli vaxtda Azərbaycan xalqı ilə həmrəyik. Facıə zamanı həlak olanların ruhları şad olsun, onların ailələrinə səbir diləyir, yaxınlarına dərin hüznlə başsağlığı veririk.

Sizinlə birlikdə kədərlənirik və həyatını itirənlərin xatirəsini ehtiramla yad edirik.

Zati-aliləri, Kuala-Lumpur əhalisinin və şəxsən mənim başsağlığımızı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Dərin hüznlə,

Maimuna Mohd ŞƏRİF,
Malayziyanın paytaxtı Kuala-Lumpur şəhərinin meri, 2018-2024-cü illərdə BMT-nin Məskunlaşma Proqramının icraçı direktoru, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin üzvü

❖ ❖ ❖

Möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyev!

"İsrail Bizim Evimizdir" Partiyası adından və şəxsən öz adımdan Aktau şəhəri yaxınlığında qəzaya uğrayan "Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus təyyarənin sərnişinlərinin və heyət üzvlərinin faciəvi şəkildə həlak olmaları ilə əlaqədar Sizə dərin hüznlə başsağlığı verirəm.

Biz Azərbaycan xalqı ilə birlikdə kədərlənirik.

Bütün yaralananların tezliklə şəfa tapmasını arzulayırıq.

Hörmətlə,

Aviqdor LİBERMAN,
İsrail Knessetinin deputatı, "İsrail Bizim Evimizdir" Partiyasının sədri

❖ ❖ ❖

Möhtərəm İlham Heydər oğlu!

Dövlətlərarası Aviasiya Komitəsi "Azərbaycan Hava Yolları" aviaşirkətinə məxsus sərnişin təyyarəsinin Aktau şəhəri yaxınlığında qəzaya uğraması xəbərini dərin kədər hissi ilə qarşıladı.

Təyyarə qəzasında həlak olanların doğmalarına və yaxınlarına dərin hüznlə başsağlığı verir, onların dərdinə şərik oluruq.

Dərin hörmətlə,

Oleq STORÇEVOY,
Dövlətlərarası Aviasiya Komitəsinin sədri

❖ ❖ ❖

Hörmətli İlham Heydər oğlu!

Aktau yaxınlığında çoxsaylı insan tələfatı ilə nəticələnən faciəvi təyyarə qəzası xəbərini dərin kədər hissi ilə qarşıladım.

Həlak olanların ailələrinə dərin hüznlə başsağlığı verir, yaralananların tezliklə sağalmalarını arzulayıram.

Bu facıənin ağrı-acısını Azərbaycan xalqı ilə bölüşürəm.

Hörmətlə,

Bakıtcan SAQİNTAYEV,
Avrasiya İqtisadi Komissiyası Kollegiyasının sədri

Baş nazir Əli Əsədov Qazaxıstanın Azərbaycandakı səfirliyində olub

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov dekabrın 27-də Qazaxıstan Respublikasının ölkəmizdəki səfirliyində olub.

Nazirlər Kabinetindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Ə.Əsədov Aktau şəhərində baş vermiş təyyarə qəzası nəticəsində çoxsaylı insan tələfatı ilə bağlı səfirlikdə açılan matəm kitabına ürək sözlərini yazdı.

Baş nazir Qazaxıstanın ölkəmizdəki səfiri Alim Bayel ilə söhbət etdi.

Ə.Əsədov və A.Bayel Azərbaycan və Qazaxıstan xalqları üçün bu çətin və kədərli məqamda bir-birilərinə və həlak olan şəxslərin ailələrinə başsağlıqlarını ifadə etdilər, xəsarət alanların tezliklə şəfa tapmasını dilədilər.

Hadisənin nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı operativ reaksiyaya, müxtəlif dövlət orqanlarının çevik və hərtərəfli dəstəyinə görə Qazaxıstan hökumətinə bir daha minnətdarlıq ifadə olundu.

Qazaxıstan Parlament Məclisinin Sədri Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovaya təyyarə qəzası ilə əlaqədar zəng edib

Qazaxıstan Respublikası Parlament Məclisinin Sədri Yerlan Koşanov Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovaya zəng edib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən bildirilib ki, Qazaxıstan Parlament Məclisinin Sədri "Azərbaycan Hava Yolları" şirkətinə məxsus təyyarənin qəzaya uğraması ilə əlaqədar başsağlığı verib.

Parlament Məclisinin Sədri öz adından və qazaxıstanlı deputatlar adından Azərbaycan xalqına və qəza nəticəsində həyatını itirənlərin ailələrinə, yaxınlarına səbir diləyib, yaralananların tezliklə sağalmalarını arzulayıb.

Spiker Sahibə Qafarova göstərilən diqqətə və başsağlığına görə minnətdarlığını bildirərək, öz növbəsində bu təyyarə qəzasında Qazaxıstan vətəndaşlarının da həlak olması ilə əlaqədar Yerlan Koşanova başsağlığı verib, onların ailələrinə və yaxınlarına səbir diləyib.

"Azərbaycan"

Belarus Respublikası Milli Assambleyası Respublika Şurasının Sədri Natalya Koçanova Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovaya zəng edib

Belarus Respublikası Milli Assambleyası Respublika Şurasının Sədri Natalya Koçanova Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovaya zəng edib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən bildirilib ki, Respublika Şurasının Sədri "Azərbaycan Hava Yolları" şirkətinə məxsus sərnişin təyyarəsinin dekabrın 25-də Bakı-Qroznı reysini yerinə yetirərkən Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında faciəli şəkildə qəzaya uğraması ilə əlaqədar özünün və Şuranın deputatları adından Milli Məclisin sədrinə, dost və qardaş Azərbaycan xalqına, qəzada həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına dərin hüznlə başsağlığı verib, yaralıların tezliklə sağalmalarını arzulayıb.

Spiker Sahibə Qafarova göstərilən diqqətə və başsağlığına görə minnətdarlığını bildirib.

"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri 38 356 000,0 min manat, xərcləri 41 407 600,0 min manat (o cümlədən mərkəzləşdirilmiş gəlirləri 37 562 064,0 min manat, yerli gəlirləri 793 936,0 min manat, mərkəzləşdirilmiş xərcləri 40 608 389,0 min manat, yerli xərcləri 799 211,0 min manat) məbləğində təsdiq edilsin.

Maddə 2. Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri mədaxil mənbələri üzrə aşağıdakı məbləğlərdə nəzərdə tutulsun:

Sıra №-si	Gəlirlərin mənbələri	Məbləğ (manatla)
2.1.	Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	1 989 000 000,0
2.2.	Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	6 344 000 000,0
2.3.	Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi	46 700 000,0
2.4.	Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi	392 600 000,0
2.5.	Əlavə dəyər vergisi	8 326 200 000,0
2.5.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi	4 568 000 000,0
2.6.	Sadələşdirilmiş vergi	405 000 000,0
2.7.	Aksizlər	1 840 700 000,0
2.7.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə aksizlər	185 000 000,0
2.8.	Yol vergisi	142 800 000,0
2.8.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal olunan yanacağa görə və xarici dövlətlərdə qeydiyyatda olan avtonəqliyyat vasitələri sahibləri tərəfindən ödənilən yol vergisi	37 000 000,0
2.9.	Mədən vergisi	160 000 000,0
2.10.	Gömrük rüsumları	1 810 000 000,0
2.11.	Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən yığımlar	166 000 000,0
2.12.	Xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar	2 000 000,0
2.13.	Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər	612 230 000,0
2.14.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) daxilolmalar (transfertin yuxarı həddi)	14 481 000 000,0
2.15.	Dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən daxilolmalar	34 000 000,0
2.16.	Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	12 000 000,0
2.17.	Dövlət rüsumu	390 000 000,0
2.18.	Vergi orqanlarının xətti ilə toplanan sair daxilolmalar	75 000 000,0
2.19.	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	880 000 000,0
2.20.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondları üzrə daxilolmalar	61 220 000,0
2.21.	Sair daxilolmalar	185550 000,0

Maddə 3. Müəyyən edilsin ki, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondları dövlət büdcəsinin aşağıdakı mədaxil mənbələri hesabına formalaşır:

Sıra №-si	Gəlirlərin mənbələri	Məbləğ (manatla)
3.1.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondu üzrə daxilolmalar	340 000 000,0
3.1.1.	yol vergisi	142800 000,0
3.1.2.	mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə sərnişin və yük daşımalarını həyata keçirən şəxslər tərəfindən ödənilən sadələşdirilmiş vergi	7200 000,0
3.1.3.	idxal olunan minik avtomobillərinə tətbiq edilən aksizlər	54200 000,0
3.1.4.	idxal olunan avtonəqliyyat vasitələrinə tətbiq edilən gömrük rüsumu	96 400 000,0
3.1.5.	nəqliyyat vasitələrinin, o cümlədən motonəqliyyat vasitələrinin, qoşquların və yarımqoşquların texniki baxışdan keçirilməsi üçün tutulan dövlət rüsumu	39100 000,0
3.1.6.	iriqabaritli və ya ağırçəkili nəqliyyat vasitələrinin icazə verilən qabarit, çəki və yüklə birlikdə oxa düşən kütlə parametrlərinə dair tələblərin pozulmasına görə tətbiq edilmiş inzibati cərimələr	300 000,0

Maddə 4. Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların ixracı zamanı məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixracla bağlı xərclər çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən (SVOP əməliyyatları istisna olmaqla) dövlət büdcəsinə 30 faiz həcmində yığım tutulur və bu yığımlar vergi ödəyicisinin vergilər, faizlər, maliyyə sanksiyaları və inzibati cərimələr üzrə digər borclarının ödənilməsinə aid edilmir.

Maddə 5. Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş gəlirləri aşağıdakı mənbələr hesabına formalaşdırılır:

5.1. bu Qanunun 9-cu maddəsi ilə 2025-ci il üçün hər bir şəhər və rayon üzrə müəyyən edilmiş gəlirlərin müvafiq şəhər və rayonların yerli xərclərindən artıq olan hissəsi (müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondlarına aid edilənlərdən başqa);

5.2. gömrük rüsumları, Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi və aksiz, dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən daxilolmalar, xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar, səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) daxilolmalar, sair daxilolmalar, dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən maliyyələşdirilən büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondlarının digər gəlirləri.

Maddə 6. Bu Qanunun 9-cu maddəsi ilə 2025-ci il üçün hər bir şəhər və rayon üzrə müəyyən edilmiş gəlirlərin müvafiq şəhər və rayonların yerli xərclərindən artıq olmayan hissəsi onların yerli gəlirlərinin formalaşdırılmasına yönəldilir.

Maddə 7. Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində aşağıdakı məqsədlərə yönəldilir:

Sıra №-si	Xərclərin istiqamətləri	Məbləğ (manatla)
7.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	5 261 728 956,0
7.1.1.	qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti	1 765755192,0
7.1.2.	beynəlxalq münasibətlər	502 780 000,0
7.1.3.	xarici yardımlar	24 520 000,0
7.1.4.	elm	239 213 243,0
7.1.5.	seçki və statistika tədbirləri	35 057 321,0
7.1.6.	büdcələrarası transfertlər	294 763 000,0
7.1.6.1.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya (transfertin yuxarı həddi)	285 713 000,0
7.1.6.2.	yerli (bələdiyyələr) büdcələrə verilən dotasiya	7 500 000,0
7.1.6.3.	yerli (bələdiyyələr) büdcələrə verilən subvensiya	1 550 000,0
7.1.7.	dövlət borcu	2 399 640 200,0
7.2.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	8 396 297 596,0
7.2.1.	müdafiə qüvvələri	2 665 277 196,0
7.2.2.	milli təhlükəsizlik	467 917873,0
7.2.3.	sərhəd xidməti	540314 143,0
7.2.4.	müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	5 359711,0
7.2.5.	müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsinə aid edilən digər fəaliyyətlər	4 717 428 673,0
7.2.5.1.	xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	4 580 000 000,0
7.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq	3 192 002 515,0
7.3.1.	məhkəmə hakimiyyəti	151 041 422,0
7.3.2.	hüquq mühafizə	2 311 382 766,0
7.3.3.	prokurorluq	126 387 272,0
7.3.4.	məhkəmə qərarlarının icrası	10 000 000,0
7.3.5.	hüquqi yardım	6 061 927,0
7.3.6.	məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq sahələrinə aid edilən digər fəaliyyətlər	587 129 128,0
7.4.	Təhsil	4 937 283 246,0
7.4.1.	məktəbəqədər təhsil	467 441987,0
7.4.2.	ümumi təhsil	2 347 506 880,0
7.4.3.	peşə təhsili	82 228 666,0
7.4.4.	orta ixtisas təhsili	104 858 142,0
7.4.5.	ali təhsil	180 731 136,0
7.4.6.	əlavə təhsil	20 830 788,0
7.4.7.	təhsil sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	7 493 152,0
7.4.8.	təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	1 726 192 495,0
7.5.	Səhiyyə	1 993 578 359,0
7.5.1.	poliklinikalar və ambulatoriyalar	18 082 341,0
7.5.2.	xəstəxanalar	249 303 643,0
7.5.3.	diaqnostika, profilaktika və qan xidməti ilə bağlı fəaliyyət	5 496 000,0
7.5.4.	səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	8 021 082,0
7.5.5.	səhiyyə sahəsində proqramlar və digər xidmətlər	1 712 675 293,0
7.5.5.1.	icbari tibbi sığorta fonduna ayrılan vəsait	1 416 405 000,0
7.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	4 751 730 807,0
7.6.1.	sosial müdafiə	515 443 904,0
7.6.2.	sosial təminat	38 672 446,0
7.6.3.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	50 000,0
7.6.4.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə digər müəssisə və tədbirlər	4 197 564 457,0
7.6.4.1.	dövlət sosial müdafiə fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	1 600 000 000,0
7.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	621 779 862,0
7.7.1.	mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	234 559 269,0
7.7.2.	televiziya, radio və nəşriyyat	67 746 571,0
7.7.3.	bədən tərbiyəsi və gənclər siyasəti	80 032 720,0
7.7.4.	yaradıcı ittifaq, cəmiyyət və dini tədbirlər	22 073 699,0
7.7.5.	mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti sahəsinə aid olan digər müəssisə və tədbirlər	217 367 603,0
7.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	369 908 011,0
7.8.1.	mənzil təsərrüfatı	69 476 654,0
7.8.2.	kommunal təsərrüfatı	160 356 063,0
7.8.3.	su təsərrüfatı	13 707 499,0
7.8.4.	mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	126 367 795,0
7.9.	Kənd təsərrüfatı	1 203 805 845,0
7.9.1.	kənd təsərrüfatı tədbirləri	574 499540,0
7.9.2.	baytarlıq	48 485983,0
7.9.3.	meliorasiya	542 683 176,0
7.9.4.	kənd təsərrüfatı üzrə digər müəssisə və tədbirlər	38 137 146,0
7.10.	Ətraf mühitin mühafizəsi	414 191 558,0
7.10.1.	Ətraf mühitin və təbiətin mühafizəsi	1 045 766,0
7.10.2.	bioloji zənginliyin qorunması	9 274 287,0
7.10.3.	torpaq və yerquruluşu	15 100 000,0
7.10.4.	hidrometeorologiya tədbirləri	10 591 785,0
7.10.5.	meşə təsərrüfatı	20 116 471,0
7.10.6.	balıqçılıq və ovçuluq	1 384 537,0
7.10.7.	ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi	326 083 862,0
7.10.8.	ətraf mühitin mühafizəsi sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	30 594 850,0
7.11.	İqtisadi fəaliyyət	8 377 525 915,0
7.11.1.	nəqliyyat və rabitə	509 262 144,0
7.11.2.	iqtisadi və kommersiya fəaliyyəti	53 594 784,0
7.11.3.	tikinti və şəhərsalma	6 687 457 000,0
7.11.3.1.	dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	2685400 000,0
7.11.3.2.	işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası	4 000 000 000,0
7.11.4.	geodeziya və faydalı qazıntılar	8 200 000,0
7.11.5.	yanacaq və enerji kompleksi	42 634,0
7.11.6.	iqtisadi fəaliyyətlə bağlı digər xidmətlər	1 118 969 353,0
7.12.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xərclər	1 887 767330,0
7.12.1.	ehtiyat fondları	448 000 000,0
7.12.1.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	300 000 000,0
7.12.1.2.	dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	148 000 000,0
7.12.2.	məqsədli büdcə fondları	420 520 000,0
7.12.2.1.	müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondları	420 520 000,0
7.12.3.	valyuta konvertasiyası	4 000 000,0
7.12.4.	əsas bölmələrə aid edilməyən tədbirlər üzrə digər fəaliyyət	1 015 247330,0
7.12.4.1.	dövlət ehtiyatlarının yaradılması	35 000 000,0
7.12.4.2.	fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər	20 000 000,0
7.12.4.3.	ehtiyata və ya istefaya buraxılmış hərbçilərə mənzil kirayəsi ilə bağlı xərclər	15 045 899,0
7.12.4.4.	sosial-iqtisadi və digər tədbirlər üzrə xərclər	945 201431,0

Maddə 8. Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional və iqtisadi təsnifatın paraqrafları səviyyəsində bu Qanunun əlavəsində verilmiş məbləğlərdə təsdiq edilsin.

Maddə 9. Azərbaycan Respublikasının şəhər və rayonları üzrə gəlirlər 15 500 000 000,0 manat, o cümlədən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid olan məbləğ 152100 000,0 manat, yerli xərclər 799 211 000,0 manat, gəlirlərin yerli xərclərdən artıq olan və mərkəzləşdirilmiş gəlirlərə aid edilən hissəsinin məbləği 14 553 964 000,0 manat, yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılması nəzərdə tutulan vəsaitin yuxarı həddi 5 275 000,0 manat məbləğində təsdiq edilsin.

Sıra №-si	Şəhər və rayonların adı	Gəlirlər		Yerli xərclər	Gəlirlərin yerli xərclərdən artıq olan və mərkəzləşdirilmişgəlirlərə aid edilən hissəsinin aşağı həddi	Yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün mərkəzləşdirilmiş xərclərdən ayrılması nəzərdə tutulan vəsaitin yuxarı həddi
		Cəmi	o cümlədən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fonduna aid olan məbləğ			
	Şəhərlər					
1.	Bakı	14 103 000 000	129 467 000	358 525 000	13 615 008 000	0
2.	Gəncə	108 103 000	1 808 000	39 695 000	66 600 000	0
3.	Lənkəran	38 374 000	2 560 000	9 285 000	26 529 000	0
4.	Mingəçevir	36 540 000	65 000	15 458 000	21 017 000	0
5.	Naftalan	10 077 000	2 000	3 151 000	6 924 000	0
6.	Sumqayıt	213 052 000	2 455 000	32 802 000	177 795 000	0
7.	Şəki	36 992 000	1 893 000	7 559 000	27 540 000	0
8.	Şirvan	34 040 000	1 790 000	5 173 000	27 077 000	0
9.	Yevlax	26 014 000	2 753 000	7 458 000	15 803 000	0
10.	Xankəndi	500 000	0	0	500 000	0
	Rayonlar					
11.	Abşeron	91 527 000	166 000	11 235 000	80 126 000	0
12.	Ağcabədi	25 021 000	1 732 000	6 450 000	16 839 000	0
13.	Ağdam	12 004 000	35 000	7 776 000	4 193 000	0
14.	Ağdaş	13 311 000	12 000	6 402 000	6 897 000	0
15.	Ağdərə	300 000	0	0	300 000	0
16.	Ağstafa	12 315 000	41 000	5 288 000	6 986 000	0
17.	Ağsu	16 486 000	1 049 000	5 494 000	9 943 000	0
18.	Astara	16 804 000	10 000	4 555 000	12 239 000	0
19.	Balakən	9 775 000	23 000	4 411 000	5 341 000	0
20.	Beyləqan	17 698 000	33 000	5 008 000	12 657 000	0
21.	Bərdə	22 155 000	61 000	6 895 000	15 199 000	0
22.	Biləsuvar	17 677 000	17 000	5 241 000	12 419 000	0
23.	Cəbrayıl	2 881 000	16 000	3 548 000	0	683 000
24.	Cəlilabad	15 640 000	35 000	6 384 000	9 221 000	0
25.	Daşkəsən	7 315 000	1 000	3 973 000	3 341 000	0
26.	Füzuli	15 246 000	17 000	7 165 000	8 064 000	0
27.	Gədəbəy	10 501 000	41 000	7 625 000	2 835 000	0
28.	Goranboy	13 009 000	20 000	7 072 000	5 917 000	0
29.	Göyçay	20 025 000	16 000	5 637 000	14 372 000	0
30.	Göygöl	20 744 000	9 000	6 100 000	14 635 000	0
31.	Hacıqabul	10 047 000	12 000	4 646 000	5 389 000	0
32.	Xaçmaz	43 279 000	1 544 000	8 272 000	33 463 000	0
33.	Xızı	5 866 000	5 000	3 295 000	2 566 000	0
34.	Xocalı	1 153 000	3 000	2 144 000	0	994 000
35.	Xocavənd	1 285 000	25 000	2 344 000	0	1 084 000
36.	İmişli	44 010 000	1 711 000	5 847 000	36 452 000	0
37.	İsmayıllı	16 422 000	10 000	6 557 000	9 855 000	0
38.	Kəlbəcər	3 766 000	4 000	4 899 000	0	1 137 000
39.	Kürdəmir	17 367 000	18 000	5 138 000	12 211 000	0
40.	Qax	6 531 000	15 000	5 423 000	1 093 000	0
41.	Qazax	22 759 000	15 000	5 812 000	16 932 000	0
42.	Qəbələ	29 532 000	22 000	7 538 000	21 972 000	0
43.	Qobustan	6 649 000	5 000	4 573 000	2 071 000	0
44.	Quba	35 464 000	64 000	8 841 000	26 559 000	0
45.	Qubadlı	7 105 000	4 000	4 279 000	2 822 000	0
46.	Qusar	17 408 000	28 000	6 684 000	10 696 000	0
47.	Laçın	6 700 000	75 000	5 913 000	712 000	0
48.	Lerik	5 979 000	5 000	5 449 000	525 000	0
49.	Masallı	17 757 000	35 000	8 230 000	9 492 000	0
50.	Neftçala	11 915 000	28 000	5 292 000	6 595 000	0
51.	Oğuz	4 606 000	30 000	3 961 000	615 000	0
52.	Saatlı	15 716 000	8 000	5 988 000	9 720 000	0
53.	Sabirabad	17 766 000	17 000	5 748 000	12 001 000	0
54.	Salyan	18 121 000	26 000	6 941 000	11 154 000	0
55.	Samux	9 708 000	16 000	5 317 000	4 375 000	0
56.	Siyəzən	8 625 000	17 000	3 858 000	4 750 000	0
57.	Şabran	10 906 000	21 000	4 453 000	6 432 000	0
58.	Şamaxı	18 823 000	14 000	7 385 000	11 424 000	0
59.	Şəmkir	29 919 000	50 000	9 406 000	20 463 000	0
60.	Şuşa	4 121 000	2 000	1 902 000	2 217 000	0
61.	Tərtər	12 404 000	17 000	6 978 000	5 409 000	0
62.	Tovuz	30 043 000	2 022 000	7 131 000	20 890 000	0
63.	Ucar	9 853 000	21 000	3 775 000	6 057 000	0
64.	Yardımlı	4 253 000	8 000	5 622 000	0	1 377 000
65.	Zaqatala	17 389 000	62 000	5 919 000	11 408 000	0
66.	Zəngilan	3 056 000	3 000	2 681 000	372 000	0
67.	Zərdab	6 571 000	11 000	5 605 000	955 000	0
	Cəmi	15 500 000 000	152 100 000	799 211 000	14 553 964 000	5 275 000

Maddə 10. Bu Qanunun 9-cu maddəsi ilə müəyyən edilmiş yerli xərclərin maliyyələşdirilməsi məqsədilə şəhər və rayonların gəlirləri, həmçinin yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün ayrılan vəsaitin yuxarı həddi yerli xərcləri təmin etmədikdə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) həmin şəhər və rayonlara, onların xərclərinin 10 faizindən çox olmayan hissəsi qədər dövlət büdcəsindən vəsait ayırır.

Maddə 11. Azərbaycan Respublikasının 2025-ci ildə dövlət daxili və xarici borclarına xidmətlərlə bağlı xərclərin yuxarı hədləri aşağıdakı kimi təsdiq edilsin:

Sıra №-si	Xərclərin istiqamətləri	Məbləğ (manatla)
11.1.	Daxili dövlət borcu üzrə, cəmi o cümlədən:	958 000 000,0
	faiz ödənişləri	821 200 000,0
11.2.	Xarici dövlət borcu üzrə, cəmi o cümlədən:	1 441 640 200,0
	faiz ödənişləri	479 278 800,0

Maddə 12. Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il üzrə daxili dövlət borclanmasının yuxarı həddi (limiti) 2 000 000,0 min manat, xarici dövlət borclanmasının yuxarı həddi (limiti) 3 500 000,0 min manat təsdiq edilsin. İl ərzində veriləcək dövlət zəmanətlərinin məbləğinin yuxarı həddi (limiti) 2 000 000,0 min manat məbləğində təsdiq edilsin.

Maddə 13. Dövlət büdcəsinin icrası prosesində "Büdcə sistemi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsinə əsasən müdafiə olunan xərc maddələri ilk növbədə, digər xərc maddələri isə dövlət büdcəsinin gəlirləri və kəsirinin maliyyələşdirilməsi mənbələri üzrə daxilolmaların vəziyyətindən asılı olaraq maliyyələşdirilir.

Maddə 14. Dövlət büdcəsi kəsirinin yuxarı həddi 3 051600,0 min manat məbləğində təsdiq edilsin. Onun maliyyələşdirilməsi özəlləşdirmədən, digər mənbələrdən daxilolmalar (daxili və xarici borclanma, 2025-ci il yanvarın 1-nə dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabının sərbəst qalığı, həmçinin məqsədli büdcə fondlarının vəsaitinin qalığı hesabına həmin fondların kəsirinin bağlanması daxilində) hesabına həyata keçirilsin.

Maddə 15. Azərbaycan Respublikasının 2025-ciil icmal büdcəsinin xərclərinin yuxarı həddinin məbləği 47 629 437,6 min manat müəyyən edilsin.

Maddə 16. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) gəlirləri nəzərə alınmadan, Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il icmal büdcəsi kəsirinin yuxarı həddinin məbləği 18 131419,4 min manat məbləğində müəyyən edilsin.

Maddə 17. Bu Qanun 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 dekabr 2024-cü il

"Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram:**

1. "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanununun 7-ci maddəsi ilə funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində ayrılan vəsaitin məbləği inzibati təsnifata uyğun olaraq dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən, maliyyə yardımı alan təşkilatlar və tədbirlər üzrə aşağıdakı qaydada təsdiq edilsin:

manatla

Sıra №-si	Xərclərin istiqaməti	Xərclərin məbləği	o cümlədən:	
			Mərkəzləşdirilmiş xərclər	Yerli xərclər
1	2	3	4	5
1.1	Ümumi dövlət xidmətləri	5 261 728 956.0	5 035 497 185.0	226 231 771.0
1.1.1	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti	1 765 755 192.0	1 540 905 289.0	224 849 903.0
1.1.1.1	Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi	52 850 118.0	52 850 118.0	
1.1.1.2	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası	244 345 212.0	244 345 212.0	
1.1.1.3	Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti	31 081 042.0	31 081 042.0	
1.1.1.4	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	15 695 080.0	15 695 080.0	
1.1.1.5	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Dövlət Ekoloji Təhlükəsizlik Xidməti	1 523 470.0	1 523 470.0	
1.1.1.6	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Meşələrin İnkişafı Xidməti	1 352 098.0	1 352 098.0	
1.1.1.7	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Milli Hidrometeorologiya Xidməti	1 305 765.0	1 305 765.0	
1.1.1.8	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidməti	1 239 234.0	1 239 234.0	
1.1.1.9	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	14 870 263.0	14 870 263.0	
1.1.1.10	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti	8 600 999.0	8 600 999.0	
1.1.1.11	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	15 282 078.0	15 282 078.0	
1.1.1.12	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	29 843 828.0	29 843 828.0	
1.1.1.13	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	41 417 067.0	41 417 067.0	
1.1.1.14	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti	129 573 565.0	129 573 565.0	
1.1.1.15	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti	17 281 509.0	17 281 509.0	
1.1.1.16	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi	11 703 609.0	11 703 609.0	
1.1.1.17	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	31 591 020.0	31 591 020.0	
1.1.1.18	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi	1 993 218.0	1 993 218.0	
1.1.1.19	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyi	3 020 500.0	3 020 500.0	
1.1.1.20	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	33 410 224.0	33 410 224.0	
1.1.1.21	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi yanında Dövlət Xəzinədarlıq Agentliyi	16 163 977.0	16 163 977.0	
1.1.1.22	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi yanında Dövlət Borcunun və Maliyyə Öhdəliklərinin İdarə Edilməsi Agentliyi	1 184 172.0	1 184 172.0	
1.1.1.23	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Maliyyə Nəzarəti Xidməti	3 221 663.0	3 221 663.0	
1.1.1.24	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	11 409 333.0	11 409 333.0	
1.1.1.25	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti	4 882 970.0	4 882 970.0	
1.1.1.26	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi	8 156 027.0	8 156 027.0	
1.1.1.27	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Elektron Təhlükəsizlik Xidməti	785 654.0	785 654.0	
1.1.1.28	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyi	1 512 903.0	1 512 903.0	
1.1.1.29	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	4 889 298.0	4 889 298.0	
1.1.1.30	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi	7 150 779.0	7 150 779.0	
1.1.1.31	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi	1 861 999.0	1 861 999.0	
1.1.1.32	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	8 723 993.0	8 723 993.0	
1.1.1.33	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi	1 505 399.0	1 505 399.0	
1.1.1.34	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyi	1 816 932.0	1 816 932.0	
1.1.1.35	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyi	15 398 015.0	15 398 015.0	
1.1.1.36	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	3 901 868.0	3 901 868.0	
1.1.1.37	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	4 891 053.0	4 891 053.0	
1.1.1.38	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	7 842 537.0	7 842 537.0	
1.1.1.39	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	7 446 583.0	7 446 583.0	
1.1.1.40	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi yanında Bakı Şəhər Memarlıq və Şəhərsalma Baş İdarəsi	1 554 970.0	1 554 970.0	
1.1.1.41	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi yanında Qarabağ Regional Memarlıq və Şəhərsalma Baş İdarəsi	1 468 879.0	1 468 879.0	
1.1.1.42	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	36 636 928.0	36 636 928.0	
1.1.1.43	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	7 854 076.0	7 854 076.0	
1.1.1.44	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası	3 314 466.0	3 314 466.0	
1.1.1.45	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	1 925 043.0	1 925 043.0	
1.1.1.46	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Tibb Xidməti	12 796 975.0	12 796 975.0	
1.1.1.47	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	62 659 044.0	62 659 044.0	
1.1.1.48	Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi	24 365 579.0	24 365 579.0	
1.1.1.49	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	4 957 221.0	4 957 221.0	
1.1.1.50	Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi	5 904 988.0	5 904 988.0	
1.1.1.51	Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi yanında Suların İstifadəsinə və Mühafizəsinə Dövlət Nəzarəti Xidməti	5 139 966.0	5 139 966.0	
1.1.1.52	Azərbaycan Respublikasının Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiyasının Katibliyi	357 723.0	357 723.0	
1.1.1.53	Dövlət mükafatlarının və təltiflərinin maliyyə təminatı	250 800.0	250 800.0	
1.1.1.54	Şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanılması	224 849 903.0		224 849 903.0
1.1.1.55	Azərbaycan Respublikasının digər mərkəzi təşkilatlarının saxlanılması	35 056 656.0	35 056 656.0	
1.1.1.55.1	Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman)	6 090 380.0	6 090 380.0	
1.1.1.55.2	Azərbaycan Respublikasının Hesablama Palatası	11 455 897.0	11 455 897.0	
1.1.1.55.3	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	6 582 616.0	6 582 616.0	
1.1.1.55.4	Məhkəmə-Hüquq Şurası	8 133 817.0	8 133 817.0	
1.1.1.55.5	Azərbaycan Respublikasının Audiovizual Şurası	2 793 946.0	2 793 946.0	
1.1.1.56	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının təşkilati strukturunun təkmilləşdirilməsi	95 580 000.0	95 580 000.0	
1.1.1.57	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	21 500 000.0	21 500 000.0	
1.1.1.58	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	415 484 400.0	415 484 400.0	
1.1.1.59	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	3 372 521.0	3 372 521.0	
1.1.2	Beynəlxalq münasibətlər	502 780 000.0	502 780 000.0	
1.1.2.1	Beynəlxalq və regional təşkilatlara üzvlük haqqı və maliyyə institutlarının (maliyyə-kredit təşkilatlarının) səhm kapitalında iştirak	32 500 000.0	32 500 000.0	
1.1.2.2	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları	205 000 000.0	205 000 000.0	
1.1.2.3	Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər	17 180 000.0	17 180 000.0	
1.1.2.4	Beynəlxalq səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər	248 100 000.0	248 100 000.0	
1.1.2.4.1	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclər	10 000 000.0	10 000 000.0	
1.1.2.4.2	Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər	238 100 000.0	238 100 000.0	
1.1.3	Xarici yardımlar	24 520 000.0	24 520 000.0	
1.1.3.1	Xarici ölkələrə və beynəlxalq təşkilatlara yardımlar	14 520 000.0	14 520 000.0	
1.1.3.2	Xarici yardımlar və bununla bağlı digər tədbirlər	10 000 000.0	10 000 000.0	
1.1.4	Elm	239 213 243.0	237 831 375.0	1 381 868.0
1.1.4.1	Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanılması	53 521 618.0	53 521 618.0	
1.1.4.2	"Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi	2 973 301.0	2 973 301.0	
1.1.4.3	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	9 244 240.0	9 244 240.0	
1.1.4.4	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	280 896.0	280 896.0	
1.1.4.5	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	81 098 728.0	81 098 728.0	
1.1.4.6	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	6 511 062.0	6 511 062.0	
1.1.4.7	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	18 615 939.0	18 615 939.0	
1.1.4.8	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	7 000 000.0	7 000 000.0	
1.1.4.9	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	250 800.0	250 800.0	
1.1.4.10	Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsi	9 499 714.0	8 117 846.0	1 381 868.0
1.1.4.11	"Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi" publik hüquqi şəxs (ixtiraların və faydalı modellərin hüquq sahiblərinin ödədikləri xərclərin 50 faizinin maliyyələşdirilməsi)	200 640.0	200 640.0	
1.1.4.12	"Azərbaycan Elm Fondu" publik hüquqi şəxs	3 080 700.0	3 080 700.0	
1.1.4.13	"Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	3 868 323.0	3 868 323.0	
1.1.4.14	"Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	3 078 927.0	3 078 927.0	
1.1.4.15	"Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	2 345 111.0	2 345 111.0	
1.1.4.16	Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində "Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	1 062 977.0	1 062 977.0	
1.1.4.17	Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində "Tərəvəzçilik Elmi Tədqiqat İnstitutu" publik hüquqi şəxs	1 633 453.0	1 633 453.0	
1.1.4.18	Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyində "Su və Meliorasiya Elmi Tədqiqat İnstitutu" publik hüquqi şəxs	7 300 000.0	7 300 000.0	
1.1.4.19	Elm sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	850 000.0	850 000.0	
1.1.4.20	Elm sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	1 000 000.0	1 000 000.0	
1.1.4.21	Elm sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	4 090 000.0	4 090 000.0	
1.1.4.22	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	21 706 814.0	21 706 814.0	
1.1.5	Seçkilərin keçirilməsi və statistika tədbirləri	35 057 321.0	35 057 321.0	
1.1.5.1	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi	12 783 060.0	12 783 060.0	
1.1.5.2	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası	21 891 575.0	21 891 575.0	
1.1.5.2.1	Dairə seçki komissiyalarının saxlanılması	21 891 575.0	21 891 575.0	
1.1.5.3	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	382 686.0	382 686.0	
1.1.6	Büdcələrarası transfertlər	294 763 000.0	294 763 000.0	
1.1.6.1	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya (transfertin yuxarı həddi)	285 713 000.0	285 713 000.0	
1.1.6.2	Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya	7 500 000.0	7 500 000.0	
1.1.6.3	Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən subvensiya	1 550 000.0	1 550 000.0	
1.1.7	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (dövlət borcu)	2 399 640 200.0	2 399 640 200.0	
1.2	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	8 396 297 596.0	8 396 297 596.0	
1.2.1	Müdafiə qüvvələri	2 665 277 196.0	2 665 277 196.0	
1.2.1.1	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyi	2 232 925 741.0	2 232 925 741.0	
1.2.1.2	Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti	52 671 318.0	52 671 318.0	
1.2.1.3	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	84 150 000.0	84 150 000.0	
1.2.1.4	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	73 920 000.0	73 920 000.0	
1.2.1.5	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	221 610 137.0	221 610 137.0	
1.2.2	Milli təhlükəsizlik	467 917 873.0	467 917 873.0	
1.2.2.1	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti	336 999 380.0	336 999 380.0	
1.2.2.2	Azərbaycan Respublikasının Xarici Kəşfiyyat Xidməti	130 918 493.0	130 918 493.0	
1.2.3	Sərhəd xidməti	540 314 143.0	540 314 143.0	
1.2.3.1	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti	540 314 143.0	540 314 143.0	
1.2.4	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	5 359 711.0	5 359 711.0	
1.2.4.1	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	5 359 711.0	5 359 711.0	
1.2.5	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsinə aid edilən digər fəaliyyətlər	4 717 428 673.0	4 717 428 673.0	
1.2.5.1	Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi	9 848 673.0	9 848 673.0	
1.2.5.2	Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	4 580 000 000.0	4 580 000 000.0	
1.2.5.3	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	42 580 000.0	42 580 000.0	
1.2.5.4	"Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi" publik hüquqi şəxs	85 000 000.0	85 000 000.0	
1.3	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq	3 192 002 515.0	3 191 960 588.0	41 927.0
1.3.1	Məhkəmə hakimiyyəti	151 041 422.0	151 041 422.0	
1.3.1.1	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsi	9 700 859.0	9 700 859.0	
1.3.1.2	Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi	21 720 691.0	21 720 691.0	
1.3.1.3	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	12 585 320.0	12 585 320.0	
1.3.1.4	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	4 502 547.0	4 502 547.0	
1.3.1.5	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	4 222 260.0	4 222 260.0	
1.3.1.6	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	4 275 140.0	4 275 140.0	
1.3.1.7	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	3 352 898.0	3 352 898.0	
1.3.1.8	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi (maliyyə təminatı Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən məhkəmələr)	90 681 707.0	90 681 707.0	
1.3.2	Hüquq-mühafizə	2 311 382 766.0	2 311 382 766.0	
1.3.2.1	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	867 350 757.0	867 350 757.0	
1.3.2.2	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	287 475 581.0	287 475 581.0	
1.3.2.3	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	66 231 944.0	66 231 944.0	
1.3.2.4	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar xidməti	196 864 793.0	196 864 793.0	
1.3.2.4.1	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanılması	111 043 882.0	111 043 882.0	
1.3.2.4.2	Penitensiar fəaliyyət	85 820 911.0	85 820 911.0	
1.3.2.5	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	362 462 184.0	362 462 184.0	
1.3.2.6	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	181 040 951.0	181 040 951.0	
1.3.2.7	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Təhlükəsizlik Xidməti	211 362 543.0	211 362 543.0	
1.3.2.8	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti	50 879 880.0	50 879 880.0	

Ardı 5-ci səh.

"Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə

Azərbaycan Respublikasi Prezidentinin Fərmanı

Əvvəli 4-cü səh.

1.3.2.9	Azərbaycan Respublikasının Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyi	55 600 248.0	55 600 248.0	
1.3.2.10	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti	28 929 886.0	28 929 886.0	
1.3.2.10.1	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanılması	28 725 886.0	28 725 886.0	
1.3.2.10.2	Miqrasiya fəaliyyəti	204 000.0	204 000.0	
1.3.2.11	Dövlət Sirrinin Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiyanın Katibliyi	339 624.0	339 624.0	
1.3.2.12	Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının İşçi qrupu	360 233.0	360 233.0	
1.3.2.13	Azərbaycan Respublikasının Təhlükəsizlik Şurası katibinin xidməti	2 484 142.0	2 484 142.0	
1.3.3	Prokurorluq	126 387 272.0	126 387 272.0	
1.3.3.1	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	102 246 849.0	102 246 849.0	
1.3.3.2	Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğu	24 140 423.0	24 140 423.0	
1.3.4	Məhkəmə qərarlarının icrası	10 000 000.0	10 000 000.0	
1.3.4.1	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	10 000 000.0	10 000 000.0	
1.3.5	Hüquqi yardım	6 061 927.0	6 020 000.0	41 927.0
1.3.5.1	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	41 927.0		41 927.0
1.3.5.2	Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası	6 000 000.0	6 000 000.0	
1.3.5.3	Mediasiya Şurası	20 000.0	20 000.0	
1.3.6	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq sahələrinə aid edilən digər fəaliyyət	587 129 128.0	587 129 128.0	
1.3.6.1	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi (Probasiya Xidməti üçün elektron nəzarət vasitələrinin alınması)	3 900 000.0	3 900 000.0	
1.3.6.2	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	48 660 000.0	48 660 000.0	
1.3.6.3	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	28 000 000.0	28 000 000.0	
1.3.6.4	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	349 337 700.0	349 337 700.0	
1.3.6.5	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	157 231 428.0	157 231 428.0	
1.4	Təhsil	4 937 283 246.0	4 937 283 246.0	
1.4.1	Məktəbəqədər təhsil	467 441 987.0	467 441 987.0	
1.4.1.1	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	457 760 742.0	457 760 742.0	
1.4.1.2	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	9 681 245.0	9 681 245.0	
1.4.2	Ümumi təhsil	2 347 506 880.0	2 347 506 880.0	
1.4.2.1	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	2 339 296 165.0	2 339 296 165.0	
1.4.2.2	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	4 795 270.0	4 795 270.0	
1.4.2.3	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	2 301 953.0	2 301 953.0	
1.4.2.4	Bakı Dövlət Universiteti	1 113 492.0	1 113 492.0	
1.4.3	Peşə təhsili	82 228 666.0	82 228 666.0	
1.4.3.1	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	1 804 889.0	1 804 889.0	
1.4.3.2	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	79 187 425.0	79 187 425.0	
1.4.3.3	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	1 236 352.0	1 236 352.0	
1.4.4	Orta ixtisas təhsili	104 858 142.0	104 858 142.0	
1.4.4.1	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	16 180 420.0	16 180 420.0	
1.4.4.2	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	84 644 178.0	84 644 178.0	
1.4.4.3	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	759 164.0	759 164.0	
1.4.4.4	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	1 804 375.0	1 804 375.0	
1.4.4.5	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	1 470 005.0	1 470 005.0	
1.4.5	Ali təhsil	180 731 136.0	180 731 136.0	
1.4.5.1	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	63 103 649.0	63 103 649.0	
1.4.5.2	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	2 519 343.0	2 519 343.0	
1.4.5.3	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	803 200.0	803 200.0	
1.4.5.4	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	9 369 950.0	9 369 950.0	
1.4.5.5	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	10 423 476.0	10 423 476.0	
1.4.5.6	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	3 718 924.0	3 718 924.0	
1.4.5.7	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	6 379 008.0	6 379 008.0	
1.4.5.8	"ADA" Universiteti	40 293 917.0	40 293 917.0	
1.4.5.9	M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialı	13 960 350.0	13 960 350.0	
1.4.5.10	İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı	7 759 319.0	7 759 319.0	
1.4.5.11	Milli Aviasiya Akademiyası	22 400 000.0	22 400 000.0	
1.4.6	Əlavə təhsil	20 830 788.0	20 830 788.0	
1.4.6.1	Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi	3 449 238.0	3 449 238.0	
1.4.6.2	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	792 151.0	792 151.0	
1.4.6.3	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	300 000.0	300 000.0	
1.4.6.4	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti	1 692 713.0	1 692 713.0	
1.4.6.5	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	4 265 627.0	4 265 627.0	
1.4.6.6	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi	400 000.0	400 000.0	
1.4.6.7	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	7 100 000.0	7 100 000.0	
1.4.6.8	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	2 572 959.0	2 572 959.0	
1.4.6.9	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası	258 100.0	258 100.0	
1.4.7	Təhsil sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	7 493 152.0	7 493 152.0	
1.4.7.1	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	5 472 283.0	5 472 283.0	
1.4.7.2	Bakı Dövlət Universiteti	986 268.0	986 268.0	
1.4.7.3	Azərbaycan Tibb Universiteti	1 034 601.0	1 034 601.0	
1.4.8	Təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	1 726 192 495.0	1 726 192 495.0	
1.4.8.1	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	713 774 092.0	713 774 092.0	
1.4.8.2	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	4 623 760.0	4 623 760.0	
1.4.8.3	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	11 775 017.0	11 775 017.0	
1.4.8.4	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	191 600 262.0	191 600 262.0	
1.4.8.5	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyi	2 680 167.0	2 680 167.0	
1.4.8.6	"Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	2 496 400.0	2 496 400.0	
1.4.8.7	Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində "Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu" publik hüquqi şəxs	4 178 000.0	4 178 000.0	
1.4.8.8	Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində "Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyi" publik hüquqi şəxs	450 221.0	450 221.0	
1.4.8.9	Dövlət sifarişi ilə ali təhsilin maliyyələşdirilməsi və təhsil sahəsində digər tədbirlər	568 200 000.0	568 200 000.0	
1.4.8.10	Təhsil sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	3 600 000.0	3 600 000.0	
1.4.8.11	Təhsil sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	3 000 000.0	3 000 000.0	
1.4.8.12	Təhsil sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	27 660 000.0	27 660 000.0	
1.4.8.13	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	192 154 576.0	192 154 576.0	
1.5	Səhiyyə	1 993 578 359.0	1 993 578 359.0	
1.5.1	Poliklinikalar və ambulatoriyalar	18 082 341.0	18 082 341.0	
1.5.1.1	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	2 144 201.0	2 144 201.0	
1.5.1.2	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	9 321 471.0	9 321 471.0	
1.5.1.3	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar xidməti	6 616 669.0	6 616 669.0	
1.5.2	Xəstəxanalar	249 303 643.0	249 303 643.0	
1.5.2.1	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	143 088 987.0	143 088 987.0	
1.5.2.2	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Tibb Xidməti	11 515 685.0	11 515 685.0	
1.5.2.3	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	1 207 640.0	1 207 640.0	
1.5.2.4	Azərbaycan Tibb Universiteti	1 531 740.0	1 531 740.0	
1.5.2.5	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	8 197 867.0	8 197 867.0	
1.5.2.6	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi	57 537 816.0	57 537 816.0	
1.5.2.7	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	7 352 200.0	7 352 200.0	
1.5.2.8	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	8 084 828.0	8 084 828.0	
1.5.2.9	Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunların Baş İdarəsi	4 733 468.0	4 733 468.0	
1.5.2.10	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar xidməti	6 053 412.0	6 053 412.0	
1.5.3	Diaqnostika, profilaktika və qan xidməti ilə bağlı fəaliyyət	5 496 000.0	5 496 000.0	
1.5.3.1	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	5 496 000.0	5 496 000.0	
1.5.4	Səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	8 021 082.0	8 021 082.0	
1.5.4.1	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	5 660 168.0	5 660 168.0	
1.5.4.2	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi	1 048 103.0	1 048 103.0	
1.5.4.3	Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi	1 312 811.0	1 312 811.0	
1.5.5	Səhiyyə sahəsində proqramlar və digər xidmətlər	1 712 675 293.0	1 712 675 293.0	
1.5.5.1	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	165 208 520.0	165 208 520.0	
1.5.5.2	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	17 883 425.0	17 883 425.0	
1.5.5.3	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar xidməti	1 668 205.0	1 668 205.0	
1.5.5.4	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Tibb Xidməti	7 338 650.0	7 338 650.0	
1.5.5.5	Səhiyyə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	23 433 944.0	23 433 944.0	
1.5.5.6	İcbari tibbi sığorta fonduna ayrılan vəsait	1 416 405 000.0	1 416 405 000.0	
1.5.5.7	Səhiyyə sahəsi üzrə sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	20 000 000.0	20 000 000.0	
1.5.5.8	Səhiyyə sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	24 800 000.0	24 800 000.0	
1.5.5.9	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	35 937 549.0	35 937 549.0	
1.6	Sosial müdafiə və sosial təminat	4 751 730 807.0	4 751 730 807.0	
1.6.1	Sosial müdafiə	515 443 904.0	515 443 904.0	
1.6.1.1	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	513 860 962.0	513 860 962.0	
1.6.1.2	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 582 942.0	1 582 942.0	
1.6.2	Sosial təminat	38 672 446.0	38 672 446.0	
1.6.2.1	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	348 446.0	348 446.0	
1.6.2.2	Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində "Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi" publik hüquqi şəxs	38 324 000.0	38 324 000.0	
1.6.3	Sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	50 000.0	50 000.0	
1.6.3.1	Sosial təminat sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	50 000.0	50 000.0	
1.6.4	Sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə digər müəssisə və tədbirlər	4 197 564 457.0	4 197 564 457.0	
1.6.4.1	Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi	2 086 390 451.0	2 086 390 451.0	
1.6.4.2	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	311 239 817.0	311 239 817.0	
1.6.4.3	Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi	5 790 949.0	5 790 949.0	
1.6.4.4	Dövlət sosial müdafiə fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	1 600 000 000.0	1 600 000 000.0	
1.6.4.5	Sosial təminat sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	4 400 000.0	4 400 000.0	
1.6.4.6	Paralimpiya, abilimpiya və xüsusi olimpiya oyunlarının keçirilməsi, hazırlıq və digər təşkilati işlər	2 426 360.0	2 426 360.0	
1.6.4.6.1	Fiziki imkanları məhdud olan idmançılar üzrə	1 926 360.0	1 926 360.0	
1.6.4.6.2	Əqli imkanları məhdud olan idmançılar üzrə	500 000.0	500 000.0	
1.6.4.7	Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində "Sosial Xidmətlər Agentliyi" publik hüquqi şəxs	59 816 880.0	59 816 880.0	
1.6.4.8	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	127 500 000.0	127 500 000.0	
1.7	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	621 779 862.0	615 544 370.0	6 235 492.0
1.7.1	Mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	234 559 269.0	231 778 107.0	2 781 162.0
1.7.1.1	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	212 289 484.0	212 289 484.0	
1.7.1.2	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	639 733.0	639 733.0	
1.7.1.3	Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi	871 018.0	871 018.0	
1.7.1.4	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	377 145.0	377 145.0	
1.7.1.5	Beynəlxalq Muğam Mərkəzi	2 620 218.0	2 620 218.0	
1.7.1.6	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	2 100 000.0	2 100 000.0	
1.7.1.7	Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin Mirzə Fətəli Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası	7 399 820.0	7 399 820.0	
1.7.1.8	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	5 480 689.0	5 480 689.0	
1.7.1.9	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	2 781 162.0		2 781 162.0
1.7.2	Televiziya, radio və nəşriyyat	67 746 571.0	67 716 394.0	30 177.0
1.7.2.1	"Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	42 569 399.0	42 569 399.0	
1.7.2.2	Azərbaycan Respublikası İctimai Televiziya və Radio Yayımları Şirkətinə verilən maliyyə yardımı	21 776 383.0	21 776 383.0	
1.7.2.3	"Azərbaycan Nəşriyyatı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (dövlət sifarişlərinin yerinə yetirilməsi)	2 359 062.0	2 359 062.0	
1.7.2.4	"Mir" Dövlətlərarası Teleradio Şirkətinin Azərbaycan Milli Nümayəndəliyinə verilən subsidiya	718 899.0	718 899.0	
1.7.2.5	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	292 651.0	292 651.0	
1.7.2.6	Radio və televiziya redaksiyalarının saxlanılması	30 177.0		30 177.0
1.7.3	Bədən tərbiyəsi və gənclər siyasəti	80 032 720.0	80 032 720.0	
1.7.3.1	Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi	78 573 020.0	78 573 020.0	
1.7.3.1.1	Bədən tərbiyəsi və idmanın təşkili	60 151 621.0	60 151 621.0	
1.7.3.1.2	Gənclər siyasəti	18 421 399.0	18 421 399.0	
1.7.3.2	Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi	1 459 700.0	1 459 700.0	
1.7.4	Yaradıcı ittifaq, cəmiyyət və dini tədbirlər	22 073 699.0	22 073 699.0	
1.7.4.1	Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi	1 103 520.0	1 103 520.0	
1.7.4.2	Qeyri-dövlət təşkilatlarına maliyyə yardımı	7 438 312.0	7 438 312.0	
1.7.4.3	Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu	13 531 867.0	13 531 867.0	
1.7.5	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti sahəsinə aid olan digər müəssisə və tədbirlər	217 367 603.0	213 943 450.0	3 424 153.0
1.7.5.1	Heydər Əliyev Mərkəzi	13 453 366.0	13 453 366.0	
1.7.5.2	Azərbaycanda Atatürk Mərkəzi	682 054.0	682 054.0	
1.7.5.3	Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi	1 584 119.0	1 584 119.0	
1.7.5.4	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	51 196 228.0	51 196 228.0	
1.7.5.5	Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi	544 606.0	544 606.0	
1.7.5.6	Azərbaycan Respublikası Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən İşçi Qrupu	329 758.0	329 758.0	

Ardı 6-cı səh.

"Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Əvvəli 5-ci səh.

1.7.5.7	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi	7 070 960.0	7 070 960.0	
1.7.5.8	Siyasi partiyalara maliyyə yardımı	6 000 000.0	6 000 000.0	
1.7.5.9	"Bakı Konqres Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti	7 567 080.0	7 567 080.0	
1.7.5.10	Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi	3 511 200.0	3 511 200.0	
1.7.5.11	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	404 032.0	404 032.0	
1.7.5.12	"Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi" publik hüquqi şəxs	6 850 056.0	6 850 056.0	
1.7.5.13	"Dənizkənarı Bulvar İdarəsi" publik hüquqi şəxs	330 123.0	330 123.0	
1.7.5.14	"Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi (AZƏRTAC)" publik hüquqi şəxs	9 382 818.0	9 382 818.0	
1.7.5.15	Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Milli Antidopinq Agentliyi" publik hüquqi şəxs	3 234 830.0	3 234 830.0	
1.7.5.16	"Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu" publik hüquqi şəxs	7 494 751.0	7 494 751.0	
1.7.5.17	"Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi" publik hüquqi şəxs	3 957 684.0	3 957 684.0	
1.7.5.18	Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində "Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu" publik hüquqi şəxs	1 133 332.0	1 133 332.0	
1.7.5.19	"Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi" publik hüquqi şəxs	8 027 949.0	8 027 949.0	
1.7.5.20	"Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	6 249 252.0	6 249 252.0	
1.7.5.21	Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikasının Kino Agentliyi" publik hüquqi şəxs	8 503 760.0	8 503 760.0	
1.7.5.22	"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	3 013 898.0	3 013 898.0	
1.7.5.23	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	3 380 000.0	3 380 000.0	
1.7.5.24	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	5 780 000.0	5 780 000.0	
1.7.5.25	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	7 857 900.0	7 857 900.0	
1.7.5.26	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	46 403 694.0	46 403 694.0	
1.7.5.27	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	3 424 153.0		3 424 153.0
1.8	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	369 908 011.0	159 698 130.0	210 209 881.0
1.8.1	Mənzil təsərrüfatı	69 476 654.0		69 476 654.0
1.8.1.1	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	69 476 654.0		69 476 654.0
1.8.2	Kommunal təsərrüfatı	160 356 063.0	67 771 647.0	92 584 416.0
1.8.2.1	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	7 500 000.0	7 500 000.0	
1.8.2.2	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi	332 000.0	332 000.0	
1.8.2.3	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	400 000.0	400 000.0	
1.8.2.4	"Azəristiliktəchizat" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən maliyyə yardımı	46 566 347.0	46 566 347.0	
1.8.2.5	Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının tabeliyində "Mərkəzi Nəbatat Bağı" publik hüquqi şəxs	1 647 420.0	1 647 420.0	
1.8.2.6	Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının tabeliyində "Dendrologiya Bağı" publik hüquqi şəxs	1 325 880.0	1 325 880.0	
1.8.2.7	İstilik təchizatı sistemində islahatlarla bağlı tədbirlər	10 000 000.0	10 000 000.0	
1.8.2.8	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	92 584 416.0		92 584 416.0
1.8.3	Su təsərrüfatı	13 707 499.0	13 707 499.0	
1.8.3.1	Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi yanında Suların İstifadəsinə və Mühafizəsinə Dövlət Nəzarəti Xidməti	13 707 499.0	13 707 499.0	
1.8.4	Mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	126 367 795.0	78 218 984.0	48 148 811.0
1.8.4.1	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	2 000 000.0	2 000 000.0	
1.8.4.2	"Dənizkənarı Bulvar İdarəsi" publik hüquqi şəxs	19 454 650.0	19 454 650.0	
1.8.4.3	"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	4 020 000.0	4 020 000.0	
1.8.4.4	"Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	3 450 000.0	3 450 000.0	
1.8.4.5	Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	35 000 000.0	35 000 000.0	
1.8.4.6	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyəşdirilməsi	14 294 334.0	14 294 334.0	
1.8.4.7	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	48 148 811.0		48 148 811.0
1.9	Kənd təsərrüfatı	1 203 805 845.0	1 203 805 845.0	
1.9.1	Kənd təsərrüfatı tədbirləri	574 499 540.0	574 499 540.0	
1.9.1.1	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi	13 620 000.0	13 620 000.0	
1.9.1.2	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi	484 520 000.0	484 520 000.0	
1.9.1.3	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyi	13 159 540.0	13 159 540.0	
1.9.1.4	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (kənd təsərrüfatı heyvanlarının və bitkilərinin sığortalanması və Aqrar Sığorta Fondunun nizamnamə kapitalının formalaşdırılması)	14 700 000.0	14 700 000.0	
1.9.1.5	Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər	43 000 000.0	43 000 000.0	
1.9.1.6	Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	5 500 000.0	5 500 000.0	
1.9.2	Baytarlıq	48 485 983.0	48 485 983.0	
1.9.2.1	Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Aqrar Xidmətlər Agentliyi	48 485 983.0	48 485 983.0	
1.9.3	Meliorasiya	542 683 176.0	542 683 176.0	
1.9.3.1	Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyində "Regional Su Meliorasiya Xidməti" publik hüquqi şəxs	542 683 176.0	542 683 176.0	
1.9.4	Kənd təsərrüfatı üzrə digər müəssisə və tədbirlər	38 137 146.0	38 137 146.0	
1.9.4.1	Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	7 250 000.0	7 250 000.0	
1.9.4.2	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	30 887 146.0	30 887 146.0	
1.10	Ətraf mühitin mühafizəsi	414 191 558.0	140 155 965.0	274 035 593.0
1.10.1	Ətraf mühitin və təbiətin mühafizəsi	1 045 766.0	1 045 766.0	
1.10.1.1	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	1 045 766.0	1 045 766.0	
1.10.2	Bioloji zənginliyin qorunması	9 274 287.0	9 274 287.0	
1.10.2.1	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidməti	9 274 287.0	9 274 287.0	
1.10.3	Torpaq və yer quruluşu	15 100 000.0	15 100 000.0	
1.10.3.1	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti	15 100 000.0	15 100 000.0	
1.10.4	Hidrometeorologiya tədbirləri	10 591 785.0	10 591 785.0	
1.10.4.1	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	700 000.0	700 000.0	
1.10.4.2	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Milli Hidrometeorologiya Xidməti	9 891 785.0	9 891 785.0	
1.10.5	Meşə təsərrüfatı	20 116 471.0	20 116 471.0	
1.10.5.1	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Meşələrin İnkişafı Xidməti	20 116 471.0	20 116 471.0	
1.10.6	Balıqçılıq və ovçuluq	1 384 537.0	1 384 537.0	
1.10.6.1	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidməti	1 384 537.0	1 384 537.0	
1.10.7	Ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi	326 083 862.0	55 618 269.0	270 465 593.0
1.10.7.1	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	10 848 269.0	10 848 269.0	
1.10.7.2	"Təmiz Şəhər" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	29 000 000.0	29 000 000.0	
1.10.7.3	Su təchizatı qurğularının istismarı və onlara xidmətlə bağlı bələdiyyələrə verilən maliyyə yardımı	4 370 000.0	4 370 000.0	
1.10.7.4	Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	400 000.0	400 000.0	
1.10.7.5	Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir	11 000 000.0	11 000 000.0	
1.10.7.6	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	270 465 593.0		270 465 593.0
1.10.8	Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	30 594 850.0	27 024 850.0	3 570 000.0
1.10.8.1	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (Böyükşor gölünün mühafizəsi və ətrafının abadlaşdırılması)	800 000.0	800 000.0	
1.10.8.2	Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	390 000.0	390 000.0	
1.10.8.3	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	25 834 850.0	25 834 850.0	
1.10.8.4	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	3 570 000.0		3 570 000.0
1.11	İqtisadi fəaliyyət	8 377 525 915.0	8 323 911 257.0	53 614 658.0
1.11.1	Nəqliyyat və rabitə	509 262 144.0	455 647 486.0	53 614 658.0
1.11.1.1	"Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	5 944 041.0	5 944 041.0	
1.11.1.2	"Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	27 662 200.0	27 662 200.0	
1.11.1.3	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi	28 645 519.0	28 645 519.0	
1.11.1.4	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	16 850 726.0	16 850 726.0	
1.11.1.5	Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi	1 500 000.0	1 500 000.0	
1.11.1.6	Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)" publik hüquqi şəxs (nizamnamə kapitalının artırılması yolu ilə borc öhdəliklərinin tənzimlənməsi)	74 000 000.0	74 000 000.0	
1.11.1.7	Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxs	40 000 000.0	40 000 000.0	
1.11.1.8	Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Elektron Təhlükəsizlik Xidməti	95 000.0	95 000.0	
1.11.1.9	Nəqliyyat və rabitə sahələrində digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	28 700 000.0	28 700 000.0	
1.11.1.10	İctimai nəqliyyat sahəsində islahatlarla bağlı xərclər	150 000 000.0	150 000 000.0	
1.11.1.11	Nəqliyyat və rabitə sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	82 250 000.0	82 250 000.0	
1.11.1.12	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	53 614 658.0		53 614 658.0
1.11.2	İqtisadi və kommersiya fəaliyyəti	53 594 784.0	53 594 784.0	
1.11.2.1	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi	53 594 784.0	53 594 784.0	
1.11.3	Tikinti və şəhərsalma	6 687 457 000.0	6 687 457 000.0	
1.11.3.1	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi	1 557 000.0	1 557 000.0	
1.11.3.2	Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	2 685 400 000.0	2 685 400 000.0	
1.11.3.3	İşğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası	4 000 000 000.0	4 000 000 000.0	
1.11.3.4	Müfəssəl ərazi planlaşdırılması sənədlərinin hazırlanması	500 000.0	500 000.0	
1.11.4	Geodeziya və faydalı qazıntılar	8 200 000.0	8 200 000.0	
1.11.4.1	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi	200 000.0	200 000.0	
1.11.4.2	Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin tabeliyində "Geodeziya və Kartoqrafiya Agentliyi" publik hüquqi şəxs	4 500 000.0	4 500 000.0	
1.11.4.3	Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin tabeliyində "Geoloji Kəşfiyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxs	3 500 000.0	3 500 000.0	
1.11.5	Yanacaq və enerji kompleksi	42 634.0	42 634.0	
1.11.5.1	Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi	42 634.0	42 634.0	
1.11.6	İqtisadi fəaliyyətlə bağlı digər xidmətlər	1 118 969 353.0	1 118 969 353.0	
1.11.6.1	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi	16 862 010.0	16 862 010.0	
1.11.6.1.1	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki ticarət nümayəndələrinin saxlanılması	8 000 000.0	8 000 000.0	
1.11.6.1.2	Lisenziya blanklarının çap edilməsi	10 010.0	10 010.0	
1.11.6.1.3	Digər tədbirlər	8 852 000.0	8 852 000.0	
1.11.6.2	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi (yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqələrinin, biometrik pasportların çap edilməsi)	42 000 000.0	42 000 000.0	
1.11.6.3	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	27 600 400.0	27 600 400.0	
1.11.6.3.1	Xarici investisiya hesabına elektrik enerjisinin alqı-satqısı üzrə xüsusi ehtiyat hesabının formalaşdırılması	27 200 000.0	27 200 000.0	
1.11.6.3.2	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq kredit reytinqinin müəyyən olunması	400 400.0	400 400.0	
1.11.6.4	Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinin təşkili və mülkiyyət hüquqlarının qorunması	27 500 000.0	27 500 000.0	
1.11.6.5	Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi, stimullaşdırılması və bu qəbildən olan digər tədbirlər	13 375 000.0	13 375 000.0	
1.11.6.6	Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu	100 000 000.0	100 000 000.0	
1.11.6.6.1	Nizamnamə kapitalının artırılması (güzəştli ipoteka kreditlərinin maliyyələşdirilməsi)	85 000 000.0	85 000 000.0	
1.11.6.6.2	Sahibkarlıq subyektlərinin manatla aldıqları kreditlərə hesablanmış faizlərə görə subsidiyanın maliyyələşdirilməsi	15 000 000.0	15 000 000.0	
1.11.6.7	Ələt azad iqtisadi zonasının səlahiyyətli qurumu	10 300 000.0	10 300 000.0	
1.11.6.8	İqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri	500 000.0	500 000.0	
1.11.6.9	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyinin tabeliyində "Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu" publik hüquqi şəxs	700 000.0	700 000.0	
1.11.6.10	"Azərbaycan Respublikasının Dövlət Ehtiyatları Agentliyi" publik hüquqi şəxs	8 600 000.0	8 600 000.0	
1.11.6.11	"İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	3 283 257.0	3 283 257.0	
1.11.6.12	Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikasının İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyi - AZPROMO" publik hüquqi şəxs	10 035 000.0	10 035 000.0	
1.11.6.13	Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin tabeliyində "Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutu" publik hüquqi şəxs	5 000 000.0	5 000 000.0	
1.11.6.14	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyinin tabeliyində "Azərbaycan Metrologiya İnstitutu" publik hüquqi şəxs	1 700 000.0	1 700 000.0	
1.11.6.15	"Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Monitorinqi Xidməti" publik hüquqi şəxs	7 400 000.0	7 400 000.0	
1.11.6.16	"Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" publik hüquqi şəxs	9 552 590.0	9 552 590.0	

Ardı 7-ci səh.

"Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Əvvəli 6-cı səh.

1.11.6.17	"Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" publik hüquqi şəxs	6 900 290.0	6 900 290.0	
1.11.6.18	"Laçın rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" publik hüquqi şəxs	4 889 900.0	4 889 900.0	
1.11.6.19	Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi" publik hüquqi şəxs ("Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın icrası olaraq mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin bazarlara çıxışının asanlaşdırılması, satış imkanlarının genişləndirilməsi, innovativ layihələrin dəstəklənməsi, xidmətlərə çıxışın rəqəmsallaşdırılması və biznesin mühitinin inkişafı)	3 050 000.0	3 050 000.0	
1.11.6.20	"Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" publik hüquqi şəxs	13 586 720.0	13 586 720.0	
1.11.6.21	"Kəlbəcər rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" publik hüquqi şəxs	4 889 435.0	4 889 435.0	
1.11.6.22	Bir sıra dövlət müəssisələrində islahatlar aparılması ilə bağlı texniki-iqtisadi əsaslandırmanın hazırlanması, dövlət sifarişi əsasında işlərin qiymətləndirilməsi üçün ekspertlərin cəlb edilməsi, güzəştlərə dair reyestrlərin və elektron informasiya sistemlərinin yaradılması və onlara xidmətlə bağlı xərclər	5 000 000.0	5 000 000.0	
1.11.6.23	İqtisadi dəstək üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı	462 000 000.0	462 000 000.0	
1.11.6.24	Dövlət zəmanəti ilə verilmiş kreditlər üzrə faizlərin subsidiyalaşdırılması	60 860 486.0	60 860 486.0	
1.11.6.25	İqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	5 000 000.0	5 000 000.0	
1.11.6.26	Azərbaycan Respublikasının həmtəsisçisi olduğu beynəlxalq investisiya və inkişaf fondlarının nizamnamə kapitalında Azərbaycan tərəfinin payı	243 100 000.0	243 100 000.0	
1.11.6.27	İqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	10 000 000.0	10 000 000.0	
1.11.6.28	"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi	15 284 265.0	15 284 265.0	
1.12	Əsas bölmələrə aid edilməyən xərclər	1 887 767 330.0	1 858 925 652.0	28 841 678.0
1.12.1	Ehtiyat fondları	448 000 000.0	448 000 000.0	
1.12.1.1	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	300 000 000.0	300 000 000.0	
1.12.1.2	Dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	148 000 000.0	148 000 000.0	
1.12.2	Məqsədli büdcə fondları	420 520 000.0	420 520 000.0	
1.12.2.1	"Avtomobil yolları" məqsədli büdcə fondu	340 000 000.0	340 000 000.0	
1.12.2.2	Meşələrin qorunub saxlanması və təkrar istehsalı fondu	18 848 100.0	18 848 100.0	
1.12.2.3	Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondu	7 993 100.0	7 993 100.0	
1.12.2.4	Mineral-xammal Bazasının Bərpası üzrə Dövlət Fondu	1 210 000.0	1 210 000.0	
1.12.2.5	Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin idarə edilməsi və mühafizəsi üçün yaradılan müvafiq idarələrin xüsusi fondları	2 189 500.0	2 189 500.0	
1.12.2.6	Su bioresurslarının artırılması, bərpası və mühafizəsi fondu	279 300.0	279 300.0	
1.12.2.7	Nəqliyyat vasitələrinin utilizasiyası fondu	50 000 000.0	50 000 000.0	
1.12.3	Valyuta konvertasiyası	4 000 000.0	4 000 000.0	
1.12.3.1	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	4 000 000.0	4 000 000.0	
1.12.4	Əsas bölmələrə aid edilməyən tədbirlər üzrə digər fəaliyyət	1 015 247 330.0	986 405 652.0	28 841 678.0
1.12.4.1	Dövlət ehtiyatlarının yaradılması	35 000 000.0	35 000 000.0	
1.12.4.2	Fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər	20 000 000.0	20 000 000.0	
1.12.4.3	Ehtiyata və ya istefaya buraxılmış hərbçilərə mənzil kirayəsi ilə bağlı xərclər	15 045 899.0		15 045 899.0
1.12.4.4	Sosial-iqtisadi islahatlar və digər tədbirlər üzrə xərclər	945 201 431.0	931 405 652.0	13 795 779.0
1.12.4.4.1	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası	1 440 000.0	1 440 000.0	
1.12.4.4.2	Azərbaycan Respublikasının maraqlarının beynəlxalq hüquq çərçivəsində qorunması, beynəlxalq məhkəmələrdə təmsil edilməsi və həmin məhkəmələrin qərarlarının icrası ilə bağlı xərclər	39 900 000.0	39 900 000.0	
1.12.4.4.3	Dövlət təltiflərinin hazırlanması	3 527 886.0	3 527 886.0	
1.12.4.4.4	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	17 387 266.0	17 387 266.0	
1.12.4.4.4.1	Xüsusi müdafiə olunan və bu qəbildən olan digər sənədlərin çap edilməsi və onların dövriyyəsinə nəzarət sisteminin tətbiqi ilə bağlı xərclər	6 000 000.0	6 000 000.0	
1.12.4.4.4.2	İşlərin qiymətləndirilməsi üçün ekspertlərin cəlb edilməsi və informasiya idarəetmə sisteminin saxlanılması	10 947 266.0	10 947 266.0	
1.12.4.4.4.3	Beynəlxalq mühasibat uçotu standartlarının tətbiqi	440 000.0	440 000.0	
1.12.4.4.5	İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə ödənilmiş kommunal xidmətlərə və məcburi dövlət sosial sığorta haqlarına görə 10 il müddətinə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyə yardımı göstərilməsi	35 800 000.0	35 800 000.0	
1.12.4.4.6	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər üzrə büdcədənkənar xərclər	100 000 000.0	100 000 000.0	
1.12.4.4.7	Ünvanlı dövlət sosial yardımı alan aztəminatlı ailələrin əmlakının, dövlətə məxsus əmlakın və dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatlara məxsus nəqliyyat vasitələrinin icbari sığortası	28 000 000.0	28 000 000.0	
1.12.4.4.8	Aksiz və nəzarət markalarının sifarişi və onların dövriyyəsinə nəzarət sisteminin tətbiqi ilə bağlı tədbirlər	9 000 000.0	9 000 000.0	
1.12.4.4.9	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	12 150 500.0	12 150 500.0	
1.12.4.4.10	Yaşayış məntəqələri ilə bağlı sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	50 000 000.0	50 000 000.0	
1.12.4.4.11	İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə mərkəzi, yerli icra hakimiyyəti və digər dövlət orqanlarının müvafiq strukturlarının yaradılması və onların saxlanılması	5 000 000.0	5 000 000.0	
1.12.4.4.12	Təhlükəsizlik, sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	629 200 000.0	629 200 000.0	
1.12.4.4.13	Şəhər və rayonlarda yerləşən səfərbərlik ehtiyatları anbarlarının, ehtiyat idarəetmə məntəqələrinin saxlanılması və digər tədbirlər	13 795 779.0		13 795 779.0

2. Müəyyən edilsin ki, bu Fərmanın1.11.3.2-ci (Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) və 1.11.3.3-cü (İşğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası) abzaslarında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

3.1. "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanunu ilə dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri üzrə təsdiq olunmuş göstəricilərin yerinə yetirilməsinə nəzarət etsin;

3.2. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla bu Fərmanın 1.1.1.57-ci (Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.2.1.3-cü (Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər), 1.2.1.4-cü (Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.2.5.2-ci (Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər), 1.3.6.2-ci (Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər), 1.3.6.3-cü (Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.5.5.5-ci (Səhiyyə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər), 1.6.4.5-ci (Sosial təminat sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər), 1.7.5.24-cü (Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir), 1.8.2.7-ci (İstilik təchizatı sistemində islahatlarla bağlı tədbirlər), 1.9.1.5-ci (Azərbaycan Respublikasında ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər), 1.11.6.25-ci (İqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi) və 1.12.4.1-ci (Dövlət ehtiyatlarının yaradılması) abzaslarında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə dəyişiklikləri həyata keçirsin;

3.3. bu Fərmanın 1.1.2.1-ci (Beynəlxalq və regional təşkilatlara üzvlük haqqı və maliyyə institutlarının (maliyyə-kredit təşkilatlarının) səhm kapitalında iştirak),1.1.2.3-cü (Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər), 1.1.2.4.2-ci (Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər), 1.1.3.1-ci (Xarici ölkələrə və beynəlxalq təşkilatlara yardımlar), 1.1.6.2-ci (Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən dotasiya) və 1.1.6.3-cü (Yerli büdcələrə (bələdiyyələrə) verilən subvensiya) abzaslarında nəzərdə tutulan vəsaitin xərc istiqamətləri və tədbirlər üzrə bölgüsünü həyata keçirsin;

3.4. bu Fərmanın 1.1.2.2-ci (Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları üzrə manat və müvafiq xarici valyutalarda bölgüsünü və həmin bölgüdə dəyişiklikləri həyata keçirsin;

3.5. bu Fərmanın 1.1.1.56-cı, 1.1.4.20-ci, 1.4.8.9-cu, 1.4.8.10-cu, 1.11.6.4-cü və 1.12.1.2-ci abzaslarında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

3.6. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılmış təklifləri əsasında, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən nərə balıq növünün süni artırılması, təbii populyasiyasının bərpası, qorunması və laboratoriyaların fəaliyyətinin təmin edilməsi işlərini dövlət sifarişi kimi üç ay müddətində təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

3.7. Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılmış təklifləri əsasında, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən şəhərsalma işlərini dövlət sifarişi kimi üç ay müddətində təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

3.8. bu Fərmanın 13-cü hissəsində verilmiş tapşırığın icrası məqsədilə aidiyyəti torpaq sahələrinin ayrılması və digər məsələlərlə bağlı zəruri tədbirləri həyata keçirsin;

3.9. altı ay müddətində aşağıdakı məsələlərlə bağlı təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin:

3.9.1. sahibkarların dövlət qurumlarına (orqanlarına) müraciətinin elektron təşkili, sahibkarlıq fəaliyyəti üçün zəruri olan bütün məlumatların mərkəzləşmiş qaydada əldə edilməsi, eləcə də sahibkarlıq subyekti barəsində məlumatın işlənilməsinə razılığın idarə olunması, dövlət xidmətlərinin rəqəmsal formada "bir pəncərə" prinsipi əsasında təqdimi və həmin xidmətlərə görə ödənişlərin həyata keçirilməsi, habelə dövlət xidmətinin göstərilməsində istifadə edilən müvafiq dövlət informasiya ehtiyatlarının və sistemlərinin (satınalma, lisenziya və icazələr, vergi, logistika, poçt sahələri prioritet olmaqla) təkmilləşdirilməsi, o cümlədən sahibkarı təmsilçilik səlahiyyətinin idarə edilməsinin təşkili üçün Elektron Hökumət İnformasiya Sisteminin infrastrukturunda "Mygov Biznes" altsistemi yaradılmasına dair;

3.9.2. dövlət orqanları (qurumları) tərəfindən sahibkarlara göstərilən xidmətlərə və hüquqi hərəkətlərə görə müxtəlif həcmdə və sayda rüsum, xidmət haqqı və tariflər formasında alınan ödənişlərin optimallaşdırılması, habelə yalnız Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 11 sentyabr tarixli 262 nömrəli Fərmanına əsasən yaradılmış Dövlət Xidmətlərinin Elektron Reyestrinə daxil olan xidmətlər üzrə qanunla nəzərdə tutulmuş əsaslarda və həcmdə yığımların müəyyən olunmasına dair;

3.9.3. dövlət xidmətlərinə əlçatanlığın təmin olunması, effektivlik və şəffaflığın artırılması məqsədilə rəqəmsallaşmayan dövlət xidmətlərinin dairəsinin müəyyən edilməsi və "ASAN xidmət"də göstərilməsinə dair;

3.10. "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi:

4.1. 2025-ci ilin dövlət büdcəsinə tutulması vergi orqanlarının səlahiyyətlərinə aid edilmiş vergi və dövlət rüsumları üzrə nəzərdə tutulan daxilolmaların aylıq və rüblük bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla 15 (on beş) gün müddətində təsdiq etsin;

4.2. 2025-ci ilin dövlət büdcəsinə tutulması dövlət gömrük orqanlarının səlahiyyətlərinə aid edilmiş vergilər və gömrük rüsumları üzrə nəzərdə tutulan daxilolmaların aylıq və rüblük bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi ilə razılaşdırmaqla 15 (on beş) gün müddətində təsdiq etsin;

4.3. bu Fərmanın 1.1.4.19-cu, 1.4.8.11-ci, 1.7.5.8-ci, 1.7.5.23-cü, 1.9.1.6-cı, 1.11.1.9-cu, 1.11.6.22-ci, 1.11.6.24-cü, 1.11.6.27-ci, 1.12.4.4.2-ci, 1.12.4.4.3-cü, 1.12.4.4.5-ci, 1.12.4.4.7-ci və 1.12.4.4.9-cu abzaslarında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

4.4. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla:

4.4.1. bu Fərmanın1.5.5.7-ci (Səhiyyə sahəsi üzrə sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi), 1.8.4.5-ci (Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər), 1.10.7.5-ci (Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi və əsaslı təmir), 1.11.1.11-ci (Nəqliyyat və rabitə sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi), 1.11.6.23-cü (İqtisadi dəstək üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı), 1.12.4.4.11-ci (İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə mərkəzi, yerli icra hakimiyyəti və digər dövlət orqanlarının müvafiq strukturlarının yaradılması və onların saxlanılması) və 1.12.4.4.12-ci (Təhlükəsizlik, sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi) abzaslarında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə dəyişiklikləri həyata keçirsin;

4.4.2. bu Fərmanın 1.1.1.58-ci, 1.1.4.21-ci, 1.2.5.3-cü, 1.3.6.4-cü, 1.4.8.12-ci, 1.5.5.8-ci, 1.6.3.1-ci, 1.7.5.25-ci, 1.9.4.1-ci, 1.10.8.2-ci, 1.11.6.8-ci və 1.12.4.4.6-cı abzaslarında nəzərdə tutulan vəsaitin (dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədənkənar xərcləri) gəlir və xərclər smetasının aidiyyəti təşkilatlar üzrə təsdiqini bir ay müddətində təmin etsin;

4.4.3. bu Fərmanın 1.12.2.2-ci, 1.12.2.3-cü, 1.12.2.4-cü, 1.12.2.5-ci, 1.12.2.6-cı və 1.12.2.7-ci abzaslarında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə dəyişiklikləri həyata keçirsin;

4.4.4. bu Fərmanın 1.1.1.59-cu, 1.1.4.22-ci, 1.1.5.3-cü, 1.2.1.5-ci, 1.3.6.5-ci, 1.4.8.13-cü, 1.5.5.9-cu, 1.6.4.8-ci, 1.7.5.26-cı, 1.8.4.6-cı, 1.9.4.2-ci, 1.10.8.3-cü və 1.11.6.28-ci ("Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın layihələrinin maliyyələşdirilməsi) abzaslarında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə dəyişiklikləri həyata keçirsin;

4.4.5. bu Fərmanın 1.11.1.10-cu (İctimai nəqliyyat sahəsində islahatlarla bağlı xərclər) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə dəyişiklikləri Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin təklifləri əsasında həyata keçirsin;

4.5. "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanununun 12-ci maddəsi ilə təsdiq edilmiş daxili və xarici borcalmanın, il ərzində veriləcək dövlət zəmanətlərinin məbləğinin yuxarı həddi (limiti) çərçivəsində bazar konyunkturundan asılı olaraq milli və xarici valyutada borcalmanın, o cümlədən dövlət istiqrazlarının buraxılışının həyata keçirilməsi üçün tədbirlər görsün;

4.6. "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanununun 13-cü və 14-cü maddələrindən irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsini təmin etsin;

4.7. "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələlərin həlli üçün zəruri tədbirlər görsün.

5. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertin yuxarı həddinin aylıq və rüblük bölgü əsasında həyata keçirilməsini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı ilə əlaqələndirməklə təmin etsin.

6. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi:

6.1. bu Fərmanın 1.11.3.2-ci (Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü ilə bağlı təkliflərini 2025-ci il yanvarın 10-dək Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

6.2. bu Fərmanın 1.11.6.1.1-ci (Azərbaycan Respublikasının xaricdəki ticarət nümayəndələrinin saxlanılması) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin ticarət nümayəndələri üzrə bölgüsünü və həmin bölgüdə dəyişiklikləri Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin;

6.3. bu Fərmanın 1.11.6.5-ci (Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi, stimullaşdırılması və bu qəbildən olan digər tədbirlər) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

6.4. bu Fərmanın 1.11.6.26-cı (Azərbaycan Respublikasının həmtəsisçisi olduğu beynəlxalq investisiya və inkişaf fondlarının nizamnamə kapitalında Azərbaycan tərəfinin payı) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə dəyişiklikləri Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin;

6.5. bu Fərmanın 1.12.4.4.8-ci (Aksiz və nəzarət markalarının sifarişi və onların dövriyyəsinə nəzarət sisteminin tətbiqi ilə bağlı tədbirlər) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

6.6. "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

7. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi:

7.1. bu Fərmanın 1.1.2.4.1-ci (Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclər) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü bir ay müddətində həyata keçirsin;

7.2. bu Fərmanın 1.1.3.2-ci (Xarici yardımlar və bununla bağlı digər tədbirlər) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin.

8. Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi bu Fərmanın 1.6.4.6-cı (Paralimpiya, abilimpiya və xüsusi olimpiya oyunlarının keçirilməsi, hazırlıq və digər təşkilati işlər) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin.

9. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi bu Fərmanın 1.7.4.2-ci (Qeyri-dövlət təşkilatlarına maliyyə yardımı) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin aidiyyəti təşkilatlar arasında bölgüsünü 20 (iyirmi) gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin və bölgüyə uyğun ödənişləri təmin etsin.

10. Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyibu Fərmanın 1.10.7.3-cü (Su təchizatı qurğularının istismarı və onlara xidmətlə bağlı bələdiyyələrə verilən maliyyə yardımı) və 1.10.7.4-cü (Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər) abzaslarında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin.

11. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi:

11.1. bu Fərmanın 1.11.3.4-cü (Müfəssəl ərazi planlaşdırılması sənədlərinin hazırlanması) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü həyata keçirsin;

11.2. bu Fərmanın 1.12.4.4.10-cu (Yaşayış məntəqələri ilə bağlı sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin.

12. Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi bu Fərmanın 1.12.4.2-ci (Fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər) abzasında nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin.

13. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrinin genişləndirilməsi, sərhədkeçmə proseslərinin optimallaşdırılması və sürətli keçidin təmin edilməsi, o cümlədən milli və iqtisadi təhlükəsizlik nəzərə alınmaqla sərhəd və gömrük nəzarətinin daha səmərəli təşkili məqsədilə dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrinə bitişik torpaq sahələrindən qeyd edilən məqsədlərə ayrılması üçün aidiyyəti üzrə müraciət etsin və digər məsələlərlə bağlı zəruri tədbirləri həyata keçirsin.

14. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat, Mədəniyyət, Gənclər və İdman, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi, Elm və Təhsil, Kənd Təsərrüfatı, Ekologiya və Təbii Sərvətlər nazirlikləri, Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə, Dini Qurumlarla İş üzrə dövlət komitələri, Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi, Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət agentlikləri, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti aidiyyəti üzrə bu Fərmanın 1.1.4.16-cı, 1.1.4.17-ci, 1.1.4.18-ci, 1.4.8.7-ci, 1.4.8.8-ci, 1.6.2.2-ci, 1.6.4.7-ci, 1.7.5.15-ci, 1.7.5.18-ci, 1.7.5.21-ci, 1.8.2.5-ci, 1.8.2.6-cı, 1.9.3.1-ci,1.11.1.6-cı, 1.11.1.7-ci, 1.11.4.2-ci, 1.11.4.3-cü, 1.11.6.9-cu, 1.11.6.12-ci, 1.11.6.13-cü, 1.11.6.14-cü abzaslarında, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Fərmanın 1.1.4.12-ci, 1.1.4.13-cü, 1.1.4.14-cü, 1.1.4.15-ci, 1.2.5.4-cü, 1.4.8.6-cı,1.7.5.12-ci, 1.7.5.13-cü, 1.7.5.14-cü, 1.7.5.16-cı, 1.7.5.17-ci, 1.7.5.19-cu, 1.7.5.20-ci, 1.7.5.22-ci, 1.8.4.2-ci, 1.8.4.3-cü, 1.8.4.4-cü,1.11.6.10-cu, 1.11.6.11-ci, 1.11.6.15-ci, 1.11.6.16-cı, 1.11.6.17-ci, 1.11.6.18-ci, 1.11.6.20-ci, 1.11.6.21-ci abzaslarında göstərilən publik hüquqi şəxslər üçün nəzərdə tutulmuş vəsait daxilində, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 25 dekabr tarixli 901 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslərə dövlət büdcəsi hesabına məqsədli vəsaitlərin ödənilməsi Qaydası"na uyğun olaraq, müvafiq publik hüquqi şəxslərlə 15 (on beş) gün müddətində dövlət büdcəsi hesabına məqsədli vəsaitlərin ödənilməsini təmin edən ikitərəfli müqavilələrin rəsmiləşdirilməsi üçün tədbirlər görsünlər.

15. Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi "Avtomobil yolları" məqsədli büdcə fondunun xərclər smetasını, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin təklifləri nəzərə alınmaqla, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla təsdiq etsin.

16. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti, mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları, büdcədən maliyyələşdirilən və maliyyə yardımı alan təşkilatlar və digər dövlət orqanları maliyyə intizamının gücləndirilməsi, israfçılığa, izafi xərclərə yol verilməməsi və büdcə vəsaitindən qənaətlə istifadə olunması istiqamətində təsirli tədbirlər görsünlər.

17. Azərbaycan Respublikasında iqtisadiyyatın qeyri-neft özəl sektorunda inkişafın dövlətin iqtisadi siyasətinin əsas istiqaməti olduğunu nəzərə alaraq, bütün dövlət orqanları (qurumları) sahibkarlıq fəaliyyəti sahəsində süni maneələrin tam aradan qaldırılması, bu sahədə vəzifəsindən sui-istifadə edən və ya qanun pozuntusuna yol verən şəxslərin Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyətə cəlb olunmasına dair tədbirlər görsünlər.

18. Müəyyən edilsin ki:

18.1. "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 93-VIIQ nömrəli Qanununun 2.14-cü, 2.20-ci maddələrində, 3-cü maddəsinin birinci abzasında, 3.1-ci, 5.1-ci, 5.2-ci (hər iki halda), 7.12.2.1-ci, 9-cu (hər iki halda), 10-cu və 16-cı maddələrində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

18.2. həmin Qanunun 10-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş orqanın (qurumun) səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir;

18.3. həmin Qanunun 2.14-cü, 5.2-ci və 16-cı maddələrində "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu nəzərdə tutulur;

18.4. həmin Qanunun 14-cü maddəsinin ikinci cümləsində "məqsədli büdcə fondu" dedikdə Meşələrin qorunub saxlanması və təkrar istehsalı fondu, Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondu, Mineral-xammal Bazasının Bərpası üzrə Dövlət Fondu, Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin idarə edilməsi və mühafizəsi üçün yaradılan müvafiq idarələrin xüsusi fondları və Su bioresurslarının artırılması, bərpası və mühafizəsi fondu nəzərdə tutulur;

18.5. həmin Qanunun 5.2-ci və7.12.2.1-ci maddələrində"məqsədli büdcə fondları" dedikdə "Avtomobil yolları" məqsədli büdcə fondu, Meşələrin qorunub saxlanması və təkrar istehsalı fondu, Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondu, Mineral-xammal Bazasının Bərpası üzrə Dövlət Fondu, Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin idarə edilməsi və mühafizəsi üçün yaradılan müvafiq idarələrin xüsusi fondları, Su bioresurslarının artırılması, bərpası və mühafizəsi fondu, Nəqliyyat vasitələrinin utilizasiyası fondu nəzərdə tutulur;

18.6. həmin Qanunun 3-cü, 3.1-ci, 5.1-ci və 9-cu (hər iki halda) maddələrində "məqsədli büdcə fondu" dedikdə "Avtomobil yolları" məqsədli büdcə fondu nəzərdə tutulur;

18.7. həmin Qanunun 2.20-ci maddəsində "məqsədli büdcə fondları" dedikdə Meşələrin qorunub saxlanması və təkrar istehsalı fondu, Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondu, Mineral-xammal Bazasının Bərpası üzrə Dövlət Fondu, Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin idarə edilməsi və mühafizəsi üçün yaradılan müvafiq idarələrin xüsusi fondları, Su bioresurslarının artırılması, bərpası və mühafizəsi fondu, Nəqliyyat vasitələrinin utilizasiyası fondu nəzərdə tutulur.

19. Bu Fərmanın 1-ci hissəsi 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasında 2025-ci il üçün yaşayış minimumu haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 16-cı bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

Maddə 1. Əhalinin əsas sosial-demoqrafik qrupları üzrə yaşayış minimumunun məbləği

2025-ci il üçün yaşayış minimumu ölkə üzrə 285 manat, əmək qabiliyyətli əhali üçün 305 manat, pensiyaçılar üçün 232 manat, uşaqlar üçün 246 manat məbləğində müəyyən edilsin.

Maddə 2. Bu Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 dekabr 2024-cü il

"Qrant haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 29 noyabr tarixli 75-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Qrant haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 29 noyabr tarixli 75-VIIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram:**

1. "Qrant haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1998-ci il 13 iyun tarixli 720 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1998, № 6, maddə 381 (Cild I) 2.3-cü bəndinə "digər qeyri-kommersiya qurumlarına" sözlərindən sonra ", habelə bələdiyyələrə (bələdiyyə orqanlarına)" sözləri əlavə edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 18 aprel tarixli 391 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 4, maddə 323 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi haqqında Əsasnamə"nin 9.14-cü bəndinə "digər qeyri-kommersiya qurumları" sözlərindən sonra ", habelə bələdiyyələr (bələdiyyə orqanları)" sözləri əlavə edilsin.

3. "Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalar Məcəlləsinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 29 dekabr tarixli 96-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 15 fevral tarixli 795 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 2 (II kitab), maddə 259 (Cild I); 2024, № 2, maddələr 151, 157, № 7, maddələr 806, 812, 814, 815, № 8, maddələr 937, 948) 5.48-ci bəndinə (birinci halda) "şəxslərə" sözündən sonra ", habelə bələdiyyələrə (bələdiyyə orqanlarına)" sözləri əlavə edilsin.

4. "Xarici donorlar tərəfindən Azərbaycan Respublikasının ərazisində qrantların verilməsi prosedurunda "bir pəncərə" prinsipinin tətbiqi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 21 oktyabr tarixli 1083 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 10, maddə 1642 (Cild I) 2-ci hissəsinə "qeyri-kommersiya qurumlarına" sözlərindən sonra ", habelə bələdiyyələrə (bələdiyyə orqanlarına)" sözləri əlavə edilsin.

5. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 23 fevral tarixli 1256 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 2, maddə 200 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "İnzibati xətalar haqqında işlərə baxmağa səlahiyyəti olan vəzifəli şəxslərin Siyahısı"nın 3.1-ci bəndinə "şəxslərə" sözündən sonra ", habelə bələdiyyələrə (bələdiyyə orqanlarına)" sözləri əlavə edilsin.

6. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti "Qrant haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 29 noyabr tarixli 75-VIIQD nömrəli Qanunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

"Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin tərkibində "Avtomobil yolları" Məqsədli Büdcə Fondunun yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 12 oktyabr tarixli 1729 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

1. "Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin tərkibində "Avtomobil yolları" Məqsədli Büdcə Fondunun yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 12 oktyabr tarixli 1729 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 10, maddə 870 (Cild I) 2-ci hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. birinci abzasdan "dövlət büdcəsinin" sözləri çıxarılsın;

1.2. 2.2 - 2.4-cü və 2.6-cı bəndlər ləğv edilsin;

1.3. 2.7-ci bəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmunda 2.8-ci bənd əlavə edilsin:

"2.8. Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq göstərdiyi ödənişli xidmətlərdən əldə etdiyi gəlirlər, ianələr, qrantlar və qanunla qadağan edilməyən digər mənbələr.".

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

3. Bu Sərəncam 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

"Azərbaycan Respublikası Dövlət Turizm Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 21 sentyabr tarixli 278 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

1. "Azərbaycan Respublikası Dövlət Turizm Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 21 sentyabr tarixli 278 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 9, maddə 1841 (Cild I); 2024, № 8, maddə 938) 3-cü hissəsində "151" rəqəmləri "156" rəqəmləri ilə, "63" rəqəmləri "68" rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

2. Bu Fərman 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

Baş Prokurorluğun bir qrup əməkdaşı Qroznı şəhərinə ezam olunub

Prezident İlham Əliyevin tapşırıq və göstərişlərinə uyğun olaraq, Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında sərnişin təyyarəsinin qəzaya uğraması faktı ilə bağlı başlanmış cinayət işi üzrə obyektiv həqiqətin müəyyən olunması istiqamətində təxirəsalınmaz və zəruri tədbirlər davam etdirilir.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bu məqsədlə Prokurorluğun bir qrup əməkdaşı Qroznı şəhərinə ezam olunaraq Rusiya Federasiyasının Baş Prokurorluğu ilə razılaşmaya əsasən, həmin qurumdan olan həmkarları ilə birgə istintaq və digər prosessual hərəkətlər aparır.

Xatırladaq ki, dekabrın 25-də Baş prokurorun müavini Elmar Camalovun rəhbərliyi ilə Aktauya ezam olunmuş prokurorluq əməkdaşlarından ibarət daha bir qrup hazırda qəzanın baş verdiyi yerdə Qazaxıstandan olan həmkarları ilə birgə zəruri tədbirlərin icrasını davam etdirir.

"Sosial sığorta haqqında", "Tibbi sığorta haqqında" və "İşsizlikdən sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 15-ci, 16-cı və 27-ci bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

Maddə 1. "Sosial sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 5, maddə 348 (Cild I); 2024, № 5 (I kitab), maddə 498, № 6 (I kitab), maddə 630; Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 8 oktyabr tarixli 44-VIIQD nömrəli Qanunu) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 10-cu maddənin ikinci hissəsinin üçüncü abzasında "hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq bu barədə" sözləri "bu barədə hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq, sığortaedən Azərbaycan Respublikasında fəaliyyətini müvəqqəti dayandırdıqda, habelə ləğv edildikdə, yaxud sığortaedənin fəaliyyətinə xitam verildikdə isə bu barədə müvafiq ərizədə (arayışda) göstərildiyi tarixdən 30 gün müddətində, lakin hesabatın təqdim edilməsi üçün bu Qanunla müəyyən edilmiş müddətdən gec olmayaraq" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2. 15-ci maddənin birinci hissəsinin on birinci abzasına birinci halda "sığortası üzrə" sözlərindən sonra "qeyri-dövlət sektoruna aid edilən" sözləri əlavə edilsin.

Maddə 2. "Tibbi sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 4 (Cild I); Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 8 oktyabr tarixli 44-VIIQD nömrəli Qanunu) 15-11.3-cü maddəsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"15-11.3. Bu Qanunun 15-10.1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulan sığorta haqqı sığortalı tərəfindən hər ay üçün hesablanır, əməkhaqqı ödənişləri ilə eyni vaxtda, lakin sonrakı ayın 15-dən gec olmayaraq tam məbləğdə ödənilir və hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq, sığortalı Azərbaycan Respublikasında fəaliyyətini müvəqqəti dayandırdıqda, habelə sığortalı ləğv edildikdə, yaxud fəaliyyətinə xitam verildikdə isə bu barədə müvafiq ərizədə (arayışda) göstərildiyi tarixdən 30 gün müddətində, lakin hesabatın təqdim edilməsi üçün bu Qanunla müəyyən edilmiş müddətdən gec olmayaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilmiş forma üzrə hesabat təqdim edilir.".

Maddə 3. "İşsizlikdən sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 8, maddə 1514 (Cild I); 2024, № 8, maddə 934) 6.2.11-ci maddəsində "hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq bu barədə" sözləri "bu barədə hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq, sığortaedən Azərbaycan Respublikasında fəaliyyətini müvəqqəti dayandırdıqda, habelə ləğv edildikdə, yaxud sığortaedənin fəaliyyətinə xitam verildikdə isə bu barədə müvafiq ərizədə (arayışda) göstərildiyi tarixdən 30 gün müddətində, lakin hesabatın təqdim edilməsi üçün bu Qanunla müəyyən edilmiş müddətdən gec olmayaraq" sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 4. Keçid müddəalar

4.1. Bu Qanunun 1.2-ci maddəsi 2025-ci il yanvarın 1-dən sonra bağlanmış həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası müqavilələri üzrə ödənilən sığorta haqlarına münasibətdə tətbiq edilir.

4.2. Qeyri-dövlət sektoruna aid edilməyən sığortaedənlərə münasibətdə 2025-ci il yanvarın 1-dək 3 ildən az olmayan müddətə bağlanmış və həmin tarixədək 3 ili tamam olmamış həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası müqavilələri üzrə 2025-ci il yanvarın 1-dək qüvvədə olan sosial sığorta haqqı ilə bağlı güzəşt yalnız həmin müqavilələr bağlandığı tarixdən 3 il ərzində ödənilən sığorta haqlarına tətbiq edilir.

4.3. Qeyri-dövlət sektoruna aid edilməyən sığortaedənlərə münasibətdə 2025-ci il yanvarın 1-dək 3 ildən az olmayan müddətə bağlanmış və həmin tarixədək 3 illik müddəti tamam olmuş həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası müqavilələri üzrə 2025-ci il yanvarın 1-dək qüvvədə olan sosial sığorta haqqı ilə bağlı güzəşt yalnız 2025-ci il yanvarın 1-dək ödənilən sığorta haqlarına tətbiq edilir.

Maddə 5. Bu Qanun 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 dekabr 2024-cü il

"Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 7 may tarixli 1143-VIQ nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 11-ci və 13-cü bəndlərini rəhbər tutaraq, "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 7 may tarixli 1143-VIQ nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar **qərara alır:**

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 8, maddə 478 (Cild I); 2024, № 3, maddə 250, № 7, maddə 770) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 32-ci maddənin 3-cü hissəsinə "icarəsinə" sözündən sonra ", dövlət orqanlarının (qurumlarının) istifadəsinə" sözləri əlavə edilsin;

1.2. 46-cı maddənin 1-ci hissəsinin səkkizinci - on birinci abzasları müvafiq olaraq doqquzuncu - on ikinci abzaslar hesab edilsin və həmin hissəyə aşağıdakı məzmunda səkkizinci abzas əlavə edilsin:

"Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində yaradılan süni torpaq sahələri;";

1.3. 56-cı maddəyə aşağıdakı məzmunda 12-ci hissə əlavə edilsin:

"12. Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin istifadəyə və icarəyə verilməsinin xüsusiyyətləri "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq tənzimlənir.";

1.4. 66-cı maddəyə aşağıdakı məzmunda 2-1-ci hissə əlavə edilsin:

"2-1. Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələri üzərində hüquqların yaranması ilə bağlı münasibətlər "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.".

Maddə 2. "Torpaq icarəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 3, maddə 154 (Cild I); Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 7 noyabr tarixli 66-VIIQD nömrəli Qanunu) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 5-ci maddənin birinci hissəsinin beşinci - səkkizinci abzasları müvafiq olaraq altıncı - doqquzuncu abzaslar hesab edilsin və həmin hissəyə aşağıdakı məzmunda beşinci abzas əlavə edilsin:

"Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində yaradılan süni torpaq sahələri;";

2.2. 10-cu maddə üzrə:

2.2.1. ikinci hissəyə "torpaqlar" sözündən sonra "və Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində yaradılan süni torpaq sahələri" sözləri əlavə edilsin;

2.2.2. aşağıdakı məzmunda onuncu hissə əlavə edilsin:

"Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin icarəyə verilməsi "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq həyata keçirilir.".

Maddə 3. "Torpaq bazarı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 7, maddə 390 (Cild I) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

3.1. 8-ci maddəyə aşağıdakı məzmunda yeddinci hissə əlavə edilsin:

"Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin istifadəyə və icarəyə verilməsi "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq həyata keçirilir.";

3.2. 18-ci maddəyə aşağıdakı məzmunda ikinci hissə əlavə edilsin:

"Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələri üzərində hüquqların yaranması əsasları "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilir.".

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 10 dekabr 2024-cü il

"Azərbaycan Sənaye Korporasiyası" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin ləğv edilməsi və bundan irəli gələn məsələlərin tənzimlənməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

1. "Azərbaycan Sənaye Korporasiyası" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ləğv edilsin.

2. "Azərbaycan Sənaye Korporasiyası" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin aşağıdakı müəssisələri Azərbaycan İnvestisiya Holdinqinin idarəetməsinə verilsin:

2.1. "Azərbaycan alüminiumu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti;

2.2. "Azəralüminium" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti;

2.3. "Azərpambıq Aqrar Sənaye Kompleksi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

3.1. bu Sərəncamın 1-ci və 2-ci hissələri nəzərə alınmaqla, "Azərbaycan Sənaye Korporasiyası" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin və onun tabeliyindəki digər müəssisələrin ləğv edilməsi ilə bağlı zəruri tədbirlər görsün;

3.2. bu Sərəncamın 1-ci və 2-ci hissələri nəzərə alınmaqla, normativ hüquqi aktlarda dəyişiklik edilməsi ilə bağlı təkliflərini hazırlayıb iki ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

3.3. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi bu Sərəncamın 2-ci hissəsi nəzərə alınmaqla, "Azərbaycan Sənaye Korporasiyası" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin və onun tabeliyindəki digər müəssisələrin əmlakı ilə bağlı təkliflərini hazırlayıb iki ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

Maddə 1. Büdcənin ümumi göstəriciləri

1.1. İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il üzrə xərcləri 260 700 000,0 manat məbləğində təsdiq edilir. Bu xərclərin maliyyələşmə mənbəyi aşağıdakılardır:

1.1.1. İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsinin gəlirləri 206 400 000,0 manat;

1.1.2. İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il yanvarın 1-nə yaradılmış ehtiyatından 2025-ci ilin xərclərinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilən 54 300 000,0 manat.

Maddə 2. Gəlirlər

Müəyyən edilsin ki, 2025-ci ildə işsizlikdən sığorta fondunun gəlirləri aşağıdakı daxilolmalar hesabına formalaşır:

Sıra №-si	Gəlirlərin mənbələri	Məbləğ (manatla)
2.1.	İşsizlikdən sığorta üzrə sığorta haqları, cəmi o cümlədən:	206 330 000,0
2.1.1.	büdcədən maliyyələşən təşkilatlar üzrə	24 882 000,0
2.1.2.	büdcədən maliyyələşən təşkilatlarda işləyənlər üzrə	24882 000,0
2.1.3.	qeyri-büdcə sektoru üzrə	156 566 000,0
2.2.	Sair gəlirlər	70 000,0

Maddə 3. Xərclər

Müəyyən edilsin ki, işsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsinin xərcləri aşağıdakı istiqamətlərdə həyata keçirilir:

Sıra №-si	Xərclərin istiqamətləri	Məbləğ (manatla)
3.1.	İşsizliyə görə sığorta ödənişləri	17 000 000,0
3.2.	Peşə hazırlığı və əlavə təhsilin təşkili	35 000 000,0
3.3.	Peşə yönümünə dair məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi	1 500 000,0
3.4.	Əmək yarmarkalarının, əmək birjalarının təşkili	500 000,0
3.5.	Haqqı ödənilən ictimai işlərin təşkili	3 700 000,0
3.6.	Özünüməşğulluq tədbirlərinin təşkili	77 000 000,0
3.7.	Sosial iş yerlərində işçilərin əməkhaqlarının bir hissəsinin maliyyələşdirilməsi	4 000 000,0
3.8.	Peşə standartlarının hazırlanması	1 000 000,0
3.9.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) aparatının və onun idarə, filial və nümayəndəliklərinin, habelə tabeliyindəki digər qurumların, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) saxlanılması xərcləri	67 000 000,0
3.10.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) əhaliyə sosial sahədə xidmətlərin təşkili üzrə fəaliyyətinin müştərək maliyyələşdirilməsi xərcləri	50 000 000,0
3.11.	Sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan və işə düzəlməkdə çətinlik çəkən şəxslərin məşğulluğunun təmin olunması üçün kvotadan əlavə iş yerlərinin yaradılması	1 000 000,0
3.12.	Sosial müəssisələrin yaradılması və məqsədli proqramların həyata keçirilməsi	2 000 000,0
3.13.	Qanunla əmək hüququnun həyata keçirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş digər aktiv məşğulluq tədbirləri	1 000 000,0

Maddə 4. Maliyyələşmə mənbəyi

İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il yanvarın 1-nə yaradılmış ehtiyatından 2025-ci ilin xərclərinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilən məbləğ 54 300 000,0 manat təşkil edir.

Maddə 5. Qalıqlardan istifadə

İşsizlikdən sığorta fondunun (o cümlədən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) aparatının və digər struktur bölmələrinin) hesablarında qalan sərbəst vəsait "İşsizlikdən sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq növbəti ilin xərclərinin maliyyələşdirilməsinə və (və ya) müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən investisiyaya yönəldilir.

Maddə 6. Bu Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 dekabr 2024-cü il

"İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 95-VIIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 95-VIIQ nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram:**

1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. "İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinin 3.9-cu (hər iki halda) və 3.10-cu bəndlərində, 5-ci maddəsində (hər iki halda) nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.2. həmin Qanunun 3-cü maddəsinin 3.9-cu bəndində (birinci halda) "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi nəzərdə tutulur;

1.3. həmin Qanunun 3-cü maddəsinin 3.9-cu bəndində (ikinci halda) "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Əmək Bazarı və Sosial Müdafiə Məsələləri üzrə Milli Observatoriya nəzərdə tutulur;

1.4. həmin Qanunun 3-cü maddəsinin 3.10-cu bəndində "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyi nəzərdə tutulur;

1.5. həmin Qanunun 5-ci maddəsində (birinci halda) "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi, Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyi və Əmək Bazarı və Sosial Müdafiə Məsələləri üzrə Milli Observatoriya nəzərdə tutulur;

1.6. həmin Qanunun 5-ci maddəsində (ikinci halda) "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi nəzərdə tutulur.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti "İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 95-VIIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi:

3.1. "İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 95-VIIQ nömrəli Qanununun 2-ci maddəsinin 2.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş işsizlikdən sığorta haqları üzrə gəlirlərin yerinə yetirilməsi üçün tədbirlər görsün və bu barədə ildə iki dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin;

3.2. həmin Qanunun 2-ci maddəsinin 2.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş işsizlikdən sığorta haqları üzrə gəlirlərin aylıq və rüblük bölgüsünü 10 (on) gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla təsdiq etsin;

3.3. büdcə təşkilatlarının 2025-ci il yanvarın 1-dək yaranmış işsizlikdən sığorta haqları üzrə borclarına dair məlumatları 20 (iyirmi) gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsin;

3.4. "İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 95-VIIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələlərin həlli üçün zəruri tədbirlər görsün.

4. Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi:

4.1. işsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsinin xərclərinin yerinə yetirilməsi üçün tədbirlər görsün və bu barədə ildə iki dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin;

4.2. "İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 95-VIIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi:

5.1. büdcədən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar vəsaitlər üzrə əvvəlki illərdə yaranmış işsizlikdən sığorta haqları üzrə borclarını 2025-ci il üçün xüsusi vəsaitlərin smetalarında nəzərə alsın;

5.2. "İşsizlikdən sığorta fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 95-VIIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələlərin həlli üçün zəruri tədbirlər görsün.

6. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti, şəhər və rayon icra hakimiyyətləri dövlət təşkilatlarının, o cümlədən büdcədən maliyyələşən təşkilatların işsizlikdən sığorta üzrə sığorta haqlarını vaxtında və tam ödəməsini təmin etmək üçün Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyindəki qurumlarla birlikdə tədbirlər görsünlər.

7. Bu Fərman 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

"Qrant haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 7-ci, 10-cu və 15-ci bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

"Qrant haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1998, № 6, maddə 366 (Cild I) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1-ci maddənin 1-ci hissəsinin üçüncü cümləsinə "yardımları" sözündən sonra ", "Bələdiyyə maliyyəsinin əsasları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən bələdiyyə maliyyəsinin iqtisadi əsaslarını (qrant istisna olmaqla) təşkil edən vəsait" sözləri və "olmadan" sözündən sonra "bələdiyyələr, habelə" sözləri əlavə edilsin.

2. 2-ci maddə üzrə:

2.1. 2-ci hissənin birinci cümləsinə "şəxslərinə" sözündən sonra ", habelə bələdiyyələrə" sözləri və ikinci cümləsinə "orqanı" sözündən sonra "bələdiyyələrə," sözü əlavə edilsin;

2.2. 4-cü hissəyə birinci halda "Azərbaycan" sözündən əvvəl "Bələdiyyələr," sözü və "şəxslərinə" sözündən sonra ", o cümlədən bələdiyyələrə" sözləri əlavə edilsin;

2.3. 6-cı hissəyə "şəxslərinə" sözündən sonra ", habelə bələdiyyələrə" sözləri əlavə edilsin.

3. 3-cü maddənin 2-ci hissəsinin dördüncü abzasında "bələdiyyə orqanları" sözləri "bələdiyyələr" sözü ilə əvəz edilsin.

4. 4-cü maddə üzrə:

4.1. 4-cü hissənin birinci cümləsinə birinci halda "Azərbaycan" sözündən əvvəl "Bələdiyyələr," sözü əlavə edilsin;

4.2. 5-ci hissənin ikinci cümləsinə "şəxsləri" sözündən sonra ", habelə bələdiyyələr" sözləri əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 noyabr 2024-cü il

Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

Maddə 1. Büdcənin ümumi göstəriciləri

1.1. Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il üzrə xərcləri 7 676 420 000,0 manat məbləğində təsdiq edilir. Bu xərclərin maliyyələşmə mənbəyi aşağıdakılardır:

1.1.1. Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsinin gəlirləri 7 617 400 000,0 manat;

1.1.2. Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il yanvarın 1-nə yaradılmış ehtiyatından 2025-ci ilin xərclərinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilən 59 020 000,0 manat.

Maddə 2. Gəlirlər

Müəyyən edilsin ki, 2025-ci ildə dövlət sosial müdafiə fondunun gəlirləri aşağıdakı daxilolmalar hesabına formalaşır:

Sıra №-si	Gəlirlərin mənbələri	Məbləğ (manatla)
2.1.	Məcburi dövlət sosial sığorta haqları, cəmi o cümlədən:	5 997 400 000,0
2.1.1.	büdcədən maliyyələşən təşkilatlar üzrə	1 791 476 400,0
2.1.2.	büdcədən maliyyələşən təşkilatlarda işləyənlər üzrə	244 292 200,0
2.1.3.	qeyri-büdcə sektoru üzrə o cümlədən:	3 961 631 400,0
2.1.3.1.	sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər üzrə	80 680 000,0
2.2.	Sair daxilolma, o cümlədən:	20 000 000,0
2.2.1.	sanatoriya-kurort yollayışlarının qismən dəyəri üzrə daxilolmalar	2 600 000,0
2.3.	Dövlət sosial müdafiə fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait	1 600 000 000,0

Maddə 3. Xərclər

Müəyyən edilsin ki, dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsinin xərcləri aşağıdakı istiqamətlərdə həyata keçirilir:

Sıra №-si	Xərclərin istiqamətləri	Məbləğ (manatla)
3.1.	Əhaliyə ödənişlər üzrə xərclər	7 408 940 000,0
3.1.1.	əmək pensiyalarının ödənilməsi xərcləri	7 210 530 000,0
3.1.2.	məcburi dövlət sosial sığorta haqları hesabına müavinət xərcləri, o cümlədən:	198 410 000,0
3.1.2.1.	əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə	48 410 000,0
3.1.2.2.	hamiləliyə və doğuma görə	65 000 000,0
3.1.2.3.	uşağın anadan olmasına görə	35 000 000,0
3.1.2.4.	3 yaşına çatanadək uşaqlara qulluqla əlaqədar	10 000 000,0
3.1.2.5.	dəfn üçün	40 000 000,0
3.2.	Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası xətti ilə sığortaolunanların sanatoriya-kurort müalicəsi və sağlamlaşdırma tədbirlərinin həyata keçirilməsi üzrə xərclər	25 000 000,0
3.3.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) əhaliyə sosial sahədə xidmətlərin təşkili üzrə fəaliyyətinin müştərək maliyyələşdirilməsi xərcləri, eləcə də pensiya və müavinətlər üzrə bank əməliyyatlarının aparılması və sair xidmət haqları xərcləri	87 040 000,0
3.4.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) aparatının və digər struktur bölmələrinin saxlanılması xərcləri	149 370 000,0
3.5.	Beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqlarının ödənilməsi xərcləri	70 000,0
3.5.1.	Beynəlxalq Sosial Təminat Assosiasiyasına üzvlük haqqının ödənilməsi xərcləri	40 000,0
3.5.2.	Pensiya və Sosial Fondların Beynəlxalq Assosiasiyasına üzvlük haqqının ödənilməsi xərcləri	30 000,0
3.6.	Sair xərclər	6 000 000,0

Maddə 4. Maliyyələşmə mənbəyi

Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il yanvarın 1-nə yaradılmış ehtiyatından 2025-ci ilin xərclərinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilən məbləğ 59 020 000,0 manat təşkil edir.

Maddə 5. Qalıqlardan istifadə

Dövlət sosial müdafiə fondunun (o cümlədən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) aparatının və digər struktur bölmələrinin) hesablarında qalan sərbəst vəsait "Sosial sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq növbəti ilin xərclərinin maliyyələşdirilməsinə və (və ya) müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən investisiyaya yönəldilir.

Maddə 6. Büdcə təşkilatları üzrə sosial sığorta haqları üzrə daxilolmaların tənzimlənməsi

Büdcə ili ərzində dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlara nəzərdə tutulmuş məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə vəsaitlər dövlət sosial müdafiə fonduna tam məbləğdə daxil olmadıqda, dövlət sosial müdafiə fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitin məbləği nəzərdə tutulmuş və faktiki hesablanmış məcburi dövlət sosial sığorta haqları arasındakı fərq qədər artırılır, artıq daxil olduqda isə nəzərdə tutulmuş və faktiki hesablanmış məcburi dövlət sosial sığorta haqları arasındakı fərq qədər azaldılır.

Maddə 7. Bu Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 dekabr 2024-cü il

"Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 94-VIIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Dövlət Sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 94-VIIQ nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram:**

1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. "Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinin 3.3-cü, 3.4-cü bəndlərində və 5-ci maddəsində (hər iki halda) nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.2. həmin Qanunun 3-cü maddəsinin 3.3-cü bəndində "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyi nəzərdə tutulur;

1.3. həmin Qanunun 3-cü maddəsinin 3.4-cü bəndində "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondu nəzərdə tutulur;

1.4. həmin Qanunun 5-ci maddəsində (birinci halda) "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondu və Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyi nəzərdə tutulur;

1.5. həmin Qanunun 5-ci maddəsində (ikinci halda) "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondu nəzərdə tutulur.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti "Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 94-VIIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi:

3.1. "Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 94-VIIQ nömrəli Qanununun 2-ci maddəsinin 2.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə gəlirlərin yerinə yetirilməsi üçün tədbirlər görsün və bu barədə ildə iki dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin;

3.2. həmin Qanunun 2-ci maddəsinin 2.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə gəlirlərin aylıq və rüblük bölgüsünü 10 (on) gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla təsdiq etsin;

3.3. büdcə təşkilatlarının 2025-ci il yanvarın 1-dək yaranmış məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə borclarına dair məlumatları 20 (iyirmi) gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə təqdim etsin;

3.4. "Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 94-VIIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələlərin həlli üçün zəruri tədbirlər görsün.

4. Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi:

4.1. dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsinin xərclərinin yerinə yetirilməsi üçün tədbirlər görsün və bu barədə ildə iki dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin;

4.2. "Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 94-VIIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi:

5.1. bu Fərmanın 3.2-ci bəndində qeyd olunan bölgü nəzərə alınmaqla, 2025-ci il üçün dövlət sosial müdafiə fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitin (transfertin) aylıq və rüblük bölgüsünü Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla 10 (on) gün müddətində təsdiq etsin;

5.2. büdcədən maliyyələşən təşkilatların büdcədənkənar vəsaitlər üzrə əvvəlki illərdə yaranmış məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə borclarını 2025-ci il üçün xüsusi vəsaitlərin smetalarında nəzərə alsın;

5.3. "Dövlət sosial müdafiə fondunun 2025-ci il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 94-VIIQ nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələlərin həlli üçün zəruri tədbirlər görsün.

6. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti, şəhər və rayon icra hakimiyyətləri dövlət təşkilatlarının, o cümlədən büdcədən maliyyələşən təşkilatların məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını vaxtında və tam ödəməsini təmin etmək üçün Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyindəki qurumlarla birlikdə tədbirlər görsünlər.

7. Bu Fərman 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 15-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır:**

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8 (I kitab), maddə 583 (Cild I); 2024, № 2, maddə 138, № 4, maddə 365, № 5 (I kitab), maddə 498, № 6 (I kitab), maddələr 630, 638, № 7, maddə 747, № 8, maddələr 932, 933, 934; Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 8 oktyabr tarixli 44-VIIQD, 45-VIIQD nömrəli və 22 oktyabr tarixli 58-VIIQD nömrəli qanunları) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 12.2-ci maddəyə "güzəştləri" sözündən sonra "və azadolmaları" sözləri əlavə edilsin və həmin maddəyə aşağıdakı məzmunda ikinci cümlə əlavə edilsin:

"Vergi güzəştlərinin və azadolmalarının dövlət büdcəsinin gəlirlərinə təsirinin qiymətləndirilməsinin aparılması məqsədilə vergi güzəştləri və azadolmaları müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi qaydada təsnifləşdirilir.";

1.2. 13-cü maddə üzrə:

1.2.1. 13.2.11-ci maddənin ikinci abzasına "mülkiyyət" sözündən sonra ", habelə torpaqdan istifadə" sözləri, "verilməsi," sözündən sonra "torpağın icarəyə verilməsi," sözləri əlavə edilsin;

1.2.2. 13.2.72-ci maddəyə "kod-parol" sözündən sonra "(bu Məcəllənin 218.4.1-ci və 220.10-cu maddələrində nəzərdə tutulan vergi ödəyicilərinə münasibətdə)" sözləri əlavə edilsin;

1.3. 14.6.3.3-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"14.6.3.3. Ekspert rəyinə əsasən. Malların (işlərin, xidmətlərin) bazar qiymətləri müqavilə əsasında cəlb edilmiş ekspert tərəfindən müəyyənləşdirilir.";

1.4. 16-cı maddə üzrə:

1.4.1. 16.1.4-1-ci maddəyə "sənədləri" sözündən sonra "və məlumatları" sözləri əlavə edilsin;

1.4.2. 16.1.11-11-ci maddə üzrə:

1.4.2.1. birinci abzasa "formada" sözündən sonra "və qaydada" sözləri əlavə edilsin;

1.4.2.2. 16.1.11-11.1-ci maddə ləğv edilsin;

1.4.2.3. 16.1.11-11.3-cü maddənin ikinci abzası üzrə:

1.4.2.3.1. birinci cümləyə "bir" sözündən sonra "və ya bir neçə" sözləri əlavə edilsin;

1.4.2.3.2. ikinci cümləyə "(obyektinə)" sözündən sonra "və ya təsərrüfat subyektlərinə (obyektlərinə)" sözləri əlavə edilsin;

1.4.2.3.3. aşağıdakı məzmunda üçüncü cümlə əlavə edilsin:

"Bu maddənin tələbləri qeyri-sahibkarlıq və şəxsi istifadə üçün idxal olunan mallara şamil edilmir.";

1.4.3. aşağıdakı məzmunda 16.1.11-15 - 16.1.11-17-ci maddələr əlavə edilsin:

"16.1.11-15. kənd təsərrüfatı məhsulları bazarları və kənd təsərrüfatı kooperativi bazarları istisna olmaqla, bazarların mülkiyyətçiləri (bazarlar idarəetməyə verildikdə idarəediciləri) tərəfindən əmlak icarəyə verildikdə əmlakı icarəyə götürənin təsərrüfat subyektinin (obyektinin) vergi orqanında uçota alınması həyata keçirildikdən sonra onun həmin təsərrüfat subyektlərində (obyektlərində) fəaliyyət göstərməsinə şərait yaratmaq;

16.1.11-16. kənd təsərrüfatı məhsulları bazarları və kənd təsərrüfatı kooperativi bazarları istisna olmaqla, bazarlarda daşınmaz əmlak həmin əmlakın mülkiyyətçiləri (bazarlar idarəetməyə verildikdə idarəediciləri) tərəfindən, habelə əmlak icarəyə verildikdə icarəyə götürən tərəfindən sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədləri üçün istifadə edildikdə təsərrüfat subyektinin (obyektinin) girişində həmin təsərrüfat subyektinin (obyektinin) vergi orqanında uçota alınması ilə bağlı (vergi ödəyicisinin adı və VÖEN-i göstərilməklə) məlumatı (arayışı) əks etdirmək (yerləşdirmək);

16.1.11-17. kənd təsərrüfatı məhsulları bazarları və kənd təsərrüfatı kooperativi bazarları istisna olmaqla, bazarların mülkiyyətçiləri (bazarlar idarəetməyə verildikdə idarəediciləri) tərəfindən icarə müqaviləsinə xitam verilmiş və faktiki olaraq həmin obyektdə fəaliyyət göstərməyən, habelə fəaliyyətini davam etdirən vergi ödəyiciləri barədə forması müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təsdiq edilmiş məlumatı elektron formada hər rüb başa çatdıqdan sonra növbəti ayın 20-dək uçotda olduğu vergi orqanına təqdim etmək;";

1.4.4. 16.9-cu maddənin birinci cümləsində "Respublikasının rezidenti olan müəssisə" sözləri "Respublikasında vergi uçotuna alınmış vergi ödəyicisi" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin cümləyə "hesabatı" sözündən sonra "və bildirişi" sözləri əlavə edilsin;

1.4.5. 16.11.3-cü maddənin sonunda nöqtəli vergül işarəsi nöqtə işarəsi ilə əvəz edilsin və 16.11.4-cü maddə ləğv edilsin;

1.5. 50.1.14-cü maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmunda 50.1.15-ci və 50.1.16-cı maddələr əlavə edilsin:

"50.1.15. kənd təsərrüfatı məhsulları bazarları və kənd təsərrüfatı kooperativi bazarları istisna olmaqla, bazarlarda icarəyə götürülən təsərrüfat subyektlərinin (obyektlərinin) vergi orqanında uçota alınması təmin edilmədən icarəyə götürən şəxslərin həmin təsərrüfat subyektlərində (obyektlərində) fəaliyyət göstərməsinə şərait yaradılması hallarının aşkar edilməsi;

50.1.16. kənd təsərrüfatı məhsulları bazarları və kənd təsərrüfatı kooperativi bazarları istisna olmaqla, bazarlarda sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədləri üçün istifadə edilən təsərrüfat subyektinin (obyektinin) girişində həmin təsərrüfat subyektinin (obyektinin) vergi orqanında uçota alınmasına dair (vergi ödəyicisinin adı və VÖEN-i göstərilməklə) məlumatın (arayışın) əks etdirilməsi (yerləşdirilməsi) hallarına nəzarət edilməsi.";

1.6. 57-ci maddə üzrə:

1.6.1. 57.1-2-ci maddəyə "hesabatın" sözündən sonra "və (və ya) bildirişin" sözləri əlavə edilsin;

1.6.2. 57.3-cü maddədən (birinci halda) "habelə" sözü çıxarılsın və həmin maddəyə (üçüncü halda) "edilməməsinə" sözündən sonra ", eləcə də bu Məcəllənin 16.1.11-17-ci maddəsində göstərilən məlumat formasının müəyyən edilmiş müddətdə təqdim edilməməsinə və ya təqdim edilmiş məlumat formasında təhrif olunmuş məlumatların göstərilməsinə" sözləri əlavə edilsin;

1.6.3. 57.4-cü maddəyə "göstərən" sözündən sonra "və bu Məcəllənin 16.1.4-1-ci maddəsində göstərilən sənədləri və məlumatları vergi orqanının tələbi ilə 60 gün müddətində təqdim etməyən" sözləri əlavə edilsin və həmin maddədə "2000" rəqəmləri "6000" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

1.6.4. 57.5-ci maddəyə "məlumatları" sözündən sonra "həmin maddədə nəzərdə tutulan formada və qaydada" sözləri əlavə edilsin;

1.7. 58-ci maddə üzrə:

1.7.1. 58.2-1-ci maddəyə "verilməsinə" sözündən sonra ", habelə kənd təsərrüfatı məhsulları bazarları və kənd təsərrüfatı kooperativi bazarları istisna olmaqla, bazarlarda olan təsərrüfat subyektinin (obyektinin) girişində həmin təsərrüfat subyektinin (obyektinin) vergi orqanında uçota alınmasına dair (vergi ödəyicisinin adı və VÖEN-i göstərilməklə) məlumatın (arayışın) əks olunmamasına" sözləri əlavə edilsin;

1.7.2. 58.7-1.9-cu maddədə "və 3.4.11-ci" sözləri ", 3.4.11-ci, 3.4.15-ci və 3.4.16-cı" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.7.3. aşağıdakı məzmunda 58.15-2-ci maddə əlavə edilsin:

"58.15-2. Bu Məcəllənin 16.1.11-15-ci maddəsinin tələblərinin pozulması baş verdikdə kənd təsərrüfatı məhsulları bazarları və kənd təsərrüfatı kooperativi bazarları istisna olmaqla, bazarların mülkiyyətçilərinə (bazarlar idarəetməyə verildikdə idarəedicilərinə) təqvim ili ərzində belə hal birinci dəfə aşkar edildikdə 2000 manat, ikinci dəfə aşkar edildikdə 4000 manat, üç və daha çox dəfə aşkar edildikdə 6000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.";

1.8. 85.4-cü maddənin üçüncü abzası aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Bu maddənin digər müddəalarından asılı olmayaraq, xarici dövlətlərin səlahiyyətli orqanlarından sorğu və ya xaricdə əldə olunan gəlirlər üzrə müvafiq məlumatlar daxil olduğu hallarda, kameral vergi yoxlamaları sorğu və ya məlumat daxil olduğu tarixdən, səyyar vergi yoxlamaları isə yoxlamanın keçirilməsi haqqında vergi orqanının qərar qəbul etdiyi tarixdən əvvəlki 5 illik dövrü, Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsinə uyğun olaraq təyin edilən vergi yoxlamaları üzrə Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə müvafiq olaraq cinayət məsuliyyətinə cəlbetmə müddəti ilə müəyyən edilən dövrü əhatə edir.";

1.9. 96-cı maddə üzrə:

1.9.1. 96.5-ci maddənin birinci cümləsində "Hüquqi" sözü "Kütləvi təklif edilmiş və tənzimlənən bazarda ticarətə buraxılmış səhmlərin Azərbaycan Respublikasının ərazisində, habelə ölkə hüdudlarından kənarda fond birjasında təqdim edilməsi istisna olmaqla, hüquqi" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.9.2. aşağıdakı məzmunda 96.6-cı maddə əlavə edilsin:

"96.6. Kütləvi təklif edilmiş və tənzimlənən bazarda ticarətə buraxılmış səhmlərin Azərbaycan Respublikasının ərazisində, habelə ölkə hüdudlarından kənarda fond birjasında təqdim edilməsi üzrə səhmin satış dəyəri ilə alış dəyəri və çəkilən digər xərclər arasındakı fərq vergitutma obyektidir.";

1.10. 101.7-ci maddənin birinci abzasında "işləyən fiziki şəxslərin" sözləri "bu sahə üzrə işləyən mütəxəssislərin" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.11. 102-ci maddə üzrə:

1.11.1. 102.1.8-ci maddəyə birinci halda "üzrə" sözündən sonra "qeyri-dövlət sektoruna aid edilən" sözləri əlavə edilsin;

1.11.2. 102.1.11-1-ci maddəyə ikinci halda "şəxslərin" sözündən sonra "bu sahə üzrə" sözləri əlavə edilsin;

1.11.3. aşağıdakı məzmunda 102.1.21-1-ci, 102.1.30-1-ci və 102.9-cu maddələr əlavə edilsin:

"102.1.21-1. texnologiyalar parkının rezidenti kimi texnologiyalar parkından kənar sistem inteqrasiyası, proqram təminatının hazırlanması və inkişaf etdirilməsi fəaliyyətini həyata keçirən şəxslər tərəfindən ödənilən dividend - texnologiyalar parkının qeydiyyat şəhadətnaməsinin alındığı hesabat ilindən başlayaraq 10 il müddətinə;";

"102.1.30-1. aşağıdakı fəaliyyət növləri ilə məşğul olan və həmin fəaliyyət növlərindən təqvim ili üzrə əldə etdiyi gəlirlərin (xərclər nəzərə alınmadan) həcmi 45000 manatadək olan fiziki şəxslərin həmin fəaliyyətdən əldə etdikləri gəlirlərinin 75 faizi:

102.1.30-1.1. proqram təminatının işlənməsi sahəsində xidmətlər;

102.1.30-1.2. layihə-dizayn və dekorasiya xidmətləri;

102.1.30-1.3. tərcümə xidməti;

102.1.30-1.4. reklam xidməti;

102.1.30-1.5. araşdırma və tədqiqat sahəsində fəaliyyət;

102.1.30-1.6. elm, təhsil, mədəniyyət və idman sahəsində göstərilən xidmətlər;

102.1.30-1.7. hüquq, sərbəst auditor, mühasibat və maliyyə sahəsi üzrə məsləhət xidmətləri;

102.1.30-1.8. jurnalistlərin fəaliyyəti;

102.1.30-1.9. bazar konyukturunun öyrənilməsi;

102.1.30-1.10. qiymətləndirmə fəaliyyəti;

102.1.30-1.11. avtonəqliyyat vasitələri ilə yükdaşımaları istisna olmaqla, sifarişlərin çatdırılması və kuryer fəaliyyəti;

102.1.30-1.12. turizm bələdçiliyi;

102.1.30-1.13. xidmətlərin ixracı.";

"102.9. Bu Məcəllənin 102.1.30-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan fəaliyyət sahələrində muzdlu işçi kimi çalışan fiziki şəxsin əmək müqaviləsinə xitam verildiyi, həmin fəaliyyətlə fərdi sahibkar kimi məşğul olduğu və fərdi sahibkar kimi fəaliyyətə başladığı tarixdən 1 il müddətində eyni xidmətləri tam və ya qismən əvvəlki işəgötürənə göstərdiyi halda, həmin fərdi sahibkara bu Məcəllənin 102.1.30-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan güzəşt şamil edilmir.

Bu Məcəllənin 102.1.30-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan fəaliyyət sahələri ilə məşğul olan fiziki şəxs eyni zamanda digər fəaliyyət sahəsi ilə də məşğul olduqda, həmin maddədə nəzərdə tutulan güzəşt hüququndan o halda istifadə edə bilər ki, bu Məcəllənin 102.1.30-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan fəaliyyət sahələrindən əldə edilən illik gəlirlərin illik ümumi gəlirlərdə xüsusi çəkisi 50 faizdən az olmasın.";

1.11.4. 102.1.30-cu maddənin birinci abzasına "müvafiq" sözündən əvvəl "bu Məcəllənin 102.1.30-1-ci maddəsində nəzərdə tutulan hal istisna olmaqla," sözləri əlavə edilsin;

1.11.5. 102.1.41-ci maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmunda 102.1.42-ci - 102.1.44-cü maddələr əlavə edilsin:

"102.1.42. Azərbaycan Respublikasında teatr, muzey, simfonik orkestr, habelə film istehsalı, yayımı və dublyajı fəaliyyətinə aid qeyri-maddi aktivlər üzərində müəllif hüquqlarından istifadə olunmasına, yaxud istifadə hüquqlarının verilməsinə görə royalti gəlirləri - 2025-ci il yanvarın 1-dən 5 il müddətinə;

102.1.43. filmin istehsalı və dublyajı fəaliyyətini həyata keçirən fiziki şəxslərin və filmin prodüserinin həmin fəaliyyətdən əldə etdikləri gəlirlərin 90 faizi - 2025-ci il yanvarın 1-dən 5 il müddətinə;

102.1.44. dövlət-özəl tərəfdaşlığı layihələri üzrə özəl tərəfdaş olan, habelə dövlətin satınalma öhdəliyi ilə bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə edilməklə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi məbləğdən aşağı olmayan elektrik enerjisi istehsalı layihələri üzrə istehsalçı olan fərdi sahibkarların həmin layihələr üzrə əldə etdikləri gəlir - müvafiq olaraq "Dövlət-özəl tərəfdaşlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bağlanılmış dövlət-özəl tərəfdaşlığı müqaviləsində və ya "Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bağlanılmış elektrik enerjisinin satınalma müqaviləsi ilə müəyyən olunan müddətə, lakin 30 ildən (tikinti dövrü də daxil olmaqla) çox olmayaraq.";

1.12. 104-cü maddə üzrə:

1.12.1. 104.6-cı maddənin birinci cümləsində "Hüquqi" sözü "Kütləvi təklif edilmiş və tənzimlənən bazarda ticarətə buraxılmış səhmlərin Azərbaycan Respublikasının ərazisində, habelə ölkə hüdudlarından kənarda fəaliyyət göstərən fond birjasında təqdim edilməsi istisna olmaqla, hüquqi" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.12.2. aşağıdakı məzmunda 104.6-1-ci maddə əlavə edilsin:

"104.6-1. Kütləvi təklif edilmiş və tənzimlənən bazarda ticarətə buraxılmış səhmlərin Azərbaycan Respublikasının ərazisində, habelə ölkə hüdudlarından kənarda fond birjasında təqdim edilməsi üzrə səhmin satış dəyəri ilə alış dəyəri və çəkilən digər xərclər arasındakı fərq vergitutma obyektidir.";

1.13. 106-cı maddə üzrə:

1.13.1. adı aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Maddə 106. Mənfəət vergisindən azadolmalar və güzəştlər";

1.13.2. aşağıdakı məzmunda 106.1.13-1-ci maddə əlavə edilsin:

"106.1.13-1. texnologiyalar parkının rezidenti kimi texnologiyalar parkından kənar sistem inteqrasiyası, proqram təminatının hazırlanması və inkişaf etdirilməsi fəaliyyətini həyata keçirən şəxslər tərəfindən ödənilən dividend - texnologiyalar parkının qeydiyyat şəhadətnaməsinin alındığı hesabat ilindən başlayaraq 10 il müddətinə;";

1.13.3. 106.1.33-cü maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"106.1.33. qanunla müəyyən olunmuş qaydada Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçən və teatr, muzey, simfonik orkestr, habelə film istehsalını və dublyajını həyata keçirən kinematoqrafiya müəssisəsinin və filmin prodüserinin həmin fəaliyyətdən əldə etdiyi mənfəətin 90 faizi - 2025-ci il yanvarın 1-dən 5 il müddətinə;";

1.13.4. 106.1.34-cü maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmunda 106.1.35-ci və 106.1.36-cı maddələr əlavə edilsin:

"106.1.35. dövlət-özəl tərəfdaşlığı layihələri üzrə özəl tərəfdaş və ya layihə şirkəti olan, habelə dövlətin satınalma öhdəliyi ilə bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə edilməklə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi məbləğdən aşağı olmayan elektrik enerjisi istehsalı layihələri üzrə istehsalçı olan hüquqi şəxslərin həmin layihələr üzrə əldə etdikləri mənfəət - müvafiq olaraq "Dövlət-özəl tərəfdaşlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bağlanılmış dövlət-özəl tərəfdaşlığı müqaviləsində və ya "Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bağlanılmış elektrik enerjisinin satınalma müqaviləsi ilə müəyyən olunan müddətə, lakin 30 ildən (tikinti dövrü də daxil olmaqla) çox olmayaraq;

106.1.36. "Sosial sığorta haqqında" və "İşsizlikdən sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq sərbəst vəsaitlərin investisiyaya yönəldilməsindən əldə olunan gəlirlər.";

1.14. 109.8-ci maddədə "habelə" sözü "qiymətli daşlar, qiymətli metallar, o cümlədən qiymətli daşlardan və qiymətli metallardan hazırlanmış məmulatlar," sözləri ilə əvəz edilsin;

1.15. 122.5-ci maddə ləğv edilsin;

1.16. 124.1-ci maddənin ikinci abzasına "icarəyə verən" sözlərindən sonra "özü və ya onun təyin etdiyi vergi agenti" sözləri əlavə edilsin və həmin abzasdan "özü" sözü çıxarılsın;

1.17. 126-cı maddədə "10" rəqəmləri "5" rəqəmi ilə əvəz edilsin;

1.18. 130-cu maddə üzrə:

1.18.1. 130.6-cı maddəyə aşağıdakı məzmunda ikinci hissə əlavə edilsin:

"Uzunmüddətli müqavilələr üzrə gəlirlərin və gəlirdən çıxılan xərclərin hər hesabat ilinə düşən hissəsinin müəyyən edilməsi aşağıdakı qaydada aparılır:";

1.18.2. aşağıdakı məzmunda 130.6.1 - 130.6.3-cü maddələr əlavə edilsin:

"130.6.1. tikintisi həyata keçirilən hər bir bina üzrə çəkilən xərclər bina üzrə ümumi qiymətləndirilən xərclərlə müqayisə edilir və faktiki çəkilən xərcin ümumi xərclərdə xüsusi çəkisi müəyyənləşdirilir;

130.6.2. həmin binadan təqdim edilmiş yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin satış dəyəri bu Məcəllənin 130.6.1-ci maddəsinə əsasən müəyyən edilən həcm nisbətində vergi tutulan gəlirlərə aid edilir;

130.6.3. faktiki çəkilən xərclər gəlirdən çıxılan xərclərə aid edilir.";

1.19. 150.3-cü maddə üzrə:

1.19.1. birinci abzasda "xüsusi notariuslar" sözləri "vergi orqanında uçotda olan qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlir əldə edən fiziki şəxslər" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.19.2. 150.3.1-ci maddədə "150.1.1, 150.1.2, 150.1.8 və 150.1.17-ci" sözləri "150.1.1-ci, 150.1.2-ci, 150.1.8-ci, 150.1.17-ci və 150.1.18-ci" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.19.3. 150.3.3-cü maddədə "və 150.1.17-ci" sözləri ", 150.1.17-ci və 150.1.18-ci" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.20. 153.3-cü maddədə, 159.1-ci maddənin ikinci cümləsində, 174.4-cü maddənin birinci cümləsində və 175.12-ci maddədə "3" rəqəmi "5" rəqəmi ilə əvəz edilsin;

1.21. 157.3.3-cü maddənin üçüncü abzasına "habelə" sözündən sonra "2024-cü il yanvarın 1-dən əvvəlki dövrə münasibətdə" sözləri əlavə edilsin;

1.22. 164-cü maddə üzrə:

1.22.1. adı aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Maddə 164. ƏDV-dən azadolmalar və güzəştlər";

1.22.2. 164.1.19-cu maddədən "istehsal edilmiş" sözləri çıxarılsın;

1.22.3. aşağıdakı məzmunda 164.1.41-4-cü maddə əlavə edilsin:

"164.1.41-4. Azərbaycan Respublikasının ərazisində istehsal olunan avtobusların satışı, habelə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsdiqedici sənədi əsasında hüquqi şəxslər tərəfindən istehsal məqsədilə avtobusların ehtiyat hissələrinin idxalı - 2025-ci il yanvarın 1-dən 8 il müddətinə;";

1.22.4. 164.1.52-ci maddədə "4" rəqəmi "5" rəqəmi ilə əvəz edilsin;

1.22.5. 164.1.62-ci maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmunda 164.1.63-cü maddə əlavə edilsin:

"164.1.63. dövlət-özəl tərəfdaşlığı layihələri çərçivəsində özəl tərəfdaş və ya layihə şirkəti olan, habelə dövlətin satınalma öhdəliyi ilə bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə edilməklə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi məbləğdən aşağı olmayan elektrik enerjisi istehsalı layihələri üzrə istehsalçı olan fərdi sahibkarlar və hüquqi şəxslər tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsdiqedici sənədi əsasında texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı - müvafiq olaraq "Dövlət-özəl tərəfdaşlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bağlanılmış dövlət-özəl tərəfdaşlığı müqaviləsində və ya "Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bağlanılmış elektrik enerjisinin satınalma müqaviləsi ilə müəyyən olunan müddətə, lakin 30 ildən (tikinti dövrü də daxil olmaqla) çox olmayaraq.";

1.23. 165-ci maddə üzrə:

1.23.1. 165.1.10-cu maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmunda 165.1.11-ci maddə əlavə edilsin:

"165.1.11. qeyri-rezidentin sifarişi əsasında gəmiqayırma və gəmi təmiri müəssisələri tərəfindən gəmilərin, digər dəniz və su nəqliyyatı vasitələrinin, hidrotexniki qurğuların təmiri üzrə xidmətlərin göstərilməsi.";

1.23.2. 165.3-cü maddəyə "mallara" sözündən sonra ", habelə tibb müəssisələri və özəl tibbi praktika ilə məşğul olan fiziki şəxslər tərəfindən əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə göstərilən tibbi xidmətlərə" sözləri və aşağıdakı məzmunda ikinci cümlə əlavə edilsin:

"Əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə göstərilən tibbi xidmətlərə görə ƏDV yalnız nağdsız ödənişlər üzrə qaytarılır.";

1.23.3. 165.5-ci maddə üzrə:

1.23.3.1. birinci cümləyə "habelə" sözündən əvvəl "teatr tamaşaları, film nümayişi, muzey ziyarəti və simfonik orkestrin konserti sahəsində göstərilən xidmətlərə," sözləri əlavə edilsin;

1.23.3.2. ikinci cümləyə "təşkil edir" sözlərindən sonra "(teatr tamaşaları, film nümayişi, muzey ziyarəti və simfonik orkestrin konserti sahəsində göstərilən xidmətlərə görə qaytarılan məbləğ istisna olmaqla)" sözləri əlavə edilsin;

1.23.3.3. üçüncü cümlə dördüncü cümlə hesab edilsin və aşağıdakı məzmunda üçüncü cümlə əlavə edilsin:

"Teatr tamaşaları, film nümayişi, muzey ziyarəti və simfonik orkestrin konserti sahəsində göstərilən xidmətlərə görə qaytarılan məbləğ yalnız nağdsız qaydada ödənilmiş ƏDV-nin 50 faizini təşkil edir.";

1.24. 185-ci maddə üzrə:

1.24.1. adına "məbləği" sözündən sonra "(vergitutma bazası)" sözləri əlavə edilsin;

1.24.2. 185.1-ci maddənin birinci cümləsinə "məbləği" sözündən və ikinci cümləsinə "əməliyyat" sözündən sonra "(vergitutma bazası)" sözləri əlavə edilsin;

1.24.3. 185.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"185.2. İdxal olunan bu Məcəllənin 190.1.1?190.1.6-cı maddələrində nəzərdə tutulan aksizli mallar üçün vergi tutulan əməliyyatın məbləği (vergitutma bazası) - onların miqdarıdır.

Bu Məcəllənin 190.1.7-190.1.10-cu maddələrində nəzərdə tutulan idxal olunan aksizli mallar üçün vergi tutulan əməliyyat (vergitutma bazası) - onların mühərrikinin həcmidir.

İdxal olunan platinə görə vergi tutulan əməliyyat (vergitutma bazası) platinin hər qramı, qızıla, ondan hazırlanmış zərgərlik və digər məişət məmulatlarına görə - qızılın min çəki vahidindəki miqdarı, emal olunmuş, çeşidlənmiş, çərçivəyə salınmış və bərkidilmiş almaza görə - almazın karatıdır.

İdxal olunan xəz-dəri məmulatları üçün vergi tutulan əməliyyatın (vergitutma bazasının) məbləği Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsinə uyğun olaraq müəyyən edilən, lakin topdansatış bazar qiymətindən aşağı olmayan malların gömrük dəyəridir (aksiz və ƏDV çıxılmaqla).";

1.25. 188-ci maddənin adı aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Maddə 188. Aksizdən azadolmalar və güzəştlər";

1.26. 199-cu maddə üzrə:

1.26.1. adı aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Maddə 199. Əmlak vergisindən azadolmalar və güzəştlər";

1.26.2. 199.8-ci maddəyə (hər iki halda) "parklarının" sözündən sonra "və sənaye məhəllələrinin" sözləri əlavə edilsin;

1.26.3. aşağıdakı məzmunda 199.22-ci maddə əlavə edilsin:

"199.22. dövlət-özəl tərəfdaşlığı layihələri üzrə özəl tərəfdaş və ya layihə şirkəti olan, habelə dövlətin satınalma öhdəliyi ilə bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə edilməklə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi məbləğdən aşağı olmayan elektrik enerjisi istehsalı layihələri üzrə istehsalçı olan fərdi sahibkarlar və hüquqi şəxslər müvafiq olaraq "Dövlət-özəl tərəfdaşlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bağlanılmış dövlət-özəl tərəfdaşlığı müqaviləsində və ya "Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bağlanılmış elektrik enerjisinin satınalma müqaviləsi ilə müəyyən olunan müddətə, lakin 30 ildən (tikinti dövrü də daxil olmaqla) çox olmayaraq həmin layihələr çərçivəsində istifadə olunan əmlaka görə əmlak vergisini ödəməkdən azaddırlar.";

1.27. 207-ci maddə üzrə:

1.27.1. adı aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Maddə 207. Torpaq vergisindən azadolmalar və güzəştlər";

1.27.2. 207.4-cü maddəyə (hər iki halda) "parklarının" sözündən sonra "və sənaye məhəllələrinin" sözləri əlavə edilsin;

1.27.3. aşağıdakı məzmunda 207.13-cü və 207.14-cü maddələr əlavə edilsin:

"207.13. Dövlət-özəl tərəfdaşlığı layihələri üzrə özəl tərəfdaş və ya layihə şirkəti olan, habelə dövlətin satınalma öhdəliyi ilə bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə edilməklə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi məbləğdən aşağı olmayan elektrik enerjisi istehsalı layihələri üzrə istehsalçı olan fərdi sahibkarlar və hüquqi şəxslər müvafiq olaraq "Dövlət-özəl tərəfdaşlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bağlanılmış dövlət-özəl tərəfdaşlığı müqaviləsində və ya "Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq bağlanılmış elektrik enerjisinin satınalma müqaviləsi ilə müəyyən olunan müddətə, lakin 30 ildən (tikinti dövrü də daxil olmaqla) çox olmayaraq həmin layihələr çərçivəsində istifadə olunan torpaqlara görə torpaq vergisini ödəməkdən azaddırlar.

207.14. Qanunla müəyyən edilmiş qaydada Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçən və teatr, muzey, simfonik orkestr, habelə film istehsalını və dublyajını həyata keçirən kinematoqrafiya müəssisələri və film prodüserləri həmin fəaliyyət üzrə istifadə etdikləri torpaqlara görə 2025-ci il yanvarın 1-dən 5 il müddətinə torpaq vergisini ödəməkdən azaddırlar.";

1.28. 211.1.2-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"211.1.2. Azərbaycan Respublikasının ərazisində istehsal edilərək daxili istehlaka yönəldilən (topdan satılan) avtomobil benzininə, dizel yanacağına və maye qaza görə yol vergisi onların hər litrinə 0,02 manat olmaqla hesablanır və topdansatış qiymətinə (ƏDV və aksiz daxil olmaqla) əlavə edilir. İdxal olunan avtomobil benzininə, dizel yanacağına və maye qaza görə yol vergisi onların hər litrinə 0,02 manat olmaqla hesablanır və Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsinə uyğun olaraq müəyyən edilən, lakin onların topdansatış bazar qiymətindən aşağı olmayan gömrük dəyərinə (idxal rüsumu, aksiz və ƏDV daxil olmaqla) əlavə edilir.";

1.29. aşağıdakı məzmunda 212-1-ci maddə əlavə edilsin:

"Maddə 212-1. Yol vergisindən azadolmalar və güzəştlər

212-1.1. Xarici dövlətlərin yük avtomobilləri, qoşqulu və yarımqoşqulu avtonəqliyyat vasitələri aşağıdakı hallarda müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi qaydada 2025-ci il yanvarın 1-dən etibarən 2 il müddətinə yol vergisindən azaddır:

212-1.1.1. dəmir yolu ilə nəql edilən yüklər Azərbaycan Respublikası ərazisindəki müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi son dəmir yolu stansiyasında xarici dövlətlərin yük avtomobillərinə, qoşqulu və yarımqoşqulu avtonəqliyyat vasitələrinə aşırılaraq ən yaxın gömrük sərhəd buraxılış məntəqəsindən keçirilməklə digər dövlətə daşındıqda;

212-1.1.2. xarici dövlətlərin yük avtomobilləri, qoşqulu və yarımqoşqulu avtonəqliyyat vasitələri ilə yüklər digər dövlətin ərazisindən Azərbaycan Respublikası ərazisindəki müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi ilk dəmir yolu stansiyasına ən yaxın gömrük sərhəd buraxılış məntəqəsindən keçirilməklə daşındıqda.";

1.30. 217-1-ci və 218-1-ci maddələrin adları aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Maddə 217-1. Mədən vergisindən güzəştlər";

"Maddə 218-1. Sadələşdirilmiş vergidən azadolmalar və güzəştlər";

1.31. 221-ci maddə üzrə:

1.31.1. 221.8.5-ci maddəyə aşağıdakı məzmunda ikinci abzas əlavə edilsin:

"Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi formada vergi orqanı ilə vergi ödəyicisi arasında razılaşma müqaviləsi bağlanıldıqda bu Məcəllənin 218.4.4-cü maddəsində göstərilən fiziki şəxslər hesablanmış vergini, məcburi dövlət sosial sığorta və icbari tibbi sığorta haqqlarını tam məbləğdə ödədikdən sonra "Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin, məcburi dövlət sosial sığorta və icbari tibbi sığorta haqqının ödənilməsi haqqında qəbz" vergi orqanına müraciət etmədən 1 iş günündən gec olmayaraq elektron qaydada verilir.";

1.31.2. 221.8.6-cı maddənin birinci və ikinci cümlələri çıxarılsın.

Maddə 2. Keçid müddəalar

2.1. Kənd təsərrüfatı məhsulları bazarları və kənd təsərrüfatı kooperativi bazarları istisna olmaqla, bazarların mülkiyyətçiləri (bazarlar idarəetməyə verildikdə idarəediciləri) tərəfindən bu Qanunun 1.4.3-cü, 1.5-ci, 1.6.2-ci, 1.7.1-ci və 1.7.3-cü maddələri qüvvəyə mindikdən sonra 6 ay müddətində vergi orqanında uçota alınmamış təsərrüfat subyektinin (obyektinin) uçota alınması və həmin təsərrüfat subyektini (obyektini) icarəyə götürənlərin təsərrüfat subyektinin (obyektinin) vergi orqanında uçota alınması təmin edilməlidir.

2.2. Bu Qanunun 1.11.1-ci maddəsi 2025-ci il yanvarın 1-dən sonra bağlanmış həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası müqavilələri üzrə ödənilən sığorta haqlarına münasibətdə tətbiq edilir.

2.3. Qeyri-dövlət sektoruna aid edilməyən vergi ödəyicilərinə münasibətdə 2025-ci il yanvarın 1-dək 3 ildən az olmayan müddətə bağlanmış və həmin tarixədək 3 ili tamam olmamış həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası müqavilələri üzrə 2025-ci il yanvarın 1-dək qüvvədə olan vergi güzəşti yalnız həmin müqavilələr bağlandığı tarixdən 3 il ərzində ödənilən sığorta haqlarına tətbiq edilir.

2.4. Qeyri-dövlət sektoruna aid edilməyən vergi ödəyicilərinə münasibətdə 2025-ci il yanvarın 1-dək 3 ildən az olmayan müddətə bağlanmış və həmin tarixədək 3 illik müddəti tamam olmuş həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası müqavilələri üzrə 2025-ci il yanvarın 1-dək qüvvədə olan vergi güzəşti yalnız 2025-ci il yanvarın 1-dək ödənilən sığorta haqlarına tətbiq edilir.

Maddə 3. Bu Qanunun qüvvəyə minməsi

3.1. Bu Qanunun 1.4.3-cü, 1.5-ci, 1.6.2-ci, 1.7.1-ci və 1.7.3-cü maddələri bu Qanun qəbul edildikdən doqquz ay sonra qüvvəyə minir.

3.2. Bu Qanunun 1.13.4-cü maddəsi (Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 106.1.36-cı maddəsinə münasibətdə) 2024-cü il yanvarın 1-dən tətbiq edilir.

3.3. Bu Qanunun 1.23.3-cü maddəsi 2025-ci il iyulun 1-dən qüvvəyə minir.

3.4. Bu Qanunun 3.1 - 3.3-cü maddələri nəzərə alınmaqla, bu Qanun 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 dekabr 2024-cü il

"Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 98-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun və bu Qanunla təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 30 avqust tarixli 393 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 98-VIIQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram:**

1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 12.2-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 16.1.11-17-ci, 102.1.44-cü, 106.1.35-ci, 164.1.41-4-cü, 164.1.63-cü (hər iki halda), 199.22-ci, 207.13-cü maddələrində, 212-1.1-ci maddəsinin birinci abzasında, 212-1.1.1-ci, 212-1.1.2-ci maddələrində və 221.8.5-ci maddəsinin ikinci abzasında nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.2. həmin Məcəllənin 12.2-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 102.1.44-cü, 106.1.35-ci, 164.1.63-cü (birinci halda), 199.22-ci, 207.13-cü maddələrində, 212-1.1-ci maddəsinin birinci abzasında, 212-1.1.1-ci və 212-1.1.2-ci maddələrində "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti nəzərdə tutulur;

1.3. həmin Məcəllənin 16.1.11-17-ci və 164.1.41-4-cü maddələrində "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi nəzərdə tutulur;

1.4. həmin Məcəllənin 221.8.5-ci maddəsinin ikinci abzasında "orqan (qurum)" dedikdə Dövlət Vergi Xidməti qismində Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi nəzərdə tutulur;

1.5. həmin Məcəllənin 164.1.63-cü (ikinci halda) maddəsində "orqan (qurum)" dedikdə elektrik enerjisi istehsalı layihələrinə münasibətdə Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi, digər layihələrə münasibətdə isə dövlət tərəfdaşı kimi müəyyən edilən dövlət orqanları (qurumları), habelə bələdiyyələr və ya bələdiyyə müəssisələri nəzərdə tutulur.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. vergitutma məqsədləri üçün amortizasiya və təmir xərclərinin uçotunun aparılması mexanizminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflərini altı ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.2. aşağıdakı normativ hüquqi aktları dörd ay müddətində təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin:

2.2.1. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 12.2-ci maddəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq, vergi güzəştlərinin və azadolmaların təsnifləşdirilməsini müəyyən etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 8 fevral tarixli 38 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Vergi və gömrük sahəsində verilmiş güzəşt və azadolmaların dövlət büdcəsinin gəlirlərinə təsirinin qiymətləndirilməsi metodologiyası və həmin güzəşt və azadolmaların reyestrinin aparılması Qaydası"nda müvafiq dəyişikliyi;

2.2.2. həmin Məcəllənin 102.1.44-cü, 106.1.35-ci, 164.1.63-cü, 199.22-ci və 207.13-cü maddələrinə uyğun olaraq, dövlətin satınalma öhdəliyi ilə bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə edilməklə elektrik enerjisi istehsalı layihələri üzrə minimum məbləğin həddini;

2.2.3. həmin Məcəllənin 212-1.1-ci maddəsinin birinci abzasına uyğun olaraq, xarici dövlətlərin yük avtomobillərinin, qoşqulu və yarımqoşqulu avtonəqliyyat vasitələrinin yol vergisindən azad olunması qaydasını;

2.3. "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 98-VIIQD nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi:

3.1. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 16.1.11-17-ci maddəsinə uyğun olaraq, kənd təsərrüfatı məhsulları bazarları və kənd təsərrüfatı kooperativi bazarları istisna olmaqla, bazarların mülkiyyətçiləri (bazarlar idarəetməyə verildikdə idarəediciləri) tərəfindən icarə müqaviləsinə xitam verilmiş və faktiki olaraq həmin obyektdə fəaliyyət göstərməyən, habelə fəaliyyətini davam etdirən vergi ödəyiciləri barədə məlumat formasını üç ay müddətində təsdiq edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

3.2. "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 16 dekabr tarixli 98-VIIQD nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələlərin həlli üçün zəruri tədbirlər görsün.

4. "Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun və bu Qanunla təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 30 avqust tarixli 393 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8 (III kitab), maddə 616 (Cild I); 2024, № 5 (I kitab), maddə 513, № 6 (I kitab), maddələr 653, 661, № 8, maddə 947; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 2 dekabr tarixli 239 nömrəli Fərmanı) 1-ci hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

4.1. 1.1-ci bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"1.1. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 2.8-ci (hər üç halda) maddəsində, 12.2-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 13.2.52-ci, 13.2.53-cü, 13.2.58-ci, 13.2.72-ci, 13.2.78-ci (hər üç halda), 13.2.79-cu, 13.2.80-ci (hər iki halda) maddələrində, 13.2.82-ci maddəsinin birinci, ikinci və üçüncü cümlələrində, 13.2.84-cü, 14.3.3-cü, 14-2.2-ci, 15.1.15-ci (hər iki halda), 15.1.15-4-cü, 16.1.3-1-ci (hər iki halda), 16.1.4-cü, 16.1.4-1-ci, 16.1.4-2-ci, 16.1.4-3-cü, 16.1.8-ci (hər iki halda), 16.1.11-ci, 16.1.11-11-ci, 16.1.11-12-ci (hər iki halda), 16.1.11-13-cü (hər iki halda), 16.1.11-17-ci, 16.6-cı (hər iki halda), 16.7-ci (hər iki halda), 16.8-ci maddələrində, 16.9-cu maddəsinin birinci cümləsində, 16.10-cu, 22-1.1-ci maddələrinin birinci (hər üç halda) və ikinci cümlələrində, 22-1.2-ci maddəsinin birinci (hər iki halda) və ikinci cümlələrində, 22-1.3-cü (hər üç halda) maddəsində, 22-1.4-cü maddəsinin birinci (hər iki halda) və ikinci cümlələrində, 23.1.3-2-ci, 23.1.15-1-ci, 24.1.4-1-ci maddələrində, 24.1.6-cı maddəsinin ikinci cümləsində, 24.1.7-1-ci, 26.2-1-ci (hər iki halda), 27.2-ci, 28.3-cü, 30.6.5-ci, 30.6.8-ci, 30.6.9-cu (hər iki halda), 30.6.14-cü, 30.6.15-ci, 30.6.16-cı (hər iki halda), 33.2-ci, 33.7-ci, 33.7.7-ci, 33.7.9-cu (hər üç halda), 33.8-1-ci, 33.10-cu maddələrində, 34.3-1-ci maddəsinin ikinci abzasının birinci cümləsində, 35.1-ci, 35.5-ci (hər iki halda), 35.6-cı, 38.10-cu, 50-2.1-ci, 50-2.2-ci, 58.2-1-ci, 58.11-ci, 65.2.1.2-ci, 65.2.1.3-cü, 65.2.2-ci (hər iki halda), 65.2.3-2-ci, 65.2.3-3-cü (hər iki halda), 67-1.3-cü, 67-2.4-cü, 71-1.3-cü, 71-1.3-1-ci, 71-2.2-ci, 71-3.2-ci, 76.1-1-ci (hər iki halda), 77.5-ci (hər üç halda), 77.6-cı (hər üç halda), 77.7.2-ci, 77.7.3-cü maddələrində, 85.6.2-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 85.6.3-cü maddəsində, 85.11-ci maddəsinin birinci və dördüncü cümlələrində, 90.1-ci maddəsində, 90.3-cü maddəsinin birinci hissəsində, 90.3.2-ci maddəsinin birinci və ikinci cümlələrində, 90.3-1-ci, 98.2.7-ci, 101.1-4-cü, 102.1.1-ci (hər iki halda) maddələrində, 102.1.3.4-cü maddəsinin ikinci hissəsində, 102.1.4-cü, 102.1.14.15-ci, 102.1.14.33-cü, 102.1.17-ci, 102.1.21-ci, 102.1.28-ci, 102.1.29-cu (hər iki halda), 102.1.33-cü, 102.1.37-ci, 102.1.39-cu, 102.1.44-cü, 106.1.5-ci (hər iki halda), 106.1.9-cu, 106.1.10-cu, 106.1.12-ci, 106.1.13-cü, 106.1.18-ci (hər iki halda), 106.1.24-cü, 106.1.28-ci, 106.1.31-ci, 106.1.32-ci, 106.1.35-ci, 108.4-cü, 108.5-ci, 111.4-cü, 119.2-ci, 122.3-cü, 128.3-cü, 130.1-1-ci, 144.1.4-cü, 150.3.3-cü maddələrində, 150.3-1-ci maddəsinin ikinci hissəsində, 150.3-4-cü, 150.3-5-ci, 150.3-6-cı, 160.4-cü, 164.1.7-ci, 164.1.10-1-ci, 164.1.15-ci (birinci halda), 164.1.16-cı (birinci halda), 164.1.19-cu, 164.1.19-1-ci, 164.1.20-ci, 164.1.25-ci, 164.1.28-ci (birinci və ikinci hallarda), 164.1.31-ci, 164.1.34-cü, 164.1.35-ci, 164.1.36-cı, 164.1.40-cı, 164.1.41-4-cü, 164.1.42-ci, 164.1.46-cı, 164.1.48-ci (hər iki halda), 164.1.49-cu, 164.1.51-ci, 164.1.52-ci, 164.1.53-cü, 164.1.54-cü, 164.1.56-cı, 164.1.56-1-ci, 164.1.60-cı, 164.1.61-ci (hər iki halda), 164.1.62-ci, 164.1.63-cü (hər iki halda), 165.1.7-ci (hər iki halda), 165.1.9-cu, 165.3-cü maddələrində, 165.5-ci və 165.6-cı maddələrinin birinci cümlələrində, 175.9-cu maddəsində, 175.13-cü maddəsinin ikinci cümləsində, 194.1-ci maddəsinin birinci və ikinci cümlələrində, 199.4.1-1-ci, 199.7-ci, 199.8-ci, 199.16-cı (hər üç halda), 199.17-ci, 199.22-ci, 207.3-cü, 207.4-cü, 207.7-ci (hər üç halda), 207.10-cu, 207.13-cü maddələrində, 212-1.1-ci maddəsinin birinci abzasında, 212-1.1.1-ci, 212-1.1.2-ci, 218-1.1.7-ci maddələrində, 221.4.7-ci maddəsinin birinci cümləsində, 221.4.9-cu maddəsinin ikinci hissəsinin birinci cümləsində, 221.4.10-cu maddəsində (hər iki halda), 221.4.13-cü maddəsinin birinci və ikinci (birinci halda) hissələrində, 221.8.5-ci maddəsinin ikinci abzasında və 227.2-ci maddəsinin birinci və ikinci cümlələrində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;";

4.2. 1.2-ci bənddən "və 224.4-cü" sözləri çıxarılsın;

4.3. 1.6-cı bənddən "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında" sözləri çıxarılsın;

4.4. 1.7-ci bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"1.7. həmin Məcəllənin 2.8-ci maddəsində, 12.2-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 13.2.80-ci (birinci halda) maddəsində, 13.2.82-ci maddəsinin birinci və ikinci cümlələrində, 13.2.84-cü, 14.3.3-cü, 15.1.15-ci (birinci halda), 15.1.15-4-cü, 16.1.8-ci (birinci halda), 16.1.11-13-cü (birinci halda) maddələrində, 22-1.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 33.8-1-ci, 50-2.1-ci, 71-1.3-cü, 71-2.2-ci, 71-3.2-ci, 77.5-ci (birinci halda), 77.6-cı (birinci halda), 77.7.2-ci, 77.7.3-cü maddələrində, 85.6.2-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 90.3-1-ci, 98.2.7-ci, 101.1-4-cü, 102.1.1-ci (ikinci halda), 102.1.14.33-cü, 102.1.37-ci, 102.1.44-cü, 106.1.18-ci (birinci halda), 106.1.31-ci, 106.1.35-ci, 108.4-cü, 108.5-ci, 111.4-cü, 119.2-ci, 164.1.7-ci, 164.1.20-ci, 164.1.25-ci, 164.1.31-ci, 164.1.34-cü, 164.1.46-cı, 164.1.60-cı, 164.1.63-cü (birinci halda), 165.1.9-cu, 175.9-cu maddələrində, 194.1-ci maddəsinin birinci cümləsində, 199.4.1-1-ci, 199.17-ci, 199.22-ci, 207.10-cu, 207.13-cü maddələrində, 212-1.1-ci maddəsinin birinci abzasında, 212-1.1.1-ci, 212-1.1.2-ci maddələrində və 227.2-ci maddəsinin birinci cümləsində "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti nəzərdə tutulur;";

4.5. 1.8-ci bənddən "212.6-cı, 212.6.1-ci, 212.6.2-ci," sözləri çıxarılsın;

4.6. 1.10-cu bəndə "16.6-cı" sözlərindən əvvəl "16.1.11-17-ci," sözləri, "150.3-6-cı," sözlərindən sonra "164.1.41-4-cü," sözləri əlavə edilsin və həmin bənddən ", 225.3-cü maddəsinin birinci cümləsində" sözləri çıxarılsın;

4.7. 1.11-ci bənddə "221.8.5-ci maddələrində" sözləri "maddəsində və 221.8.5-ci maddəsinin birinci abzasının birinci cümləsində" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin bənddən "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında" sözləri çıxarılsın;

4.8. 1.12-ci bənddə "222.3-cü maddəsinin ikinci cümləsində" sözləri "221.8.5-ci maddəsinin ikinci abzasında" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin bənddən "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında" sözləri çıxarılsın;

4.9. 1.13-cü bənddən "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında" sözləri çıxarılsın;

4.10. 1.14-cü bənddən hər iki halda "İqtisadiyyat Nazirliyi yanında" sözləri çıxarılsın;

4.11. aşağıdakı məzmunda 1.23-1-ci bənd əlavə edilsin:

"1.23-1. həmin Məcəllənin 164.1.63-cü (ikinci halda) maddəsində "orqan (qurum)" dedikdə elektrik enerjisi istehsalı layihələrinə münasibətdə Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi, digər layihələrə münasibətdə isə dövlət tərəfdaşı kimi müəyyən edilən digər dövlət orqanları (qurumları), habelə bələdiyyələr və ya bələdiyyə müəssisələri nəzərdə tutulur;";

4.12. 1.30-cu və 1.40-1-ci bəndlərdən "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında" sözləri çıxarılsın;

4.13. 1.43-1-ci bənddən "Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında" və "Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində" sözləri çıxarılsın;

4.14. 1.43-2-ci bənd ləğv edilsin.

5. Bu Fərman 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

Ceyhun Bayramov Hakan Fidanla beynəlxalq və regional məsələləri müzakirə edib

Dekabrın 27-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Türkiyə Respublikasının xarici işlər naziri Hakan Fidan arasında telefon danışığı baş tutub.

XİN-dən AZƏRTAC-a bildirilib ki, telefon danışığı zamanı regional və beynəlxalq təhlükəsizlik, habelə ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub.

Nazir Hakan Fidan ölkəmizin sərnişin təyyarəsinin Bakı-Qroznı reysini həyata keçirərkən Aktau şəhəri yaxınlığında faciəvi şəkildə qəzaya uğraması ilə bağlı bir daha Türkiyə dövləti və xalqının başsağlığını ifadə edib, qəza nəticəsində vəfat edənlərə rəhmət, yaralılara şəfa arzulayıb. Türkiyənin qardaş Azərbaycanla hər zaman həmrəy olduğu, habelə mümkün dəstəyin göstərilməsinə daim hazır olduğu diqqətə çatdırılıb.

Nazir Ceyhun Bayramov başsağlığı diləkləri və göstərilən davamlı dəstək və həmrəyliyə görə təşəkkür edib, təyyarə qəzasının səbəblərinin araşdırılmasının birbaşa ölkə rəhbərliyinin nəzarətində olduğunu və bu istiqamətdə dövlət komissiyasının yaradıldığını bildirərək, görülən işlər barədə məlumat verib.

Tərəflər, həmçinin Yaxın Şərqdə, o cümlədən Suriya ətrafında mövcud vəziyyəti müzakirə ediblər. Ölkəmizin Suriyada humanitar yardım niyyəti müzakirə olunub.

Telefon danışığı zamanı, habelə Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində əməkdaşlıq perspektivləri və planları nəzərdən keçirilib.

Telefon danışığı çərçivəsində, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi ilə görüş

Dekabrın 27-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ölkəmizdə səfərdə olan Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Baş katibi Kubanıçbek Ömüralıyevlə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüş zamanı Baş katib bir daha "Azərbaycan Hava Yollarına" məxsus təyyarənin qəzaya uğraması ilə bağlı başsağlığı diləklərini çatdırıb, həlak olanların ailələrinə səbir diləyib.

Nazir Ceyhun Bayramov öz növbəsində TDT və Baş katib tərəfindən faciənin ilk anından başsağlığı məktubları və bəyanatlarına görə minnətdarlığını bildirib.

Nazir təşkilat çərçivəsində dostluq, qardaşlıq və əməkdaşlığın gücləndirilməsinin əsas prioritet olduğunu, Azərbaycanın bu potensialın reallaşması istiqamətində Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində atılan addımları, təşəbbüsləri və ideyaları daim dəstəklədiyini, təşkilatın katibliyinin və beynəlxalq təşkilatlarda müşahidəçi statusunun daha da gücləndirilməsinin və genişləndirilməsinin vacib olduğunu vurğulayıb.

Tərəflər bu il Şuşada keçirilmiş qeyri-rəsmi sammitin, sammit zamanı qəbul edilmiş Qarabağ Bəyannaməsinin, habelə Bişkekdə keçirilmiş sammit zamanı qəbul edilmiş qərarların təşkilat çərçivəsində çoxşaxəli əməkdaşlıq üçün əhəmiyyətini qeyd ediblər. Bu il ortaq Türk Əlifbasının, təşkilatın yeni bayrağı və loqosunun qəbulunun, təşkilat çərçivəsində Mülki Müdafiə Mexanizminin təsis edilməsi barədə qərarın və bir sıra digər istiqamətlərdə razılıqların təşkilatı daha da gücləndirdiyi diqqətə çatdırılıb.

Görüşdə, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 539 QƏRAR Bakı şəhəri, 26 dekabr 2024-cü il

"Dövlət qulluğu ilə bağlı bəzi məsələlərin tənzimlənməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2004-cü il 28 sentyabr tarixli 142 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

"Əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 23 dekabr tarixli 419 nömrəli Sərəncamının 2.3-cü bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

1. "Dövlət qulluğu ilə bağlı bəzi məsələlərin tənzimlənməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2004-cü il 28 sentyabr tarixli 142 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 9, maddə 755 (Cild I); 2024, № 4, maddə 437) 2-ci hissəsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"2. Dövlət orqanlarında çalışan dövlət qulluqçusu olmayan işçilərin (qeydiyyatçı, nəzarətçi, təsərrüfat işçisi, xadimə, dalandar, bağban, gözətçi, ocaqçı, ixtisas dərəcəsi olmayan fəhlə və s.) aylıq vəzifə maaşları 2025-ci il yanvarın 1-dən aşağıdakı məbləğdə müəyyən edilsin:

Sıra №-si	Kateqoriyalar üzrə dövlət orqanları	Aylıq vəzifə maaşının məbləği (manatla)
1.	Ali kateqoriya dövlət orqanlarında	460
2.	1-ci kateqoriya dövlət orqanlarında	445
3.	2-ci və 3-cü kateqoriya dövlət orqanlarında	425
4.	4-cü və 5-ci kateqoriya dövlət orqanlarında	400

2. Bu Qərarın 1-ci hissəsində aylıq vəzifə maaşlarının məbləğləri müəyyən edilən işçilərin mükafatlandırılması məqsədilə hər il növbəti il üçün təsdiq edilən dövlət büdcəsində onların çalışdıqları dövlət orqanları üzrə həmin işçilər üçün müəyyən olunmuş aylıq vəzifə maaşının 3 misli həcmində əlavə vəsait nəzərdə tutulur.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 540 QƏRAR Bakı şəhəri, 26 dekabr 2024-cü il

Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin Vahid Tarif Cədvəli ilə müəyyən edilmiş aylıq tarif (vəzifə) maaşlarının tənzimlənməsi və "Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin Vahid Tarif Cədvəli ilə müəyyən edilmiş aylıq tarif (vəzifə) maaşlarının tənzimlənməsi və "Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin Vahid Tarif Cədvəli ilə müəyyən edilmiş aylıq tarif (vəzifə) maaşlarının tənzimlənməsi və "Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin Vahid Tarif Cədvəli ilə müəyyən edilmiş aylıq tarif (vəzifə) maaşlarının tənzimlənməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 13 mart tarixli 89 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 28 fevral tarixli 68 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 14 yanvar tarixli 12 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə" 2023-cü il 16 yanvar tarixli 12 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi haqqında

"Əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 23 dekabr tarixli 419 nömrəli Sərəncamının 2.3-cü bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

1. Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin Vahid Tarif Cədvəli ilə müəyyən edilmiş aylıq tarif (vəzifə) maaşlarının məbləği bu Qərarın əlavəsinə uyğun olaraq müəyyən edilsin.

2. "Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin Vahid Tarif Cədvəli ilə müəyyən edilmiş aylıq tarif (vəzifə) maaşlarının tənzimlənməsi və "Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin Vahid Tarif Cədvəli ilə müəyyən edilmiş aylıq tarif (vəzifə) maaşlarının tənzimlənməsi və "Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin Vahid Tarif Cədvəli ilə müəyyən edilmiş aylıq tarif (vəzifə) maaşlarının tənzimlənməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 13 mart tarixli 89 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 28 fevral tarixli 68 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 14 yanvar tarixli 12 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 16 yanvar tarixli 12 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023, № 1, maddə 133 (Cild I) 1-ci hissəsi ləğv edilsin.

3. Bu Qərar 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qərarın əlavəsi ilə www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az saytında tanış ola bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 544 QƏRAR Bakı şəhəri, 26 dekabr 2024-cü il

"Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların kənd və qəsəbə sakinlərinə güzəştli şərtlərlə icarəyə verilməsi Qaydaları"nın təsdiq edilməsi və "Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların icarə haqqının aşağı həddinin müəyyən edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2000-ci il 23 dekabr tarixli 226 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Torpaq icarəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 7 noyabr tarixli 66-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 27 noyabr tarixli 236 nömrəli Fərmanının 3.1-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

1. "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların kənd və qəsəbə sakinlərinə güzəştli şərtlərlə icarəyə verilməsi Qaydaları" təsdiq edilsin *(əlavə olunur).*

2. "Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan torpaqların icarə haqqının aşağı həddinin müəyyən edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2000-ci il 23 dekabr tarixli 226 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 12, maddə 877 (Cild I) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 1-ci hissədə "hissəsi" sözü "və 1-2-ci hissələri" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmunda 1-2-ci hissə əlavə edilsin:

"1-2. Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məskunlaşan əhalinin icarəsinə birillik və çoxillik əkinlərin aparılması üçün verilən dövlət mülkiyyətində olan kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların icarə haqqının aşağı həddi bu Qərarın 1-ci hissəsində nəzərdə tutulmuş icarə haqqının miqdarına sıfır əmsalı tətbiq edilməklə hesablanır.".

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qərarın əlavəsi ilə www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az saytında tanış ola bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 545 QƏRAR Bakı şəhəri, 27 dekabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının ərazisində xüsusi karantin rejiminin müddətinin uzadılması haqqında

"Sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsinə və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 28 fevral tarixli 73-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Yoluxucu, parazitar və kütləvi qeyri-yoluxucu xəstəliklərin əmələ gəlməsi, yaxud yayılması təhlükəsi yarandıqda karantin-təşkilat, profilaktika və digər zəruri tədbirlərin görülməsi Qaydaları"na əsasən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

1. Koronavirus (COVID-19) infeksiyasının ölkə ərazisində yayılmasının, onun törədə biləcəyi fəsadların qarşısının alınması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində xüsusi karantin rejiminin müddəti 2025-ci il 1 aprel saat 06:00-dək uzadılsın.

2. "Xüsusi karantin rejimi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 12 sentyabr tarixli 336 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 9, maddə 1209 (Cild I); 2024, № 3, maddə 308, № 6 (II kitab), maddə 732; № 9, maddə 1103) 1.1-ci bəndində "1 yanvar" sözləri "1 aprel" sözləri ilə əvəz edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 541 QƏRAR Bakı şəhəri, 26 dekabr 2024-cü il

"İdman sahəsində seleksiya üzrə baş mütəxəssislərə aylıq vəzifə maaşlarının müəyyən edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 13 may tarixli 86 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

"Əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 23 dekabr tarixli 419 nömrəli Sərəncamının 2.3-cü bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

1. "İdman sahəsində seleksiya üzrə baş mütəxəssislərə aylıq vəzifə maaşlarının müəyyən edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 13 may tarixli 86 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2005, № 5, maddə 453 (Cild I) 1-ci hissəsində "1230 (min iki yüz otuz)" sözləri "1425 (min dörd yüz iyirmi beş)" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Bu Qərar 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 542 QƏRAR Bakı şəhəri, 26 dekabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2000-ci il 20 noyabr tarixli 205 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Büdcədən maliyyələşdirilən müəssisə, idarə və təşkilatlarda tədris məşğələlərinin aparılmasına cəlb edilən işçilərin əməyinin saathesabı ödənilməsi məbləğləri"ndə dəyişiklik edilməsi haqqında

"Əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 23 dekabr tarixli 419 nömrəli Sərəncamının 2.3-cü bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2000-ci il 20 noyabr tarixli 205 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 11, maddə 826 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Büdcədən maliyyələşdirilən müəssisə, idarə və təşkilatlarda tədris məşğələlərinin aparılmasına cəlb edilən işçilərin əməyinin saathesabı ödənilməsi məbləğləri" yeni redaksiyada təsdiq edilsin *(əlavə olunur).*

2. Bu Qərar 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qərarın əlavəsi ilə www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az saytında tanış ola bilərsiniz.

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının və digər idarəetmə qurumlarının rəhbərləri tərəfindən 2025-ci ilin yanvar ayında şəhər və rayonlarda keçiriləcək vətəndaşların qəbulu cədvəli

S/n	Qəbulu keçirən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı və idarəetmə qurumunun rəhbəri	Qəbulun keçirildiyi şəhər, rayon	Əhatə olunan şəhər və rayonlar	Qəbulun keçirildiyi gün
1.	**Daxili işlər naziri** Vilayət Eyvazov	İsmayıllı	İsmayıllı, Göyçay, Ağsu, Şamaxı, Qobustan	08
2.	**Baş prokuror** Kamran Əliyev	Salyan	Salyan, Biləsuvar, Neftçala, Şirvan, Hacıqabul	10
3.	**Kənd təsərrüfatı naziri** Məcnun Məmmədov	Beyləqan	Beyləqan, Füzuli, Xocavənd	10
4.	**Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi** Mürsəl İbrahimov	Sumqayıt	Sumqayıt, Abşeron, Xızı, Cəbrayıl, Qubadlı, Şuşa, Zəngilan	15
5.	**Gənclər və idman naziri** Fərid Qayıbov	Qobustan	Qobustan, Şamaxı	16
6.	**Ədliyyə naziri** Fərid Əhmədov	Astara	Astara, Lənkəran, Masallı, Lerik, Yardımlı	17
7.	**Ekologiya və təbii sərvətlər naziri** Muxtar Babayev	Ağstafa	Ağstafa, Qazax, Tovuz	17
8.	**Energetika naziri** Pərviz Şahbazov	Qobustan	Qobustan, Şamaxı, Ağsu, Abşeron	17
9.	**Fövqəladə hallar naziri** Kəmaləddin Heydərov	Xızı	Xızı, Siyəzən	17
10.	**İqtisadiyyat naziri** Mikayıl Cabbarov	Sabirabad	Sabirabad, Saatlı	17
11.	**Mədəniyyət naziri** Adil Kərimli	Şamaxı	Şamaxı, Ağsu, İsmayıllı, Qobustan	17
12.	**Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri** Rəşad Nəbiyev	Qusar	Qusar, Quba, Xaçmaz	17
13.	Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin sədri **Zaur Mikayılov**	Quba	Quba, Qusar	17
14.	**Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri** Qoşqar Təhməzli	Ağcabədi	Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Tərtər, Laçın	17
15.	**"Azəristiliktəchizat" ASC-nin sədrinin vəzifəsini müvəqqəti icra edən** İlham Mirzəliyev	Hacıqabul	Hacıqabul, Şirvan	17
16.	**Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri** Şahin Bağırov	Qusar	Qusar, Quba, Xaçmaz	22
17.	Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri **Anar Quliyev**	Xızı	Xızı, Siyəzən	22
18.	**Elm və təhsil naziri** Emin Əmrullayev	Zərdab	Zərdab, Ucar, Yevlax, Mingəçevir, Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir	24
19.	**Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri** Bahar Muradova	Kürdəmir	Kürdəmir, Ucar, Zərdab	24
20.	**Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin sədri** Saleh Məmmədov	Sabirabad	Sabirabad, Saatlı, İmişli	24
21.	**İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin sədri** Zaur Əliyev	Bərdə	Bərdə, Tərtər	24
22.	**"Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin baş direktoru** Azər Məmmədov	Salyan	Salyan, Neftçala	24
23.	**"Azərişıq" ASC-nin sədri** Vüqar Əhmədov	Qəbələ	Qəbələ, Oğuz	24
24.	**Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri** Ramin Məmmədov	Göygöl	Göygöl, Gəncə, Samux, Naftalan, Daşkəsən, Goranboy	27
25.	**Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri** Rövşən Rzayev	Gəncə	Gəncə, Samux, Göygöl, Kəlbəcər	30
26.	**Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri** Sahil Babayev	Hacıqabul	Hacıqabul, Şirvan	31

Vətəndaşların qəbulu müəyyən edilmiş günlərdə saat 10:00-da başlayır.

Milli Məclisin iclasında

Hərbi çağırış prosesi təkmilləşdirilir

Dekabrın 27-də Milli Məclisin payız sessiyasında növbəti plenar iclası keçirilib. Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən bildirilib ki, iclası açan Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova əvvəlcə "Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus sərnişin təyyarəsinin dekabrın 25-də Bakı - Qroznı reysini yerinə yetirərkən Qazaxıstanın Aktau şəhəri yaxınlığında faciəli şəkildə qəzaya uğraması barədə fikirlərini bildirib.

Qəza nəticəsində çoxsaylı insan tələfatı və xəsarət alanların olduğunu deyən Milli Məclisin Sədri bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə dekabrın 26-da ölkə ərazisində matəm elan edilmişdi. Dövlət başçısının sərəncamı ilə qəzanın səbəblərini araşdırmaq üçün Dövlət Komissiyası yaradılmışdı. Qeyd edilib ki, ölkə Prezidentinin tapşırığına əsasən komissiya hadisəni hərtərəfli araşdırıb qəzanın səbəblərini dəqiq müəyyən edəcək və ictimaiyyətə məlumat verəcək.

Spiker təyyarə qəzasında həlak olanlara Allahdan rəhmət diləyib, onların ailələrinə və yaxınlarına dərin hüznlə başsağlığı verib, yaralıların tezliklə sağalması arzularını ifadə edib.

Sonra Sahibə Qafarova iclasın gündəliyinə 17 məsələnin daxil edildiyini, ilk 3 məsələnin beynəlxalq sənədlərin təsdiq edilməsi barədə qanun layihələri olduğunu bildirib. O, bu qanun layihələrinin "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Konstitusiya Qanununun tələbinə əsasən bir oxunuşda baxılaraq qəbul ediləcəyini söyləyib.

Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov "Söyüdlü (Zod) qızıl yatağının bərpası, kəşfiyyatı, işlənməsi və hasilatın pay bölgüsü haqqında Saziş"in qəbul və təsdiq edilməsi, həyata keçirilməsinə icazə verilməsi barədə qanun layihəsini təqdim edib. O, qanun layihəsinin dövlət başçısı tərəfindən qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Milli Məclisə daxil olduğunu deyib.

Bildirilib ki, saziş 2024-cü il dekabrın 10-da Bakı şəhərində "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ilə "Asian Mining Holding FZ" LLC və "AzerGold"un Ortaq Şirkəti arasında imzalanıb. Qanunun qəbulu ilə sazişlə bağlı bir sıra hüquqi məsələlərin tənzimlənməsi təmin olunacaq. Bura sazişin hüquqi statusunun müəyyən edilməsi, sazişin və əlavələrin qanun olması, onun qanunvericilik sistemində yeri, iştirakçılara zəruri lisenziya, icazə və başqa səlahiyyətlərin verilməsi kimi məsələlər aiddir.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin üzvü Qaya Məmmədov məsələ barədə bu komitənin müsbət rəyini söylədikdən sonra qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Maldiv Respublikası Hökuməti arasında diplomatik, xidməti və rəsmi pasport sahiblərinin qarşılıqlı viza tələbindən azad edilməsi haqqında Saziş"in təsdiq edilməsi barədə" qanun layihəsini təqdim edib. Komitə sədri cari ilin fevral ayında Bakıda keçirilmiş Asiya Parlament Assambleyasının sessiyası çərçivəsində Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın Maldiv Respublikasının spikerini qəbul etdiyini xatırladıb, COP29 beynəlxalq konfransında Maldiv Respublikasının Prezidentinin iştirakını qeyd edib, bu gün ölkələrimiz arasında bir sıra sənədin, o cümlədən hazırda müzakirəyə təqdim olunan sazişin imzalandığını söyləyib.

Adıçəkilən saziş 15 noyabr 2024-cü ildə Bakı şəhərində imzalanıb və dövlətlər arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişafı üçün diplomatik, xidməti və rəsmi pasportlara malik olan vətəndaşların hərəkətini asanlaşdırmaq məqsədinə xidmət edir. Razılaşmaya əsasən, tərəflərin etibarlı diplomatik və xidməti (rəsmi) pasportlara malik olan vətəndaşları bir-birinin ərazilərinə vizasız daxil ola, oradan tranzit ilə keçə, oranı tərk edə və giriş tarixindən 90 günə qədər müddətdə orada vizasız qala bilərlər. 90 gündən artıq qalmaq niyyətində olan müvafiq pasport sahiblərinin qalma müddəti onların rəsmi müraciəti əsasında və qəbul edən tərəfin dövlətinin müvafiq orqanlarının icazəsi əsasında həmin dövlətin qanunvericiliyinə uyğun qaydada uzadılır.

Deputat Aydın Mirzəzadə məsələ barədə fikirlərini açıqladıqdan sonra qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib.

Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Arzu Nağıyev "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Mərakeş Krallığı Hökuməti arasında müdafiə sahəsində hərbi əməkdaşlıq haqqında Saziş"in təsdiq edilməsi barədə qanun layihəsinə dair məlumat verib. O, layihənin ölkə Prezidenti tərəfindən təqdim edildiyini, 13 maddədən ibarət sazişin 30 oktyabr 2024-cü il tarixində Rabat şəhərində imzalandığını bildirib. Qeyd edilib ki, saziş tərəflərin milli qanunvericiliyinə, normativ aktlarına və tərəfdar çıxdıqları beynəlxalq müqavilələrə uyğun olaraq, tərəflər arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlıq üçün hüquqi bazanın yaradılması məqsədilə imzalanıb. Sənəddə tərəflər arasında hərbi təlim və təhsil, müdafiə sənayesi və elmi-tədqiqat, hərbi tibb xidmətləri, minatəmizləmə fəaliyyəti, humanitar və sülhməramlı əməliyyatlar, hərbi mədəni və idman tədbirləri və digər sahələrdə mümkün birgə əməkdaşlığın sahələri sadalanır və əməkdaşlıq formalarının bölgüsü aparılır.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov Azərbaycan-Mərakeş münasibətlərinin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini, 2022-ci ildə Mərakeş Krallığının Nümayəndələr Palatası Sədrinin Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şəbəkəsinin Bakıda keçirilmiş I Konfransında iştirakını, eyni zamanda 2023-cü ildə Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın Mərakeş Krallığına rəsmi səfərini, həmin ildə Azərbaycan parlamentinin Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş xüsusi iclasında Mərakeş Nümayəndələr Palatası Sədrinin iştirakını xatırladıb. O, rəhbərlik etdiyi komitənin məsələ barədə müsbət rəy verdiyini də qeyd edib.

Qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul olunub.

Spiker Sahibə Qafarova gündəliyin növbəti 8 məsələsinin üçüncü oxunuşda qanun layihələri olduğunu və növbəti iki məsələnin ölkə Prezidentinin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olduğunu və mahiyyətcə bir-birinə yaxın olduğunu söyləyib.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli "Diplomatik xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi (üçüncü oxunuş) barədə məlumat verib. O, parlamentin Sədrinə bu vacib qanun layihəsinin müzakirəsi üçün yaratdığı şəraitə görə təşəkkür edib. Komitə sədri sənədin birinci oxunuşda komitələrin geniş iclasında ətraflı müzakirə edildiyini, habelə plenar iclasdakı müzakirələrdə müraciət edən bütün deputatların öz fikirlərini açıqladıqlarını, ikinci oxunuşdakı müzakirələrdə isə qaldırılan bir sıra məsələlərin işçi qaydasında həll edildiyini söyləyib. O, "Diplomatik xidmət haqqında" qanun layihəsinin dövlət qulluğunun xüsusi növlərini tənzimləyən qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq hazırlandığını və qanunvericilik təşəbbüsü subyekti tərəfindən bəzi texniki, redaktə xarakteri düzəlişlərin edildiyini də bildirib.

Qanun layihəsində Azərbaycanın diplomatik xidmət orqanlarının fəaliyyət istiqamətləri və funksiyaları, diplomatik xidmət orqanlarında xidmətin hüquqi əsasları və təşkili qaydaları, eləcə də diplomatik xidmət orqanı əməkdaşlarının hüquqi vəziyyətinin əsasları, əməkdaşların və onların ailə üzvlərinin maddi təminatı və sosial müdafiəsi ilə bağlı məsələlər tənzimlənir.

Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Vergi Məcəlləsində, "Azərbaycan Respublikasının Konsul Nizamnaməsinin təsdiq edilməsi haqqında", "Sosial sığorta haqqında", "Dövlət qulluğu haqqında", "Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəliklərində və konsulluqlarında xidmət keçən diplomatik xidmət əməkdaşlarının və inzibati-texniki xidməti həyata keçirən şəxslərin dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında" və "Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini (üçüncü oxunuş) təqdim edib. O, sənəddə təklif olunan dəyişikliklərin "Diplomatik xidmət haqqında" yeni qanun layihəsinə uyğunlaşdırma məqsədi daşıdığını söyləyib.

Qanun layihəsi ilə bağlı İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov rəhbərlik etdiyi komitənin rəyini açıqlayıb.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov müzakirələr zamanı konstruktiv fikir mübadiləsinin aparıldığını, yeni layihənin diplomatik fəaliyyətin yüksək səviyyədə təşkili sahəsində əhəmiyyətini qeyd edib, təqdim olunan hər iki sənəd barədə bu komitənin müsbət rəy verdiyini diqqətə çatdırıb.

Hər iki qanun layihəsi ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq üçüncü oxunuşda qəbul olunub.

Plenar iclasda iştirak edən xarici işlər nazirinin müavini Elnur Məmmədov "Diplomatik xidmət haqqında" mühüm əhəmiyyət kəsb edən qanun layihəsini qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Milli Məclisə təqdim edən ölkə Prezidentinə diplomatik xidmət orqanları əməkdaşları adından təşəkkürünü ifadə edib. O, diplomatik xidmət orqanlarının fəaliyyətinin və burada xidmət keçən əməkdaşların təminatının ölkə rəhbərliyi tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanıldığını vurğulayıb. Nazir müavini diplomatik xidmət əməkdaşlarının bu diqqət və qayğının məsuliyyətini anlayaraq Prezidentin həyata keçirdiyi uğurlu xarici siyasət sahəsində üzərilərinə düşən vəzifələrin icrasında öz səylərini əsirgəmədiklərini bildirib. O qeyd edib ki, bu gün qəbul edilən qanun layihəsi diplomatik xidmət sahəsində fəaliyyətin daha səmərəli təşkilinə öz töhfəsini verəcək.

Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Arzu Nağıyev Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Miqrasiya Məcəlləsində, İnzibati Xətalar Məcəlləsində, "Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında", "Hərbi xidmətkeçmə haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə", "Psixiatriya yardımı haqqında", "Azərbaycan Respublikasında səfərbərlik hazırlığı və səfərbərlik haqqında" və "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə (üçüncü oxunuş) qanun layihəsinə dair məlumat verib. O, sənədin birinci və ikinci oxunuşda ətraflı müzakirə edildiyini, verilən rəy və təkliflərlə bağlı fərdi görüşlərin keçirildiyini, ekspertlərin öz fikirlərini bildirdiklərini və məsələnin üçüncü oxunuş üçün komitə tərəfindən tövsiyə edildiyini diqqətə çatdırıb.

Qanun layihəsi müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılan vətəndaşların tibbi şəhadətləndirilməsi sahəsində göstərilən xidmətlərin optimallaşdırılması və elektronlaşdırılması, habelə hərbi xidmətə çağırışla bağlı müvafiq müddəaların dəqiqləşdirilməsi məqsədilə hazırlanıb.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli, Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov bu komitələrin məsələ barədə rəyini səsləndirdikdən sonra qanun layihəsi üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov "Avtomobil yolları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə (üçüncü oxunuş) qanun layihəsindən bəhs edib. O, sənəd barədə birinci və ikinci oxunuş zamanı ətraflı məlumat verildiyini, hər hansı qeyd və təklifin olmadığını deyib, layihənin olduğu kimi səsə qoyulmasını xahiş edib.

Layihə ödənişli avtomobil yollarından istifadə sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsini və ödənişli avtomagistrallardan istifadə qaydalarını pozan şəxslərin məsuliyyətinin hüquqi əsasının yaradılmasını nəzərdə tutur.

Qanun layihəsi üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Bəhruz Məhərrəmov "Yetkinlik yaşına çatmayanların işləri və hüquqlarının müdafiəsi üzrə komissiyalar haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi haqqında (üçüncü oxunuş) qanun layihəsini təqdim edib. O, birinci və ikinci oxunuşlarda layihə barədə ətraflı məlumat verildiyini, qaldırılan məsələlərlə bağlı işçi qaydada müzakirələrin aparıldığını deyib və sənədin olduğu kimi səsə qoyulmasını xahiş edib.

Layihədə təklif edilən dəyişikliklər yetkinlik yaşına çatmayanların işləri və hüquqlarının müdafiəsi üzrə komissiyaların təşkili və fəaliyyətinə dair müddəaların daha da təkmilləşdirilməsi, bu sahədə həyata keçirilən tənzimləmənin effektivliliyinin daha da artırılması məqsədilə hazırlanıb.

Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində, Cinayət Məcəlləsində, Cinayət-Prosessual Məcəlləsində, "Yetkinlik yaşına çatmayanların baxımsızlığının və hüquq pozuntularının profilaktikası haqqında", "İnsan alverinə qarşı mübarizə haqqında" və "Məişət zorakılığının qarşısının alınması haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (üçüncü oxunuş) ilə bağlı məlumat verərək, sənədə rəhbərlik etdiyi komitədə baxıldığını və müsbət rəy verildiyini deyib.

Layihəyə əsasən, uşaqlar üzərində qəyyumluq və himayəçilik orqanının funksiyalarını uşaq hüquqlarının müdafiəsi üzrə komissiyalar həyata keçirəcək. Bu komissiyalar həmçinin öz səlahiyyətləri daxilində təhsil müəssisələrində, yetkinlik yaşına çatmayanların işlədikləri müəssisələrdə, təşkilatlarda və idarələrdə onlar arasında tərbiyə işinin təşkilinin monitorinqini də həyata keçirəcəklər.

Bu sənəd barədə Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Bəhruz Məhərrəmov, hər iki layihə ilə bağlı İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahid Oruc bu komitələrin rəylərini açıqladıqdan sonra qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində və İnzibati Xətalar Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında (üçüncü oxunuş) qanun layihəsi barədə söhbət açaraq, bu sənəddə əlavə heç bir dəyişikliyin olmadığını deyib. Qanun layihəsi Milli Məclisin müzakirəsinə təqdim edilən bir sıra qanun layihələrinin və müxtəlif vaxtlarda qəbul edilmiş qanunların icrası məqsədilə hazırlanıb.

Sənəd səsə qoyularaq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nurlan Həsənov Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında (üçüncü oxunuş) qanun layihəsindən bəhs edib. O, əvvəlki iki oxunuş zamanı layihə barədə ətraflı məlumat verildiyini, qaldırılan məsələnin qanunvericilik təşəbbüsü subyekti ilə müzakirə olunduğunu, sənədin mətnində hər hansı dəyişikliyin edilmədiyini deyib.

Qanun layihəsi üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Parlamentin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov "Azərbaycan Respublikasında mənzil fondunun özəlləşdirilməsi haqqında", "Valyuta tənzimi haqqında", "Xidməti və mülki silah haqqında", "Əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilər haqqında", "Notariat haqqında", "İcra məmurları haqqında", "İcra haqqında", "Lotereyalar haqqında", "Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında" və "Media haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə (ikinci oxunuş) qanun layihəsini təqdim edib. O, təklif olunan dəyişikliklərin dövlət qurumları tərəfindən vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin elektronlaşdırılması ilə bağlı olduğunu söyləyib. Qeyd olunub ki, bu, həmin xidmətlərin keyfiyyətinin artırılmasına, habelə Elektron Hökumət İnformasiya Sisteminin inkişafına xidmət edəcək.

Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Arzu Nağıyev, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədr müavini Elşən Musayev, İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahid Oruc təklif olunan dəyişikliklərin mütərəqqi olduğunu, sənəd barədə bu komitələrin müsbət rəy verdiyini söylədikdən sonra qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul olunub.

Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Miqrasiya Məcəlləsində, "Əhalinin sağlamlığının qorunması haqqında", "Yol hərəkəti haqqında", "Qaçqınların və məcburi köçkünlərin (ölkə daxilində köçürülmüş şəxslərin) statusu haqqında", "Tibbi sığorta haqqında", "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında", "Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında", "Ünvanlı dövlət sosial yardımı haqqında", "Sosial müavinətlər haqqında", "Əmək pensiyaları haqqında", "Təhsil haqqında", "İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta haqqında", "İcbari sığortalar haqqında", "Lisenziyalar və icazələr haqqında", "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" və "Məşğulluq haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə (ikinci oxunuş) qanun layihəsinə dair məlumatı təqdim edib.

Bildirilib ki, layihədə adıçəkilən qanunlarda əmək və əhalinin sosial müdafiəsi, miqrasiya, səhiyyə, təhsil, yol hərəkətinin təşkili, iqtisadiyyat sahələrinə aid müvafiq sənədlərdə göstərilən məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi (EHİS) üzərindən təqdim edilə bilməsi və onların EHİS üzərindən təqdim edilməsinin həmin sənədlərin təqdim edilməsinə bərabər tutulması imkanı ilə bağlı müddəalar təklif olunur.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədr müavini Elşən Musayev, Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov, İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahid Oruc, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov, Elm və təhsil komitəsinin sədri Anar İsgəndərov sənəd barədə bu komitələrin müsbət rəylərini təqdim etdikdən sonra qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Gündəliyin 14-cü məsələsi olan "Qaz təchizatı haqqında", "Dövlət rüsumu haqqında", "İxrac nəzarəti haqqında", "İxrac məqsədli neft-qaz fəaliyyətinə xüsusi iqtisadi rejimin tətbiqi haqqında", "Elektroenergetika haqqında" və "Energetika haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) ilə bağlı İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov məlumat verib. O, qanun layihəsinin əhatə etdiyi məsələləri üç blokda qruplaşdırıb. Birincisi, rüsumların inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi məsələləridir. Bununla bağlı "Dövlət rüsumlarının elektron idarəedilməsi (e-rüsum)" informasiya sistemi tətbiq ediləcək. İkinci, blokda qanunvericilik aktlarında nəzərdə tutulmuş hüquqi nəticə yaradan icazələrin verilməsinə görə dövlət rüsumunun müəyyən edilməsi üçün hüquqi əsaslar yaradılır. Üçüncüsü də, "elektron-rüsum" informasiya sisteminin saxlanması üçün müəyyən fondun yaradılması məqsədilə "e-bildiriş"in təqdim edilməsinə görə xidmət haqqı müəyyən olunur.

Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov layihə ilə bağlı rəhbərlik etdiyi komitənin müsbət rəyini bildirib.

Komitə sədri Siyavuş Novruzovun sənədlə bağlı fikirləri dinlənildikdən sonra qanun layihəsi səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Növbəti məsələ barədə məlumat verən Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli bildirib ki, Miqrasiya Məcəlləsində və "Dövlət rüsumu haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) "yüksəkixtisaslı miqrant" anlayışının Miqrasiya Məcəlləsinə gətirilməsi ilə əlaqədardır.

İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov məsələ barədə rəhbərlik etdiyi komitənin müsbət rəyini səsləndirdikdən sonra qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Gündəliyin 16-cı məsələsi olan Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi (ikinci oxunuş) ilə bağlı İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Azər Əmiraslanov bildirib ki, sənədin birinci oxunuşunda ətraflı məlumat verilib. Komitə sədri xatırladıb ki, hazırda müdafiə və dövlət təhlükəsizliyi məqsədləri üçün istifadə olunan texnika və texniki vasitələrin, onların ehtiyat hissələrinin, xüsusi proqram təminatlarının və silah-sursatın müvafiq dövlət orqanları tərəfindən verilmiş təsdiqedici sənəd əsasında idxalı və satışı ƏDV-dən azad edilmişdir. Təklif olunan qanun layihəsində bu təsdiqedici sənədi verən orqanlar sırasına Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun da əlavə olunması nəzərdə tutulur.

Komitə sədri Siyavuş Novruzovun sənədlə bağlı fikirləri dinlənildikdən sonra qanun layihəsi səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Gündəliyin sonuncu məsələsi olan "Kitabxana işi haqqında" və "Muzeylər haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi ilə bağlı Mədəniyyət komitəsinin sədri Polad Bülbüloğlu məlumat verib. Komitə sədri diqqətə çatdırıb ki, sənədin birinci oxunuşunda ətraflı məlumat verilib. O xatırladıb ki, mövcud qanunvericiliyə əsasən, kitabxana və muzeylər müəyyən olunmuş qaydada təsərrüfat fəaliyyəti ilə məşğul ola bilərlər və bu fəaliyyətdən əldə olunan vəsait onların sərəncamında qalır. Təklif olunan dəyişikliklərə əsasən, bu fəaliyyətdən əldə edilən vəsaitdən müvafiq orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi qaydaya uyğun istifadə ediləcək.

Qanun layihəsi səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının 2025-ci il üçün pul siyasətinin əsas istiqamətləri barədə BƏYANATI

Möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevin müəyyən etdiyi iqtisadi strategiyanın uğurla həyata keçirilməsi nəticəsində 2024-cü ildə də ölkədə makroiqtisadi sabitlik qorunmuş və iqtisadi artım davam etmişdir. Cari ilin iqtisadi nəticələri 2025-ci ilə makroiqtisadi sabitlik göstəriciləri üzrə nikbin proqnozlara əsas yaratmışdır.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı 2024-cü ildə qiymətlər sabitliyinə yönəldilmiş pul siyasəti həyata keçirmişdir. Pul siyasəti qərarları inflyasiyanın dinamikası və ortamüddətli dövr üzrə inflyasiyanın risk balansında baş verən dəyişikliklər nəzərə alınmaqla verilmişdir. Cari ildə illik inflyasiya hədəf diapazonuna (4±2%) qayıtmışdır. Pul siyasətinin əməliyyat çərçivəsinin təkmilləşdirilməsi və bununla faiz kanalının ötürücülüyünün gücləndirilməsi üzrə islahatlar davam etdirilmişdir.

2025-ci ilin pul siyasətinin əsas istiqamətləri "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 28-ci maddəsinə uyğun olaraq işlənərək ictimaiyyətə açıqlanır. 2025-ci ildə də Mərkəzi Bankın pul siyasəti inflyasiyanın aşağı və stabil səviyyədə saxlanılmasına yönəldiləcəkdir. Pul siyasəti qərarları yenilənmiş makroiqtisadi proqnozlar, ortamüddətli dövrə inflyasiyanın xarici və daxili amilləri üzrə risk balansının dəyişimi əsasında veriləcəkdir.

Əvvəlki illərdə olduğu kimi, pul siyasəti çərçivəsinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində islahatlar davam etdiriləcəkdir.

I. 2024-cü ildə həyata keçirilən pul siyasəti və onun nəticələri

2024-cü ildə pul siyasəti monetar şərait (maliyyə bazarlarının göstəriciləri olan faiz, məzənnə və s.) vasitəsilə inflyasiyanın hədəf daxilində saxlanılmasına yönəldilmişdir. Pul siyasəti alətləri pul siyasətindən kənar (avtonom) amillərin monetar şəraitə təsirlərinin neytrallaşdırılmasına xidmət etmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, 2024-cü ilin noyabrında 12 aylıq inflyasiya 4,4% olmuşdur. Noyabr ayında ərzaq məhsulları üzrə illik 4,4%-lik inflyasiya qeydə alınmış, qeyri-ərzaq məhsulları 2,2% bahalaşmışdır. İllik xidmət inflyasiyası isə bu dövrdə 6% təşkil etmişdir. Tənzimlənən qiymətlərin, həmçinin mövsümi xarakter daşıyan kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymət dəyişimi nəzərə alınmadan hesablanan illik baza inflyasiyası noyabrda 3,9% təşkil etmişdir.

İllik inflyasiyaya cari ildə bir sıra xarici və daxili amillər təsir etmişdir. Tərəfdaş ölkələr üzrə orta çəkili inflyasiyanın pik səviyyələrlə müqayisədə düşməsi, eləcə də manatın nominal effektiv məzənnəsinin möhkəmlənməsinin davam etməsi inflyasiyaya azaldıcı təsir etmişdir. 2024-cü ilin 11 ayında manatın qeyri-neft ticarət çəkili nominal effektiv məzənnəsi 7,1% bahalaşmışdır. İnflyasiyanın azalmasına hökumətin və Mərkəzi Bankın qiymətlər sabitliyinin təmin edilməsi istiqamətində son illər həyata keçirdiyi siyasət də öz töhfəsini vermişdir.

2024-cü ildə də valyuta bazarında sabitlik olmuş, 11 ayda Mərkəzi Bankda Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) valyuta satışlarının həyata keçirilməsi üzrə 87 valyuta hərracı baş tutmuşdur. Bu hərraclarda bazarın xarici valyutaya tələbatı tam ödənilmişdir. 2024-cü ildə Mərkəzi Bankın valyuta bazarında satışları əsasən dövlət layihələri və xarici valyutada öhdəliklərin azaldılmasından irəli gələn strateji əhəmiyyətli dövlət xərclərinin icrasına dəstək məqsədilə həyata keçirilmişdir.

2024-cü ildə pul siyasətinə dair qərarlar faktiki və proqnozlaşdırılan inflyasiyanın hədəflə (4±2%) müqayisəsi və risk balansında baş verən dəyişikliklər nəzərə alınmaqla verilmişdir. Dövr ərzində faiz dəhlizi parametrləri öncədən nəzərdə tutulmuş qrafik üzrə 8 dəfə müzakirə edilmişdir. Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin pul siyasətinə həsr edilmiş ilk 3 iclasında uçot dərəcəsinin 8%-dən 7,25%-ə, faiz dəhlizinin yuxarı həddinin 9%-dən 8,25%-ə, dəhlizin aşağı həddinin isə 6,5%-dən 6,25%-ə endirilməsi ilə bağlı qərarlar qəbul edilmişdir. Son 5 iclasda isə faiz dəhlizinin parametrləri dəyişməz saxlanılmışdır. Edilən dəyişikliklər mərkəzi uçot dərəcəsi olan simmetrik dəhlizin formalaşmasına gətirib çıxarmışdır.

2024-cü il ərzində pul siyasəti alətləri maliyyə bazarlarında gedən proseslər və bank sisteminin likvidlik mövqeyi nəzərə alınmaqla tətbiq edilmişdir. Pul siyasəti hədəflərinə nail olmaq üçün açıq bazar əməliyyatları, daimi imkan alətləri və məcburi ehtiyatlardan istifadə olunmuşdur. Açıq bazar əməliyyatları qismində sterilizasiya məqsədilə 28 günlük, 84 günlük, 168 günlük və 252 günlük notların yerləşdirilməsi üzrə müntəzəm hərraclar davam etdirilmişdir. Açıq bazar əməliyyatları üzrə kəmiyyət parametrlərinə dair qərarlar likvidliyin monitorinqi və proqnozlaşdırılması əsasında verilmişdir. Profisitli dövlət büdcəsi şəraitində hökumət hesablarının dəyişiminin bank sistemindəki likvidliyə azaldıcı təsirlərini nəzərə alaraq Mərkəzi Bank sterilizasiya əməliyyatlarının həcmini azaltmışdır. Noyabr ayının sonuna notlar vasitəsilə sterilizasiya olunmuş vəsaitin toplam qalığı 300 mln. manat təşkil etmişdir ki, bu da 2023-cü ilin sonunda olan portfelin həcmi (1320 mln. manat) ilə müqayisədə 4.4 dəfə azdır. Məcburi ehtiyat normalarında hesabat dövründə dəyişiklik edilməmişdir. Bununla belə ötən ilin sonlarından tətbiqinə başlanılan yeni differensiallaşdırma meyarları ilə bağlı anlayışların izahları, onların hesablanması ilə bağlı müvafiq qaydalarda dəqiqləşmələr aparılmışdır.

Monetar əməliyyatlar banklar tərəfindən likvidliyin effektiv idarə olunmasına, banklararası bazarda aktivliyə və gəlirlilik əyrisinin formalaşmasına müsbət təsir etmişdir. Hesabat dövründə banklararası bazarın həm təminatsız, həm də təminatlı sektorunda aktivlik müşahidə olunmuşdur. 11 ayda Blumberq platformasında banklar arasında milli valyutada 94,4 mlrd. manat məbləğində 3365 əqd bağlanmışdır. Bu əməliyyatların 97%-nin müddəti 1-3 günlük olmuşdur. Bu dövrdə banklararası REPO bazarında 10,3 mlrd. manat həcmində 630 əqd bağlanmışdır. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə Blumberq platformasında bağlanılan əməliyyatların həcmi 3,4 dəfə, banklararası REPO bazarındakı əməliyyatların həcmi isə 2,3 dəfə artmışdır.

Təminatsız pul bazarında faizlər dövr ərzində faiz dəhlizinin dəyişiminə reaksiya vermiş, orta faizlər Mərkəzi Bankın faiz dəhlizi daxilində formalaşmışdır. 2024-cü ilin noyabr ayında banklararası təminatsız pul bazarında 1-3 günlük əməliyyatlar üzrə orta faiz dərəcəsi (1D AZIR) 7,66% təşkil etmişdir. Qeyd edək ki, hesabat dövründə banklararası pul bazarı üzrə faizlərin kommunikasiyasının gücləndirilməsi istiqamətində də işlər görülmüşdür.

Təhlillər göstərir ki, pul siyasəti qərarlarının faiz kanalı ilə ötürücülüyü tədricən yaxşılaşmaqdadır. Belə ki, banklararası faizlərlə bəzi depozit növləri üzrə faizlər eyni istiqamətdə dəyişir. Eyni zamanda banklararası pul bazarındakı faizlər müxtəlif müddətli qiymətli kağızların da gəlirliliyinə təsir edir.

2024-cü ilin 11 ayında manatla pul bazası 1,4%, manatla geniş pul kütləsi (M2) isə 2,1% azalmışdır. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, cari ildə də hökumət hesabları qalıqlarının dəyişimi pul təklifinə təsir edən mühüm amillərdən biri olmuşdur. Dövr ərzində Mərkəzi Bankın sterilizasiya əməliyyatlarının həcminin azaldılması pul təklifinə artırıcı təsir etmişdir.

2024-cü ildə Mərkəzi Bankda təhlil və proqnozlaşdırma işinin təkmilləşdirilməsi davam etdirilmiş, model çantası genişləndirilmiş, əvvəlki illərlə müqayisədə daha çox tədqiqat işi yerinə yetirilmişdir. Pul siyasətinin transmissiya kanallarının tədqiqi genişləndirilmişdir.

Pul siyasətinin effektiv kommunikasiyası hesabat dövründə də diqqətdə saxlanılmışdır. Pul siyasəti qərarlarına dair press-relizlər müvafiq analitik şərhlərlə dərc edilmiş, müntəzəm mətbuat konfransları keçirilmişdir. Canlı yayımlanan mətbuat konfranslarında başlıca makroiqtisadi göstəricilərin proqnozları və faktiki inflyasiyanın amillər üzrə bölgüsü açıqlanmışdır. 2024-cü il üzrə son hesabat dövründən başlayaraq qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla "Pul siyasəti icmalı"nın strukturunda və məzmununda bir sıra yeniliklər edilib. Dəyişikliklər əsasən makroiqtisadi proqnozlar bölməsinin əlavə olunmasını və monetar sferada gedən proseslərin daha ətraflı təhlilini əhatə edir. Gəlirlilik əyrisinin həftəlik əsasda qiymətləndirilməsi və yayımlanması təmin edilmişdir. Sahələrarası maliyyə axınlarının təhlilinə dair rüblük hesabatlar və 2023-cü ildə yerinə yetirilmiş tədqiqat işləri rəsmi saytda yerləşdirilmişdir. Pul siyasəti qərarları və onların əsaslandırmaları rəsmi internet səhifəsi ilə yanaşı, sosial şəbəkələr vasitəsilə infoqrafiklər formasında da paylaşılmışdır. Maliyyə sektorunun nümayəndələri, eləcə də müstəqil iqtisadçı ekspertlərlə görüşlər davam etdirilmişdir. Geniş auditoriyaya video formasında əhatəli materiallar təqdim edilmiş, aktual məsələlərlə bağlı bir çox müsahibələr verilmişdir. Mərkəzi Bankın bəzi tədbirlərinin ictimailəşdirilməsi pul siyasəti mesajlarının ötürülməsinə müsbət təsir etmişdir. Media nümayəndələri üçün maarifləndirici tədbirlər davam etdirilmişdir. Media mənsubları üçün keçirilən təlimlər pul siyasəti qərarları, tədiyə balansı, pul siyasəti alətləri, pul siyasətinin transmissiyası kimi mövzuları əhatə etmişdir.

II. 2025-ci ildə pul siyasəti

2.1. 2025-ci ildə pul siyasətinin məqsədi və çərçivəsi

2025-ci ildə pul siyasəti Mərkəzi Bankın başlıca mandatı olan qiymət sabitliyinin təmin edilməsinə, inflyasiyanın müəyyən edilmiş hədəf daxilində sabitləşməsinə yönəldiləcəkdir. Pul siyasəti çərçivəsinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində islahatlar davam etdiriləcəkdir.

"Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"na uyğun olaraq pul siyasətinin hədəfi növbəti ildə də illik inflyasiyanı 4±2% səviyyəsində saxlamaqdan ibarət olacaqdır. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, növbəti ildə də hədəf göstəricisi Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən hesablanan istehlak qiymətləri indeksinin son 12 ayda dəyişimi olacaqdır.

Mərkəzi Bankın son (oktyabr 2024) proqnozlarına görə, 2025-ci ildə illik inflyasiyanın 5,8% ətrafında olacağı gözlənilir ki, bu da hədəfə uyğundur. Mərkəzi Bank 2025-ci ildə də inflyasiya amillərinin hərtərəfli təhlili əsasında özünün inflyasiya proqnozlarını müntəzəm yeniləyəcəkdir. Ümumi inflyasiya ilə yanaşı, baza inflyasiyanın da dinamikası davamlı şəkildə təhlil olunacaqdır. Eyni zamanda inflyasiya gözləntilərinin qiymətləndirilməsi davam etdiriləcəkdir.

Qiymətlər sabitliyi ilə bağlı bir sıra xarici və daxili risklər aktuallığını saxlayır. Növbəti ildə də xarici faktorlar - dünya bazarında əmtəə qiymətlərinin dinamikası, tərəfdaş ölkələrdə inflyasiya prosesləri və iqtisadi aktivlik ölkədəki inflyasiya proseslərinə təsir göstərəcəkdir. Geosiyasi gərginliyin davam etməsi şəraitində sözügedən xarici faktorların dəyişkən olaraq qalacağı gözlənilir. Məcmu tələbin izafi genişlənməsi ehtimalı, qiymətləri dövlət tərəfindən tənzimlənən məhsul və xidmət tariflərinin dəyişimi, habelə inflyasiya gözləntilərinin artması isə qiymət sabitliyi üçün daxili risk mənbələridir.

2025-ci ildə də pul siyasətinin ötürücülüyündə məzənnə kanalının başlıca rol oynayacağı gözlənilir. Manatın nominal effektiv məzənnəsi inflyasiya idxalına əhəmiyyətli təsir göstərən amillərdən biri olaraq qalacaqdır. Beynəlxalq analitik mərkəzlərin ikitərəfli məzənnələr üzrə proqnozları əsasında aparılan son hesablamalara görə, 2025-ci ildə də manatın nominal effektiv məzənnəsi möhkəmlənmə istiqamətində dəyişəcəkdir.

Növbəti ildə də Mərkəzi Bankın faiz dəhlizi iqtisadiyyatda monetar şəraitə təsir göstərən əsas vasitələrindən biri kimi istifadə ediləcəkdir. Faiz dəhlizinə dair qərarlar inflyasiyanın xarici və daxili amilləri üzrə risk balansının dəyişimindən, habelə yenilənmiş makroiqtisadi proqnozlardan asılı olaraq qəbul ediləcəkdir. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, 2025-ci ildə də faiz dəhlizinin Mərkəzi Bankın İdarə Heyətində öncədən müəyyən edilmiş qrafikə uyğun müzakirəsi nəzərdə tutulur.

Mərkəzi Bankda təhlil və proqnozlaşdırma potensialının artırılması növbəti ildə də diqqətdə saxlanılacaqdır. Proqnozlaşdırma və siyasət təhlili sistemi çərçivəsində model aparatı qabaqcıl təcrübələr əsasında mütəmadi təkmilləşdiriləcək, tədqiqatların əhatə dairəsi və dərinliyi artırılacaqdır. Alternativ statistik məlumat bazalarının əhatə dairəsinin genişləndirilməsi məqsədilə dövlət təşkilatları və özəl qurumlarla əməkdaşlıq davam etdiriləcəkdir.

Növbəti ildə yeridilən pul siyasətinin kommunikasiyasının institusional əsaslarının gücləndirilməsi davam etdiriləcəkdir. Aydınlıq, ardıcıllıq, şəffaflıq və öngörüləbilənlik pul siyasətinin kommunikasiyasının əsas prinsipləri olacaqdır. Kommunikasiyada başlıca hədəf qrupları maliyyə bazarı iştirakçıları, media, akademik dairələr, iqtisadçı ekspertlər, sahibkarlar, hökumət və geniş ictimaiyyət olacaqdır. Həyata keçirilən pul siyasəti ilə bağlı hesabatlarda ölkədəki makroiqtisadi vəziyyət və onun perspektivləri üzrə Mərkəzi Bankın qiymətləndirmələri barədə məlumatlar tam və operativ şəkildə açıqlanacaqdır. 2025-ci ildə öncədən ictimaiyyətə açıqlanmış qrafikə uyğun olaraq Mərkəzi Bankın siyasət qərarlarına dair press-relizləri müvafiq analitik şərhlərlə dərc ediləcək və müntəzəm mətbuat konfransları keçiriləcəkdir. Rüblük əsasda analitik icmalların açıqlanması davam etdiriləcəkdir. Mərkəzi Bankın fəaliyyəti rəsmi internet səhifəsi, habelə "Youtube", "X", "Instagram", "Linkedin" və "Facebook" sosial şəbəkələri vasitəsilə mütəmadi işıqlandırılacaqdır. Müxtəlif hədəf qrupları ilə görüşlər və maarifləndirici tədbirlər davam etdiriləcəkdir. Kommunikasiyanın təkmilləşdirilməsində beynəlxalq təşkilatların tövsiyələrindən də istifadə ediləcəkdir.

Pul siyasətinin Mərkəzi Bankın digər fəaliyyət istiqamətləri, o cümlədən maliyyə sabitliyi üzrə siyasətlərlə uzlaşdırılması növbəti ildə də diqqətdə saxlanılacaqdır. Ölkədə maliyyə dərinliyinin artırılması, maliyyə sabitliyinin qorunması, rəqəmsal ödənişlərin genişləndirilməsi növbəti ildə də pul siyasətinin effektivliyinə müsbət təsir edən amillər olacaqdır. Monetar siyasətdə iqlim dəyişikliyindən və eləcə də "yaşıl keçid"dən qaynaqlanan inflyasiyanın təsirləri üzrə təhlillər davam etdiriləcəkdir. COP29 ərəfəsində Mərkəzi Bankın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilən "Yaşıl Taksonomiya" perspektivdə zəruri hallarda "yaşıl keçid"ə pul siyasəti ilə də dəstək vermək üçün əsas yaradır.

2025-ci ildə də məcmu tələbin ölkənin istehsal potensialına adekvat şəkildə artmasını təmin etmək üçün xüsusilə fiskal və monetar siyasət arasında effektiv koordinasiya mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Qeyd edilənləri nəzərə alaraq, Mərkəzi Bank pul siyasətinin iqtisadi siyasətin müxtəlif istiqamətləri ilə koordinasiyasının gücləndirilməsi istiqamətində təşəbbüsləri davam etdirəcəkdir. Təşkilatlararası makroiqtisadi koordinasiyanın təmin edilməsində İqtisadi Şura mühüm rol oynayacaqdır.

2.2. 2025-ci ildə pul siyasətinin əməliyyat hədəfləri və alətləri

2025-ci ildə Mərkəzi Bank pul siyasəti hədəflərinə nail olmaq üçün sərəncamında olan alətlərdən fəal istifadə edəcəkdir. Alternativ pul siyasəti lövbərinin gücləndirilməsi istiqamətində islahatlar davam etdiriləcəkdir.

2025-ci ildə də qiymət sabitliyinin başlıca lövbəri olan manatın ABŞ dollarına nəzərən ikitərəfli məzənnəsi banklararası əqdlər üzrə orta məzənnə (hərraclar və hərracdan kənar əməliyyatlar nəzərə alınmaqla) əsasında müəyyən ediləcəkdir. Mərkəzi Bankda ARDNF-in valyuta satışlarının həyata keçirilməsi üzrə hərracların keçirilməsi davam etdiriləcəkdir. Əvvəlki illərin təcrübəsinə uyğun olaraq dövlətin valyuta tələbi və təklifinin dəyişimindən asılı olaraq Mərkəzi Bank 2025-ci ildə də valyuta bazarında valyuta satışı və alışları həyata keçirə bilər.

2025-ci ildə də pul bazarında qısamüddətli faizlər pul siyasətinin alternativ əməliyyat hədəfi olaraq istifadə olunacaqdır. Təminatsız bazarda əqdlərin orta çəkili faizi olan AZIR indeksinin dinamikasına xüsusi diqqət yetiriləcəkdir. Bençmark faiz indekslərinin hesablanması metodologiyasına beynəlxalq təşkilatların da mövqeyi nəzərə alınmaqla təkmilləşdirmələr ediləcəkdir. Banklararası pul bazarındakı faizlərin Mərkəzi Bankın faiz dəhlizi daxilində hərəkət etməsi üçün Mərkəzi Bank arsenalındakı bütün alətlərdən adekvat və çevik şəkildə istifadə edəcəkdir. Mərkəzi Bank istifadə etdiyi alətlərin çeşidini inflyasiya mühitində və maliyyə bazarında müşahidə edilən proseslərə uyğun seçəcəkdir. Pul siyasəti alətlərinin çevik istifadəsi transmissiya mexanizminin səmərəli işləməsinə, eləcə də makroiqtisadi və maliyyə sabitliyinə kömək edəcəkdir.

Bank sistemindəki likvidliyin idarə edilməsində daimi imkan alətləri, açıq bazar əməliyyatları istifadə ediləcəkdir. Bank sektorunda gözlənilən struktur profisiti (izafi likvidlik) ilə əlaqədar olaraq növbəti ildə də Mərkəzi Bankın sterilizasiya yönümlü alətlərinə tələbatın olacağı ehtimalı yüksəkdir. Bununla belə, struktur profisiti struktur kəsiri ilə əvəzləndiyi təqdirdə arsenalda olan likvidliyin verilməsi alətləri açıq bazar əməliyyatları çərçivəsində işə düşəcəkdir.

Məcburi ehtiyat normaları növbəti ildə də aylıq ortalama mexanizmi ilə tətbiq olunacaqdır. Banklar məcburi ehtiyatları hesablama bazasına daxil olan depozitlərin valyutasından asılı olaraq manatda və xarici valyutada saxlayacaqdır. Məcburi ehtiyatlar növbəti ildə də izafi likvidliyin sterilizasiyasından əlavə banklararası pul bazarında tələbin dəstəklənməsi, eləcə də dollarlaşmanın azaldılması kimi məqsədlərə xidmət edəcəkdir.

Daimi imkan alətləri növbəti ildə də banklararası pul bazarında faizlərin faiz dəhlizi daxilində formalaşmasını təmin edəcəkdir. Sterilizasiya yönümlü daimi imkan aləti Mərkəzi Bankın faiz dəhlizinin aşağı həddinə, likvidliyin verilməsi yönümlü daimi imkan aləti isə yuxarı həddinə bərabər faizlə aparılacaqdır. 1 günlük likvidliyin verilməsi əməliyyatları üçün təminat qismində Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin 30 noyabr 2017-ci il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmiş pul siyasəti əməliyyatları üzrə təminat kimi qəbul edilən qiymətli kağızlar (lombard siyahı) çıxış edə bilər.

Açıq bazar əməliyyatları olaraq sterilizasiya məqsədli müxtəlif müddətli not, habelə 7 günlük əməliyyatlar üzrə hərraclar keçiriləcəkdir. Bu alətlər üzrə faiz dərəcələri Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin müəyyən etdiyi və maliyyə bazarı iştirakçılarına öncədən açıqlanan qaydada formalaşacaqdır. Banklararası pul bazarındakı vəziyyətdən asılı olaraq digər açıq bazar əməliyyatları da tətbiq oluna bilər.

Açıq bazar əməliyyatlarının kəmiyyət parametrlərinə və müddətlərinə dair qərarlar bank sisteminin likvidlik mövqeyindən asılı olaraq həftəlik əsasda operativ şəkildə veriləcəkdir. Bu qərarlar hərraclardan öncə müvafiq bazar iştirakçılarına kommunikasiya ediləcəkdir. Bank sisteminin likvidlik mövqeyinin müntəzəm qiymətləndirilməsi davam etdiriləcək, likvidliyin monitorinqi və proqnozlaşdırılması sistemi daha da təkmilləşdiriləcəkdir.

Mərkəzi Bank pul siyasəti alətlərinin davamlı təkmilləşdirilməsi və pul bazarında texniki infrastrukturun inkişafı istiqamətində tədbirlərini davam etdirəcəkdir.

2.3. 2025-ci ildə pul siyasətinin həyata keçirilməsi mühiti

2025-ci ilin pul siyasətinin əsas istiqamətləri növbəti ilə qlobal iqtisadiyyat, habelə ölkənin xarici balansı, fiskal və real sektorları üzrə proqnozları nəzərə alınmaqla tətbiq ediləcəkdir.

2025-ci ilə qlobal iqtisadi artıma dair proqnozlar geosiyasi gərginlikdən qaynaqlanan qeyri-müəyyənliklər və inflyasiya proseslərinin tədricən səngiməsi fonunda formalaşır.

BVF-nin 2024-cü il oktyabr hesabatına əsasən, 2025-ci ildə qlobal iqtisadiyyatda artım 3,2% səviyyəsində olacaqdır ki, bu da daha öncəki proqnozla müqayisədə 0,1% bəndi azdır. Hesabatda iqtisadi artımın inkişaf etmiş ölkələrdə (İEÖ) 1,8%, inkişaf etməkdə olan ölkələrdə (İEOÖ) isə 4,2% olacağı proqnozlaşdırılır.

BVF-nin son proqnozlarına görə, dünya üzrə inflyasiyanın 2025-ci ildə 4,3%-ə enəcəyi gözlənilir (məlumat üçün 2023-cü ildə 6,7% olmuş, 2024-cü ilə 5,8% gözlənilir).

Ümumilikdə, 2025-ci ilin sonuna əksər aparıcı ölkələrdə inflyasiyanın hədəf diapazonuna qayıdacağı gözlənilir. Bu şəraitdə aparıcı ölkələrin mərkəzi bankları tərəfindən siyasət faiz dərəcələrinin tədricən azaldılacağı ehtimalı yüksəlir. Bununla belə geosiyasi gərginliyin artması şəraitində ticarət yollarında yaranan maneələr inflyasiya ilə bağlı qısamüddətli riskləri artıra bilər.

Son proqnozlara görə, dünya ticarətində artımın 2025-ci ildə 3,4% olacağı gözlənilir ki, bu da 2000-2019-cu illərin orta göstəricisi olan 4,9%-dən aşağı olaraq qalır. 2023-cü ildəki durğunluqdan sonra dünya ticarətinin artım dinamikasının qlobal ÜDM-in artımı ilə uyğunlaşacağı proqnoz edilir.

Enerji daşıyıcılarının dünya qiymətləri növbəti ildə də qlobal iqtisadi aktivlik, geosiyasi amillər və OPEC+ çərçivəsində qəbul edilən qərarların təsiri altında formalaşacaqdır. BVF-nin oktyabr hesabatında neftin qiyməti 2025-ci ildə ötən ilə nəzərən 10,4% az olmaqla 72,8 ABŞ dolları səviyyəsində proqnoz edilir. Lakin əksər beynəlxalq analitik mərkəzlərin proqnozları daha nikbindir. Məsələn, ABŞ-nin Enerji İnformasiya Administrasiyası neftin qiymətini 78 ABŞ dolları səviyyəsində proqnozlaşdırır.

Azərbaycan iqtisadiyyatının fəaliyyət mühitinin yüksək dəyişkənliyini nəzərə alaraq Mərkəzi Bank 2025-ci ildə də makroiqtisadi proqnozları müxtəlif ssenarilər üzrə işləyəcək və müntəzəm yeniləyəcəkdir.

Qiymətləndirmələrə görə, 2025-ci ildə də tədiyə balansının cari əməliyyatlar hesabının profisitli olacağı gözlənilir. Baza ssenari üzrə proqnozlara görə (neftin qiyməti 1 barelə görə 79,2 ABŞ dolları, qazın qiyməti min kub metrə görə 340 ABŞ dolları), 2025-ci ildə cari əməliyyatlar hesabının profisiti 5,5 mlrd. ABŞ dolları səviyyəsində olmaqla ÜDM-in 7,2%-i səviyyəsində gözlənilir. Bu dövrdə də geosiyasi vəziyyət, əsas ixrac məhsulları üzrə dünya qiymətləri, ticarət tərəfdaşlarında makroiqtisadi durum, qeyri-neft-qaz sektoru üzrə ixrac potensialı Azərbaycanın tədiyə balansına təsir göstərən əsas amillər olacaqdır.

2025-ci ildə Azərbaycan iqtisadiyyatının real sektorunda artımın davam edəcəyi proqnozlaşdırılır. Mərkəzi Bankın 2024-cü ilin oktyabr proqnozlarına görə, 2025-ci ildə real iqtisadi artım tempinin 3,3%, o cümlədən qeyri-neft sektoru üzrə 5,1% olacağı gözlənilir. Hökumətin, beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarının və aparıcı reytinq agentliklərinin də Azərbaycandakı iqtisadi artımın perspektivləri ilə bağlı gözləntiləri nikbindir.

Pul siyasəti qərarlarının ictimaiyyətə açıqlanması qrafiki

2025-ci ildə faiz dəhlizinin parametrlərinə dair qərarlar 8 dəfə olmaqla aşağıdakı qrafiklə ictimaiyyətə təqdim ediləcəkdir:

22 yanvar
12 mart
23 aprel
11 iyun
23 iyul
10 sentyabr
22 oktyabr
10 dekabr

Qeyd olunan tarixlərdən 22 yanvar, 23 aprel, 23 iyul və 22 oktyabr tarixlərində qərarın açıqlanması mətbuat konfransı ilə müşayiət olunacaqdır. Qərarlar elan olunduqdan sonrakı iş günündə qüvvəyə minəcəkdir.

Daxili işlər naziri xidmətə qəbulla bağlı növbəti sıra baxışı keçirib

Daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov respublikanın şəhər, rayon polis orqanlarında sıravi və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmət etmək arzusunda olan gənclərin növbəti sıra baxışını keçirib.

Sıra baxışında Daxili İşlər Nazirliyinə onlayn qaydada müraciət etmiş gənclərdən daha hazırlıqlı olan 223 nəfər seçim turunun növbəti mərhələsinə buraxılıb ki, onlardan da 12 nəfəri Vətən müharibəsi iştirakçısıdır.

Gənclər qarşısında çıxış edən nazir V.Eyvazov seçim turunun digər mərhələlərindən də uğurla keçərək daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul ediləcək gənclərə gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb, tapşırıq və tövsiyələrini verib.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov tərəfindən 2024-cü il ərzində respublikanın şəhər və rayonlarında ümumilikdə 18 sıra baxışı keçirilib. Sıravi və kiçik rəis heyəti vəzifələrində xidmətə qəbul üçün Daxili İşlər Nazirliyinə onlayn qaydada müraciət edərək sıra baxışlarında iştirak etmiş gənclərdən 3061 nəfər seçim turunun növbəti mərhələlərinə buraxılıb ki, onlardan da 398 nəfəri Vətən müharibəsi iştirakçısıdır.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

İnkişaf büdcəsi

Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" qanunu təsdiq edib. Gələn il üçün respublikamızın dövlət büdcəsinin gəlirləri 38 milyard 356 milyon manat, xərcləri isə 41 milyard 407 milyon 600 min manat müəyyən olunub. Bu göstəricilər ilk növbədə Prezident İlham Əliyevin uğurlu iqtisadi siyasətindən, respublikamızda həyata keçirilən islahatların effektiv nəticəsindən xəbər verir.

Müasir Azərbaycan tarixinin ən böyük büdcəsi

Dövlət büdcəsi dünyanın hər bir ölkəsində əsas maliyyə aləti hesab olunur. Təsadüfi deyil ki, büdcənin gəlir və xərclərinin səviyyəsi ilk növbədə ölkənin inkişafının göstəricisi kimi nəzərdən keçirilir. Ona görə də hansısa ölkənin inkişafından danışanda ilk diqqət yetirilən məsələlərdən biri onun büdcəsi olur. Dövlət büdcəsi ilə bağlı məsələlərin müzakirəsi də hər zaman ictimaiyyət tərəfindən maraqla izlənilir.

Azərbaycanın 2025-ci il dövlət büdcəsinin, habelə büdcə zərfinə daxil olan məsələlərin noyabr ayından başlanan və dekabrda yekunlaşan müzakirələri də işgüzar atmosferdə keçdi.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın inkişafına paralel olaraq dövlət büdcəsi də ildən-ilə böyüyüb, ötən 21 ildə gəlir və xərcləri dəfələrlə artıb. Uzun illərdir ki, Cənubi Qafqazda bütün məsələlərdə lider olan respublikamızın büdcəsi də gəlir və xərclərinə görə birincidir. Xatırladaq ki, 2003-cü ildə respublikamızda dövlət büdcəsinin gəlirləri 1 milyard 220,9 milyon manat həcmində idi. Bu gün büdcəmizin gəlirləri artıq 38 milyard manatı ötüb. Bu da 2003-cü illə müqayisədə təxminən 32 dəfə çoxdur.

Büdcənin ildən-ilə artımı isə ilk növbədə respublikamızın qarşısında dayanan prioritet vəzifələrin uğurla icra olunmasını təmin edib. Təsadüfi deyil ki, hər il dövlət büdcəsi tərtib olunarkən vacib məsələlərin maliyyələşdirilməsinə daha çox diqqət yönəldilir. Sosial və investisiya yönümlülüyə üstünlük vermək, dövlətin müdafiə qabiliyyətini daha da gücləndirmək, vətəndaşların sosial rifahını ildən-ilə yüksəltmək, iqtisadi, enerji, ərzaq və ekoloji təhlükəsizliyini möhkəmləndirmək, idxaldan asılılığı minimuma endirmək, regionların dinamik sosial-iqtisadi inkişafını təmin etmək dövlət büdcəsinin prioritet vəzifələridir.

Növbəti ilin büdcə siyasəti müəyyənləşdirilən hədəflər, Prezident İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu əsas prioritet vəzifələr nəzərə alınmaqla hazırlanıb. Bunlar respublikamızın hərbi-müdafiə qabiliyyətinin və milli təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi, "2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiya"sında nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsi, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpası, yenidən qurulması, ölkə iqtisadiyyatına reinteqrasiyası və ərazilərə Böyük qayıdışın təmin edilməsi, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi və rifah halının yaxşılaşdırılması üçün əlavə sosial dəstək paketinin reallaşdırılması, dayanıqlı iqtisadi artımın dəstəklənməsi, makroiqtisadi sabitliyin və büdcə dayanıqlılığının qorunması və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Proqramında nəzərdə tutulan tədbirlərin icrasıdır.

Hər bir istiqamət üzrə lazımi səviyyədə maliyyələşmə təmin ediləcək

Dövlət büdcəsinin əsas prioritetlərindən biri respublikamızın hərbi-müdafiə qabiliyyətinin və milli təhlükəsizliyinin gücləndirilməsidir. Belə ki, gələn il Azərbaycanın müdafiə və təhlükəsizlik xərclərinin dövlət büdcəsindəki ümumi məbləği təxminən 8,4 milyard manat olacaq. Azərbaycanın sülh təşəbbüslərinə baxmayaraq, Ermənistan sürətlə silahlanmaqda davam edir. Artıq neçə vaxtdır ki, Fransa və Hindistan kimi ölkələrdən Ermənistana müxtəlif silah və texnikalar daşınır. Təbii ki, belə bir vaxtda Azərbaycan bu məsələyə seyrçi qala bilməz. Artan hərbi büdcəmiz respublikamızın Ermənistan üzərində hərbi üstünlüyünü daha da möhkəmləndirəcək.

Gələn ilin büdcəsinin əsas xərc istiqamətlərindən birini ölkə vətəndaşlarının sosial müdafiəsi və sosial təminatı ilə bağlı məsələlər təkil edəcək. Sosialyönümlü xərclər 2024-cü illə müqayisədə 8,8 faiz artırılaraq 16,9 milyard manata çatdırılacaq. Faizlə ifadə etsək, dövlət büdcəsi xərclərinin 40 faizdən çoxunu sosial xərclər təşkil edəcək. Büdcə zərfinə daxil olan sosial paketin təhlili göstərir ki, şəhid ailələrinin, qazilərin və müharibə veteranlarının sosial müdafiəsi sahəsində dövlət siyasəti, onlara diqqət və qayğı növbəti ildə də davam etdiriləcək.

Xatırladaq ki, son 5 ildə həyata keçirilən 4 sosial islahat paketi 7 milyard manat olmaqla 4 milyon vətəndaşı əhatə edib. Habelə 2025-ci ildə minimum əməkhaqqı, pensiya, müavinət və digər sosial ödənişlərdə yeni artımlar 3 milyona yaxın vətəndaşı əhatə edəcək.

Artıq bir neçə ildir ki, dövlətimizin əsas çağırışlarından biri Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpasıdır. Dövlət büdcəsi tərtib olunarkən bu məsələ də xüsusi diqqət mərkəzində saxlanılır, azad edilmiş ərazilərimizin yenidən qurulmasına yetərincə vəsait ayrılır. Prezident İlham Əliyevin uğurlu iqtisadi siyasətinin nəticəsi olaraq artan maliyyə imkanlarımız hər il büdcədən bu məqsəd üçün lazımi səviyyədə maliyyə vəsaitinin ayrılmasına imkan verib. Milli ideyaya çevrilmiş bu məqsəd üçün növbəti il 4 milyard manat vəsait nəzərdə tutulub.

Azərbaycanın dövlət büdcəsi hər il tam icra olunub, qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsi istiqamətində heç bir çətinlik yaranmayıb. Ən əsası dövlət büdcəsi hər il inkişafa böyük töhfə verib. Reallıq da ondan ibarətdir ki, hər bir il üçün tərtib olunmuş dövlət büdcəsi sözün bütün mənalarında Azərbaycan dövlətinin milli maraqlarını, iqtisadi təhlükəsizliyini, sosial məqsədləri təmin edib.

2025-ci ilin dövlət büdcəsi də Prezident İlham Əliyevin müəyyənləşdirdiyi sosial-iqtisadi inkişaf siyasətinin uğurla davam etdirilməsinə, bütün dövlət və sosial vəzifələrin tam şəkildə həyata keçirilməsinə xidmət edəcək. Bütövlükdə, gələn ilin dövlət büdcəsi növbəti inkişaf büdcəsi olacaq.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Bakıda Türk Ticarət və Sənaye Palataları Birliyinin Baş Assambleyası keçirilib

Dekabrın 26-da Bakıda Türk Ticarət və Sənaye Palataları Birliyinin Baş Assambleyası keçirilib. Assambleyanın açılış mərasimində Azərbaycan iqtisadiyyat nazirinin birinci müavini Elnur Əliyev, Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) baş katibi Kubaniçbek Omuraliyev, Türk İnvestisiya Fondunun prezidenti Bağdad Amreyev, Türk Ticarət və Sənaye Palataları Birliyinin prezidenti Rifat Hisarcıklıoğlu, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin sədri Orxan Məmmədov, AZPROMO-nun İcraçı direktoru Yusif Abdullayev, Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının prezidenti Məmməd Musayev, türk dövlətlərinin ölkəmizdəki səfirləri, iş adamları və digər rəsmi şəxslər iştirak etmişlər.

Tədbir "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-yə (AZAL) məxsus təyyarənin qəzaya uğraması nəticəsində həlak olanların əziz xatirəsinin birdəqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başlayıb.

Assambleyada Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlər arasında ticarət və iqtisadi əlaqələrin daha da genişləndirilməsi imkanları, o cümlədən Türk Ticarət və Sənaye Palataları Birliyinə rəhbərliyin Azərbaycana keçməsi və birliyin qarşısında duran vəzifələr müzakirə edilib, çıxışlar dinlənilib və bir neçə qərar qəbul olunub.

İqtisadiyyat nazirinin birinci müavini Elnur Əliyev Türk Dövlətləri Təşkilatına (TDT) üzv ölkələr arasında münasibətlərin dövlət başçılarının əzmkar səyləri nəticəsində bu gün ən yüksək zirvədə olduğunu vurğulayıb, keçirilən tədbirin ticarət və iqtisadi əlaqələrin müzakirəsi, həm də türk dövlətlərinin birlik ruhunu, ortaq mədəniyyətini və iqtisadi tərəqqi yolunda əməkdaşlığı möhkəmləndirmək üçün vacib bir platforma adlandırıb. Qeyd edilib ki, enerji və nəqliyyat sahələrindəki əməkdaşlığın təkcə türk dövlətlərinin yerləşdiyi regionda deyil, eləcə də qlobal müstəvidə əhəmiyyətli dəyişikliklərə səbəb olub. E.Əliyev ölkəmizdə, o cümlədən işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaradılmış əlverişli investisiya iqlimi barədə tədbir iştirakçılarına məlumat verib.

Qeyd edək ki, bu ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycanın TDT üzvü olan ölkələrlə ticarət dövriyyəsinin dəyəri 6,3 milyard ABŞ dolları təşkil edib. Bunun 3,7 milyard ABŞ dolları isə Azərbaycanın ixracının payına düşüb.

Ümumilikdə 1995-2024-cü illərdə Azərbaycanın TDT üzv ölkələrlə qarşılıqlı investisiya qoyuluşunun məbləği təxminən 37 milyard ABŞ dolları təşkil edib. Bunun təxminən 17 milyard ABŞ dolları TDT ölkələrinin Azərbaycana, təxminən 20 milyard ABŞ dolları isə Azərbaycanın TDT ölkələrinə investisiya qoyuluşunun payına düşüb.

Türk Ticarət və Sənaye Palatasının prezidenti Rifat Hisarcıklıoğlu dünyada getdikcə geniş vüsət alan ticarət müharibələri qarşısında TDT üzv ölkələrinin birgə hərəkət etməli olduğunu vurğulayıb. O, türk dövlətləri arasındakı ticarətin artırılmasını, bunun üçün mövcud mexanizmin təkmilləşdirilməsini, eyni zamanda rəhbərlik etdiyi palatada bütün nəqliyyat modellərini əks etdirən bir alt komitənin yaradılmasını təklif edib.

Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) baş katibi Kubanıçbek Ömüralıyev Orta Dəhlizdə yükdaşımanı asanlaşdıracaq rəqəmsal layihələr üzərində hazırda iş aparıldığını bildirib.

Türk İnvestisiya Fondunun prezidenti Bağdat Amreyev qeyd edib ki, 2023-cü ildə TDT üzv ölkələrin qarşılıqlı ixracının dəyəri 2022-ci illə müqayisədə 22,6 faiz artaraq, 38 milyard ABŞ dolları təşkil etmişdir.

Azərbaycan Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının (ASK) prezidenti Məmməd Musayev çıxış edərək, "Azərbaycan Hava Yolları" QSC-yə məxsus təyyarənin qəzaya uğraması ilə bağlı bütün türk dünyasının ölkəmizin yanında olduğuna və dəstək verdiyinə, xüsusən də qardaş Qazaxıstanın dövlət və özəl qurumlarının bu işdə yaxından iştirakına görə təşəkkürünü bildirib.

O, TDT ölkələrinin qarşılıqlı ticarət dövriyyələrinin artmasında dövlət başçılarının səmimi dostluq münasibətlərinin xüsusi rolu olduğunu, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin Türk dünyasına verdiyi yüksək önəmi qeyd edib.

"Qlobal iqtisadi artımın 3,1 faiz olduğu halda türk dövlətlərində ümumi daxili məhsul təxminən 6 faiz artmışdır. Bu rəqəmlər dinamik inkişafın və iqtisadi artım potensialının göstəricisi olaraq, türk dövlətlərinin iqtisadi blok kimi gücləndiyini göstərir", - deyə M.Musayev qeyd edib.

M.Musayev deyib ki, bu ilin yanvar-aprel aylarında TDT ölkələri arasında ümumi ticarət dövriyyəsinin dəyəri 508,8 milyard ABŞ dolları təşkil edib. Bu, proqnozlaşdırılan 16 trilyon ABŞ dolları dəyərində qlobal ticarət dövriyyəsinin 3,2 faizini təşkil edib. Bu göstərici regionun artan iqtisadi inteqrasiyasını, eləcə də qlobal təchizat zəncirlərində və bazarlarda genişlənən rolunu əks etdirir.

İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin sədri Orxan Məmmədov TDT üzv ölkələrində sahibkarlığın innovativ inkişafına və iş prosesinə təsir edən faydalı modellərin, texnoloji yenilik və sənaye nümunələrinin elmi cəhətdən öyrənilməsi, araşdırılması, eyni zamanda tədqiqat aparılması məqsədilə dəstək mexanizmlərinin tətbiqini təklif edib.

İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyinin icraçı direktoru Yusif Abdullayev Türk Ticarət və Sənaye Palataları Birliyinin fəaliyyətinin təqdirəlayiq olduğunu söyləyib. O, bu platforma vasitəsilə qarşılıqlı investisiyalar yatırmağın və Türk İnvestisiya Fondunun imkanlarından istifadə etməyin əhəmiyyətini qeyd edib.

İclasda birliyə daxil olan Ticarət Palatalarının rəhbərləri çıxış edərək, gələcək planlar haqqında fikirlərini bölüşüblər. Eyni zamanda iclasda Şimali Kipr Ticarət və Sənaye Palatasının Türk Ticarət və Sənaye Palataları Birliyinə tam hüququ üzv olması ilə bağlı rəsmi müraciəti səslənib.

Sonra assambleya üzvlərinin səsverməsi ilə Türk Ticarət və Sənaye Palataları Birliyinə rəhbərlik Azərbaycana keçib. Birlikdə ölkəmizi Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyası təmsil etdiyindən bu missiyanı konfederasiya həyata keçirəcək.

Bu münasibətlə, birliyə daxil olan üzv ölkələrin Ticarət və Sənaye Palatalarının nümayəndələri Məmməd Musayev başda olmaqla Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasını təbrik edərək, ona qarşıdakı fəaliyyətində uğurlar arzulayıblar.

Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası məlumat yayıb

Azərbaycan Respublikasının Xankəndi şəhər sakini, erməniəsilli, 1954-cü il təvəllüdlü Ağasyan Vera Varaşakovna bu il oktyabrın 20-də səhər saat 9-10 radələrində yaşadığı ünvanda vəfat edib.

Bu barədə AZƏRTAC-a Azərbaycan Respublikası Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasından məlumat verilib.

Oktyabrın 23-də Səhiyyə Nazirliyinin Media və kommunikasiya şöbəsi tərəfindən mətbuata bu barədə açıqlama verilib, ölümlə bağlı aidiyyəti orqan tərəfindən məhkəmə-tibbi ekspertizanın təyin olunduğu, keçirilən məhkəmə-tibbi ekspertizanın məlumatlarına görə, 70 yaşlı qadının ölümünə bilavasitə səbəb ağciyər arteriyasının trombozu ilə əlaqədar inkişaf etmiş kəskin ağciyər-ürək çatışmazlığının olduğu bildirilib.

Həmçinin qeyd olunub ki, V.Ağasyan Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssisləri tərəfindən həkim müayinəsi ilə təmin edilmiş və ona lazımi sosial müdafiə dəstəyi göstərilib.

V.Ağasyanın vəfat etməsi ilə bağlı Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası tərəfindən elə həmin gün Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin (BQXK) Azərbaycan Respublikasındakı Nümayəndəliyi məlumatlandırılıb, bu barədə Ermənistanın aidiyyəti dövlət qurumlarının və V.Ağasyanın ailə üzvlərinin məlumatlandırılması xahiş edilib.

Sonrakı prosesdə Ermənistanda dəfn edilməsi ilə bağlı övladlarının istəyi nəzərə alınaraq, meyitin qarşı tərəfə təhvil verilməsi üçün Dövlət Komissiyası tərəfindən BQXK-ya rəsmi müraciət edilib. Humanitar prosesin həyata keçirilməsi üçün Azərbaycan tərəfindən zəruri hazırlıq tədbirləri görülmüş, ölüm haqqında tibbi şəhadətnamə və ölüm haqqında şəhadətnamə alınmış, sənədlər notarial qaydada ingilis dilinə tərcümə edilərək (Apostil verilmişdir) təsdiq edilmişdir. Meyitin 29 və ya 30 oktyabr tarixlərində BQXK-nın vasitəçiliyi ilə Laçın sərhəd nəzarət-buraxılış məntəqəsində Ermənistanın aidiyyəti dövlət qurumlarına təhvil verilməsi planlaşdırılmış və görülmüş tədbirlər barədə BQXK-nın vasitəsilə qarşı tərəfə məlumat göndərilib. Lakin müraciətdən iki aya yaxın vaxt keçməsinə baxmayaraq, qarşı tərəfdən heç bir cavab alınmayıb. Ötən müddət ərzində məsələ BQXK-nın Azərbaycan Respublikasındakı Nümayəndəliyi ilə bir neçə dəfə müzakirə edilsə də, qurumdan Ermənistan tərəfinin bu barədə onlara cavab vermədiyi bildirilib.

Təhlillər göstərir ki, əvvəllər anası ilə əlaqə saxlamayan və onunla maraqlanmayan övladlarının vəfat etdikdən sonra dəfn olunması üçün meyitinin Ermənistana təhvil verilməsi ilə bağlı BQXK-ya müraciət etmələri, sonradan isə proseslə bir daha maraqlanmamaları əvvəlcədən düşünülmüş çirkin təbliğat planının tərkib hissəsi olub. Belə ki, Ermənistan tərəfi ehtimal edib ki, Azərbaycan tərəfi V.Ağasyanın övladlarının meyitin qarşı tərəfə təhvil verilməsi tələbindən imtina edə və bu faktdan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransı (COP-29) öncəsi Azərbaycana qarşı siyasi məqsədlər üçün istifadə oluna bilər. Azərbaycanın humanitar prosesi həyata keçirməyə hazır olduğunu gördükdən sonra isə istəklərinə nail ola bilmədiklərindən proses onlar üçün aktuallığını itirib.

Dinindən və milliyyətindən asılı olmayaraq, vəfat etmiş insanla bağlı məsələnin siyasiləşdirilməsi və bu hadisənin Azərbaycana qarşı çirkin təbliğat vasitəsinə çevrilməsi cəhdləri humanitar hüquq normalarına və bəşəri dəyərlərə hörmətsizlikdir.

Azərbaycan Respublikasının həmişə beynəlxalq humanitar hüquq normalarına hörmətlə yanaşdığını və beynəlxalq sənədlərlə üzərinə götürdüyü öhdəliklərə sadiqliyini diqqətə çatdıraraq Dövlət Komissiyası V.Ağasyanın meyitinin qarşı tərəfə verilməsinə hazır olduğunu bir daha bəyan edir.

Dini adətlərə, o cümlədən aidiyyəti mütəxəssislərin elmi rəylərinə əsasən, insan meyitinin uzun müddət saxlanılması mümkün olmadığı üçün 2025-ci ilin yanvar ayının sonunadək Ermənistan tərəfi V.Ağasyanın meyitini qəbul etməyəcəyi halda, meyit Azərbaycan Respublikasının ərazisində dəfn ediləcək və məzarı müvafiq qaydada qorunacaq.

Son ümid, son nəfəs, son uçuş...

Vəzifə borclarını şərəflə yerinə yetirərək onlarla sərnişinə yaşam şansı verən üç qəhrəman əbədiyyət səmasına uçdu

Dekabrın 25-i səhərini adi, bom-boz qış günlərindən biri kimi açmışdıq. Amma saatlar irəlilədikdən sonra ildırım sürəti ilə yayılan acı xəbər ürəklərimizə bıçaq kimi saplandı. Öyrəndik ki, sərnişin təyyarəmiz Qazaxıstan ərazisində qəzaya uğrayıb, çoxsaylı insan tələfatı olub. Daha ətraflı xəbər almaq üçün kütləvi informasiya vasitələrinə, sosial mediaya kilidləndik. Qəzanın necə baş verməsini əks etdirən kadrlara baxanda faciənin miqyasının böyüklüyündən dəhşətə gəldik. Göydən süzülərək yerə çırpılan nəhəng hava gəmisi bir anda ikiyə bölünmüş, alov topuna çevrilmişdi. Birmənalı olaraq qəza ilə bağlı hamının qənaəti bu idi: buradan sağ çıxmaq mümkün deyil...

Lakin qəza ilə əlaqədar yayılan digər kadrlara baxanda heç kəs gözlərinə inana bilmədi: faciədən sağ-salamat çıxanlar, hadisənin şokunda olsalar belə, öz ayaqları ilə təyyarənin parçalanmış arxa hissəsini tərk edənlər vardı...

Bu, İlahi möcüzənin özü, bir də yerlə göy arasında ölüm-dirim savaşı verərək son nəfəslərinə qədər belə təslim olmayıb vəzifə borclarını ləyaqətlə yerinə yetirən pilotlar İqor Kşnyakin, Aleksandr Kalyaninov və bələdçi Hökumə Əliyevanın şəxsi peşəkarlıqlarının, qəhrəmanlıqlarının böyük heyrət, sonsuz minnətdarlıq hissi yaradan ağlasığmaz nəticəsi idi...

Ölümə hökm edən Hökumə

Sözügedən tarixdə Bakı-Qroznı reysini yerinə yetirən "Azərbaycan Hava Yolları"na (AZAL) məxsus "Embraer 190" tipli sərnişin təyyarəsinin labüd qəzadan qaçışının olmayacağını yaxşı anlayan ekipaj heyəti əllərindən gələn hər şeyi etməyə çalışmışdılar ki, həm qəzanın fəsadlarını mümkün qədər azalda bilsinlər, həm də sərnişinləri düzgün təlimatlandıraraq onları fiziki, mənəvi baxımdan baş verəcəklərə hazırlasınlar, ən əsası, onlarda həyat yaşamına dair ümidləri sönməyə qoymasınlar.

Həmin məşum dəqiqələrdə təyyarədə Hökumənin dilindən səslənən və indi hər birimizin qulağında dönə-dönə təkrarlanan "Hər şey yaxşı olacaq!" ifadəsi, sözün əsl mənasında, sərnişinlər üçün yaşamla ölüm arasında ümid işartısı oldu.

Hökumə azacıq titrək, eyni zamanda da inamlı səslə dediyi bu sözlərlə insanları həyata elə möhkəm bağladı ki...

Zərifliklə əzəməti, gücü və inamı eyni anda təcəssüm etdirən bu sehrli ifadə ilə, sözün əsl mənasında, həm də elə ölümə hökm etmişdi Hökumə...

Məhz azərbaycanlı üç peşəkar qəhrəman sayəsində bu gün həyatda olan yekaterinburqlu sərnişin Sübxonkul Rəhimov müsahibəsində Hökumənin kritik məqamda əzm və cəsarət nümayiş etdirərək üzərinə düşən vəzifəni mükəmməl şəkildə yerinə yetirdiyini vurğulayıb: "Pilotlara daha yaxın olan stüardessa, xüsusilə qadın üçün vəziyyətin dəhşətli olmasına baxmayaraq dözdü. O, əzm göstərdi. O, belə bir vəziyyətdə yerinə yetirməli olduğu bütün funksiyaları, vəzifələri yerinə yetirirdi".

"Mən onun göstərişinə itaət etdim və kreslonun söykənəcəyinə sıxıldım", - deyə söyləyən sərnişin əlavə edib ki, stüardessa öz işini mükəmməl şəkildə yerinə yetirib, insanları sakitləşdirib.

Azman pilotların sayəsində sağdırlar

İstər yerli, istər xarici mütəxəssislər olsun, birmənalı olaraq tam vurğulayırlar ki, bu dəhşətli qəzadan 30-a yaxın insanın sağ-salamat çıxması məhz pilotların peşəkarlığı sayəsində mümkün olub. Öz işlərinin azmanı olan İqor Kşnyakin və Aleksandr Kalyaninov təyyarəni münasib yerə endirmək və mümkün qədər zərbənin təsirinin azalmasına nail olmaq üçün göy üzündə qəhrəmanlıqla mübarizə aparıblar. Əlbəttə, peşəkar pilotlarımız birinci dəfə deyildi ki, təyyarə sükanı arxasına keçirdilər, sərnişin daşıyırdılar. Buna görə, şübhəsiz ki, onlar budəfəki uçuşun ağır nəticələnəcəyini, bunun son vəzifə borcları olduğunu da bilməmiş deyildilər. Amma bu qəhrəmanlar bütün bunları bilə-bilə öz canlarının hayına qalmaq üçün yox, sərnişinlərini sağ-salamat yerə endirmək, mümkünsüzü mümkün etmək üçün çabalayıblar...

Bu sahə üzrə mütəxəssislərin də təsdiqlədikləri kimi, təyyarənin qəhrəman pilotları qarşılarına qoyduqları missiyanı şərəflə yerinə yetirə biliblər.

Təyyarə qəzasında sağ qalmış bələdçi Zülfüqar Əsədov deyib: "Sağ qalmağımız möcüzədir. Ekipaj komandiri, ikinci pilotun qəhrəmanlıq göstərməsi nəticəsində sağ qalmışıq".

İqor Kşnyakin, Aleksandr Kalyaninov və bələdçi Hökumə Əliyevanın peşəkarlıqları, təmkinləri, polad iradələri otuza yaxın insana yaşam şansı qazandırdı... Bir gerçəklik isə odur ki, həmin insanların sağ qalması bu müsibətə yanan qəlblərimizə toxtaqlıq verən yeganə nəsnə oldu.

İki pilot və bələdçi bu misilsiz şücaətləri ilə adlarını həm ölkəmizin, həm də dünyanın hava nəqliyyatı tarixinə qəhrəman obrazlar kimi qızıl hərflərlə həkk etdirdilər...

Heyrət, heyranlıq, sonsuz minnətdarlıq hissilə təkrar edirik ki, bu, böyük qəhrəmanlıq, böyük şücaət, Azərbaycan xalqının malik olduğu mübariz, əzmkar ruhun təzahürüdür.

Və elə 44 günlük Vətən müharibəsində ölümün gözünə dik baxan qəhrəman övladları olan Azərbaycanın ölümə baş əyməyən cəsur oğulları və qızlarının olması da heç təəccüblü deyil...

İqor Kşnyakin, Aleksandr Kalyaninov və Hökumə Əliyeva kimi...

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Aviaqəza ilə bağlı bütün lazımi tədbirlər görüləcək

"Azərbaycan Hava Yolları"nın Bakı-Qroznı reysini yerinə yetirən sərnişin təyyarəsinin faciəvi şəkildə qəzaya uğraması və ağır nəticələri ilk anlardan dövlətimizin xüsusi diqqətindədir. Möhtərəm Prezident faciə ilə əlaqədar MDB-yə üzv ölkələrin dövlət başçılarının qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə iştirak üçün Rusiya Federasiyasına etdiyi səfərini yarımçıq qoyaraq ölkəyə dönmüş, Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda Qazaxıstanın Aktau şəhərində təyyarənin qəzaya uğraması ilə bağlı müşavirə keçirmişdir. Dövlət başçısının sərəncamı ilə Baş nazirin rəhbərliyi altında qəzanın səbəblərinin tam, hərtərəfli, obyektiv araşdırılması üçün Dövlət Komissiyası yaradılmış və dekabrın 26-sı ölkədə birgünlük matəm elan edilmişdir".

Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə Milli Məclisin deputatı Bəhruz Məhərrəmov deyib. O bildirib ki, aidiyyəti Dövlət Komissiyası hazırda tam gücü ilə fəaliyyətdədir, dövlətimizin və vətəndaşlarımızın maraq və mənafelərinin hərtərəfli müdafiəsi istiqamətində ardıcıl tədbirlər görülməkdədir. Lakin təəssüflə müşahidə etməkdəyik ki, Azərbaycanın artan güc və imkanları qarşısında aciz duruma düşən ayrı-ayrı subyektlər və onların Azərbaycandakı uzantıları Bakı-Qroznı təyyarəsində yaşanan faciəni fürsətə çevirərək ölkəmiz əleyhinə istifadə etməyə cəhd göstərirlər. Xüsusən təyyarə qəzasını Azərbaycanın quru sərhədlərinin müvəqqəti olaraq vətəndaşların gediş-gəlişi üçün bağlı qalması ilə əlaqələndirməyə, bu prosesdə qeyri-sağlam məntiqə əsaslanan tezislər tirajlamağa çalışırlar. VII çağırış Milli Məclisin ilk iclasındakı tarixi nitqində Prezident İlham Əliyev bəyan etmişdi ki, quru sərhədlərimizin vətəndaşların gediş-gəlişi üçün hələ də bağlı qalması müəyyən çətinliklər yaratsa da, bugünkü geosiyasi vəziyyətdə daxili təhlükəsizliyi təmin etmək üçün yeganə düzgün addımdır. "Həqiqətən də, qütblərarası ziddiyyətin dərinləşməsi fonunda dəyişməz reallıqdır ki, dünyanın bölünməsi və ayırıcı xətlərin daha da dərinləşməsi prosesi sürətlə davam edir. Özlüyündə mürəkkəb bölgə olan Cənubi Qafqazı gərginlik ocağına çevirmək niyyəti qarşısında əsas sədd kimi isə Azərbaycan və cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qazanılan hərbi-siyasi qələbələr çıxış etməkdədir. Nəticədə dörd bir yanımızda qanlı toqquşmalar yaşandığı halda, Cənubi Qafqaz qütblərin toqquşma platformasına çevrilib. Xalq-iqtidar birliyi dövlətimizin iqtisadi-siyasi cəhətdən tam suverenliyi, enerji müstəqilliyimiz, ələlxüsus Qarabağ Zəfərindən sonra artan imkanları Azərbaycana bölgədə öz gündəliyini diktə etməyə, regionda həyata keçirilməsinə cəhd olunan təcavüzkar planlara qarşı qəti mövqe sərgiləməyə və bu prosesdən qalib kimi çıxmağa, nəticədə Azərbaycana regionda sabitləşdirici faktor kimi hərəkət etməyə imkan verir. Təsadüfi deyil ki, möhtərəm Prezidentin ötən ilin 10 may tarixində Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi münasibətilə xalqa Şuşadan müraciətində də qeyd etdiyi kimi, "dünyanın hər bir yerində müharibələr, toqquşmalar, qarşıdurmalar hökm sürür, hər gün biz bunu görürük. Azərbaycan isə sabitlik adasıdır, təhlükəsizlik adasıdır. Bu da böyük sərvətdir və Azərbaycan xalqı bunu yaxşı bilir", - deyə deputat əlavə edib.

Siyasətçi qeyd edib ki, Azərbaycanın sabitlik adası kimi mövqeyinin qorunması dövlətimizin quru sərhədləri ilə bağlı yanaşmasının birmənalı şəkildə zərurətdən doğduğunu bir daha göstərir, eyni zamanda bizim güc və imkanlarımızın inikasıdır. Təbii ki, bütün təhdidlərə adekvat reaksiya qabiliyyətinə malik qüdrətli Azərbaycan bölgədə qeyri-adekvat maraqları olan güclər üçün arzuolunan deyil. Özünü qlobal ombudsman kimi aparmağa cəhd edən güclərin ölkəmizin artan imkanları fonunda bizdən əl çəkməyəcəkləri aydın idi. Təəccüblü deyil ki, dünya bazarında neftin ucuzlaşmasına və bununla da ölkənin iqtisadi qabiliyyətinin zərər görməsinə, yaxud Vətən müharibəsi və antiterror tədbirlərində, eləcə də aralıq əməliyyatlarda şəhid xəbərlərinə sevinən zehniyyət bu faciə fonunda da danışmağa söz tapdıqları üçün sevinc içindədirlər. Artıq iki gündür ki, antimilli ünsürlər və onların trolları faciəni quru sərhədlərin bağlı qalması ilə əsaslandıraraq dövlətin özünü doğrultmuş təhlükəsizlik konsepsiyasını zədələməyə çalışırlar, çünki yaxşı başa düşürlər ki, nə qədər ki Azərbaycan güclüdür, nə qədər ki milli iradə hakimiyyətdədir, bunlar kimi kənardan idarə olunan marionetlərə dövlətin idarəçiliyində və cəmiyyətin siyasi həyatında yer yoxdur. Əslində, bu ünsürlər üçün nə vətəndaş, nə də faciənin o qədər də önəmi var, bu qruplar üçün vacib xaricdən aldıqları tezislər əsasında dövlətin müdafiə və təhlükəsizlik qabiliyyətini zəiflətməyə çalışmaq və bu məqsədlə faciə qurbanları üzərindən onları öz çirkin niyyətlərinə alət etməklə oyun qurmaqdır ki, nə qüdrətli dövlətimiz, nə də müdrik Azərbaycan xalqı buna imkan verər.

B.Məhərrəmov vurğulayıb ki, təyyarə qəzası və faciənin nəticələri ilə bağlı proseslərin gedişatı şəxsən Prezidentin nəzarətindədir: "Cənab İlham Əliyevin özünün də ifadə etdiyi kimi, dövlət başçımız MDB Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün Bakıdan Sankt-Peterburqa yollanarkən uçuş zamanı faciə ilə bağlı məlumatı alan kimi səfərini təxirə salaraq Bakıya dönüb, hələ havada ikən göstəriş verərək Baş nazirin rəhbərliyi ilə komissiya yaradıb, eyni zamanda Azərbaycan nümayəndələrindən ibarət yüksəksəviyyəli heyəti qəzanın baş verdiyi Aktau şəhərinə ezam edib. Eləcə də Azərbaycan həkimlərindən ibarət briqadaların Aktauya ezam olunması ilə bağlı göstəriş verib. Yəni bu gün hər bir vətəndaş əmin ola bilər ki, faciənin səbəbləri araşdırılır və sonda gəlinən nəticələrə müvafiq olaraq bütün lazımi tədbirlər görüləcək. Azərbaycan xalqının və dövlətinin maraqları arasında heç bir ayırıcı xətt olmadığına görə psevdovətənpərvərliyə, o cümlədən "Google" axtarış sistemi hesabına uçuş təhlükəsizliyi eksperti kimi davranan sosial media özfəaliyyətinə, habelə vəziyyəti süni surətdə gərginləşdirəcək digər addımlara lüzum yoxdur. Cənab Prezidentin müşavirədə də ifadə etdiyi kimi, müxtəlif versiyalar var və məsələlər araşdırılmadan hadisə barədə qəti fikir söyləmək hələ tezdir".

Deputat xatırladıb ki, hazırda Baş Prokurorluq tərəfindən cinayət işi açılıb və Azərbaycan ictimaiyyəti dövlət başçısının göstərişinə müvafiq olaraq komissiyanın işinin nəticələri, habelə cinayət işinin gedişatı ilə bağlı müntəzəm olaraq məlumatlandırılır və məlumatlandırılacaq.

Prezident İlham Əliyevin liderliyində dövlət maraqlarını və vətəndaşların mənafelərini hansı səviyyədə və hansı səpkidə lazımdırsa, qorumağa qadirdir. Heç kim unutmamalıdır ki, Azərbaycanı ucuz açıqlamalar verən hansısa psevdovətənpərvərlər yox, məhz mövcud siyasi iradə qalib dövlətə çevirib. Bu mənada, cari məsələdə də dövlətin mövqeyi ilə hesablaşmaq birmənalı şəkildə zərurətdir.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Səhiyyə naziri Aktau yaxınlığında təyyarə qəzası nəticəsində xəsarət alan vətəndaşlarımızı ziyarət edib

Səhiyyə naziri Teymur Musayev "Azərbaycan Hava Yolları" aviaşirkətinin təyyarəsinin Aktau yaxınlığında qəzaya uğraması nəticəsində xəsarət alan vətəndaşlarımızı ziyarət edib.

Səhiyyə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir müalicə almaq üçün Bakıya gətirilən yaralılar üçün yaradılan şərait və onların səhhəti ilə maraqlanıb.

Səhiyyə nazirinə məlumat verilib ki, yaralılara zəruri tibbi yardımın göstərilməsi üçün bütün lazımi tədbirlər görülüb, yüksəksəviyyəli müayinə-müalicə prosesi həyata keçirilir.

Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə təyyarə qəzasının səbəblərinin araşdırılması üçün Dövlət Komissiyasının yaradıldığını vurğulayan nazir deyib: "Sərəncamla aidiyyəti dövlət qurumları, eləcə də Səhiyyə Nazirliyinə müvafiq tədbirlər görmək üçün zəruri tapşırıqlar verilib. Qazaxıstanda baş verən təyyarə qəzasında yaralanan həmvətənlərimizə və digər zərərçəkənlərə dəstək məqsədilə Prezident İlham Əliyevin tapşırığı və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın nəzarəti ilə geniştərkibli tibbi heyət dərhal hadisə yerinə göndərilib". Nazirin sözlərinə görə, həmin tibbi heyət artıq Bakıya qayıdıb. Yaralanan 14 Azərbaycan vətəndaşı dünən Qazaxıstandan Vətənə gətirilib və Bakıdakı Yeni Klinika tibb müəssisəsində yerləşdirilib. İlkin müayinələrin nəticələrinə əsasən, onların vəziyyəti stabil və qənaətbəxşdir. Zərərçəkənlərin əksəriyyətinin yaxın günlərdə evlərinə buraxılması gözlənilir.

Səhiyyə naziri qeyd edib ki, qazaxıstanlı həmkarlara dəstək və müalicə proseslərinin tənzimlənməsi məqsədilə bu gün Bakıdan Aktauya 2 həkim və 2 tibb bacısından ibarət heyət göndəriləcək.

Sonda Teymur Musayev yaralıların tezliklə şəfa tapmasını və doğmalarına qovuşmasını arzulayaraq deyib: "Aviaqəzada xəsarət alan bütün Azərbaycan vətəndaşlarına Səhiyyə Nazirliyinin Sanator-Kurort Reabilitasiya Mərkəzində psixoloji və ehtiyac olduqda, tibbi reabilitasiya xidmətləri göstəriləcək".

"Qalıqlar və şahid ifadələri deməyə əsas verir ki, təyyarəyə kənar müdaxilə olub"

"Azərbaycan Hava Yolları" (AZAL) aviaşirkətinə məxsus "Embraer 190" təyyarəsinin qəzaya uğramasından dərhal sonra Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq müvafiq komissiya yaradıldı. Komissiya üzvləri hadisə yerində qəzanın təfərrüatları ilə yaxından tanış olmaq və zərərçəkmişlərin vəziyyətini yaxından öyrənmək üçün Aktau şəhərinə ezam olunaraq, hadisə yerinə baxış keçirib, həmçinin digər ölkələrin zərərçəkən vətəndaşları ilə görüşüblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri jurnalistlərə açıqlamasında rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev bildirib.

Nazir qeyd edib: "Zərərçəkən sərnişinlər və sağ qalan təyyarə bələdçiləri bildiriblər ki, Qroznı üzərində olarkən partlayış səsi eşidiblər. Hətta təyyarə bələdçisinin birinin qolu yaralanıb. Həmçinin sosial şəbəkələrdən və mətbuatın yaydığı görüntüdən də görmək olur ki, bir xanım qolundan və ayağından xəsarət alıb. Bundan başqa, təyyarənin qanadında deşik izlərini görmək olar. Təyyarənin daxilində füzelyajda müxtəlif kəsici, yaxud da hansısa kənar cismin dəyməsi nəticəsində müxtəlif zədələri müşahidə etmək olur. Rusiya vətəndaşları olan zərərçəkənlər də bildiriblər ki, Qroznı üzərində 3 dəfə partlayış səsi eşidiblər. Onların dediyinə görə, partlayış səsləri kənardan gəlib, daha sonra təyyarəyə nəsə toxunub".

Onun sözlərinə görə, qəzanın ilk anından mətbuatda təyyarəyə quşların çırpıldığı yazılırdı. Amma mütəxəssislərin gəldiyi ilkin qənaət odur ki, yerdə olan təyyarə qalıqları və şahid ifadələri deməyə əsas verir ki, burada kənar müdaxilə olub. Ancaq kənar müdaxilənin hansı növ silahdan olduğunu istintaq müəyyənləşdirəcək. Bununla yanaşı, təyyarənin uçma trayektoriyasına baxılsa, onun uçuş istiqamətini Mahaçqala üzərindən Aktauya doğru götürdüyü aydın olur. Artıq burada təyyarəyə enişə icazənin verilib-verilməməsi istintaqın nəticəsinə görə müəyyən olunacaq. Bundan başqa, pilotun qəza enişini hansı məqsədlə etdiyini də istintaq müəyyən edəcək. GPS-in söndürülməsi ilə bağlı məsələ isə dəlillər ortaya qoyulduqdan sonra aydın olacaq".

Nazir həmçinin qeyd edib: "İstər yerli, istərsə də beynəlxalq mütəxəssislərin gəldiyi qənaət bundan ibarətdir ki, təyyarənin ekipajı qəhrəmanlıq göstərərək ən optimal eniş edib. Bunun nəticəsində də daha çox insanın xilas edilməsi mümkün olub.

Azərbaycan öz hüququndan istifadə edərək beynəlxalq məsləhətçiləri də prosesə cəlb edib. Artıq onlarla təmaslarımız var".

R.Nəbiyev əlavə edib ki, "Embraer" şirkətinin iki mütəxəssisi hadisə yerindədir, araşdırma qrupuna cəlb edilib. Eyni zamanda Braziliyanın mütəxəssisləri də sabah hadisə yerində olacaqlar.

"Qazaxıstan rəsmilərinin verdiyi açıqlamaya baxsaq, təyyarədə oksigen balonunun partlaması iddiasının Rostovda olan dispetçer tərəfindən irəli sürüldüyünə istinad edirlər. Hesab edirik ki, ilk növbədə bu məlumatın düzgünlüyünü yoxlamaq lazımdır. Bu, maraqlı tərəfdən verilən məlumatdır. Bunu təkzib edən faktlarla bağlı da qeyd etdim ki, partlayış səsləri kənardan gəlib", - deyə nazir vurğulayıb.

AZAL Rusiyanın bir sıra şəhərlərinə uçuşları dayandırır

AZAL Rusiyanın bir sıra şəhərlərinə uçuşları dayandırır. Şirkətdən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, "Azərbaycan Hava Yolları" aviaşirkəti (AZAL) "Embraer 190" təyyarəsinin qəzaya uğraması ilə bağlı aparılan ilkin araşdırmaların nəticələrini və uçuşların təhlükəsizliyində yarana biləcək riskləri nəzərə alaraq, Bakıdan Rusiyanın aşağıdakı hava limanlarına reysləri 28 dekabr 2024-cü il tarixindən yekun araşdırma başa çatana qədər Azərbaycan Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin qərarına əsasən dayandırır:

- Mineralnıye Vodı
- Soçi
- Volqoqrad
- Ufa
- Samara
- Qroznı
- Mahaçqala

Qeyd edək ki, dekabrın 25-də AZAL Bakıdan Qroznı və Mahaçqala şəhərlərinə uçuşların dayandırılması barədə qərar vermişdi.

Təhlükəsizlik səbəbindən qeyd edilən istiqamətlər üzrə digər aviaşirkətlərin də uçuşlarının dayandırılması barədə qərar qəbul edilmişdir.

Mövcud vəziyyətlə əlaqədar olaraq, bu istiqamətlər üzrə bileti olan sərnişinlər ödənişin tam geri qaytarılması və ya biletlərin ödənişsiz dəyişdirilməsi hüququna malikdirlər.

Bununla yanaşı, aviaşirkət bütün uçuş təhlükəsizliyi tələbləri və qaydaları rəhbər tutaraq Moskva, Sankt-Peterburq, Yekaterinburq, Həştərxan, Kazan və Novosibirsk şəhərlərinə uçuşları davam etdirəcək.

28 Dekabr Vəkillərin Peşə Bayramı Günüdür

Hüquqların müdafiəsindən ədalətə gedən yol

Müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu sarsılmaz dayaqlar hazırda dövlətimizin daxili və xarici siyasətində, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə dövlətin ali məqsədi olan insan hüquqlarının təmin edilməsində böyük uğurlar qazanılmasına gətirib çıxarmışdır. Beynəlxalq münasibətlər sistemində böyük nüfuzu olan Azərbaycan Respublikası beynəlxalq problemlərin həll edilməsi mərkəzlərindən birinə çevrilməkdədir. Bu cəhətdən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası - COP29-un Bakı şəhərində keçirilməsi mühüm qlobal problemlərin həllində də dövlətimizin bir daha rolunu təsdiqləmişdir.

Azərbaycanda vəkilliyin müstəqil təsisat kimi formalaşmasının bilavasitə Ulu Öndərin adı ilə bağlı olması danılmaz faktdır. Belə ki, hələ SSRİ dövründə məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Azərbaycan SSR-nin 1978-ci il Konstitusiyasında vəkilliklə bağlı müddəalar öz əksini tapmışdır. Bununla da vəkilliyə konstitusion status verilmişdir. Həmçinin Heydər Əliyevin bilavasitə rəhbərliyi altında Azərbaycan SSR-nin 13 noyabr 1980-ci il tarixli qanunu ilə "Azərbaycan SSR vəkilliyi haqqında Əsasnamə" təsdiq edilmişdir. Həmin dövrdə konstitusion status daşıyan Vəkillər Kollegiyası məhz bu Əsasnamə əsasında fəaliyyət göstərmişdir. Beləliklə, Azərbaycan Vəkilliyinin institutsionallaşmasına start verilmiş və onun hüquqi əsasları möhkəmləndirilmişdir. Bu dövr vəkilliyin hüquqi təminatlarının gücləndirilməsi və cəmiyyətdəki nüfuzunun artırılması üçün vacib bir mərhələ olmuşdur.

Bütün qeyd olunanların məntiqi davamı kimi Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hazırlanan Azərbaycan Respublikasının 1995-ci il Konstitusiyası bütövlükdə insan hüquqları amili üzərində qurulmuş, bu hüquqların təmin edilməsi dövlətin ali məqsədi elan edilmiş, beynəlxalq müqavilələrin və beynəlxalq hüququn primatlığı bütün sahələrdə tam şəkildə tanınmışdır. Bu baxımdan Konstitusiyamızın 7, 10, 12, 71, 148 və 151-ci maddələri xüsusi qeyd edilməlidir. Eyni zamanda Konstitusiyanın 2-ci bölməsi əsas insan və vətəndaş hüquq, azadlıq və vəzifələrinə həsr edilmişdir. Konstitusiyamızın 61-ci maddəsində müəyyən edilən "Hüquqi yardım almaq hüququ" beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olmaqla bərabər, sonradan bu sahədə bir sıra əhəmiyyətli sahəvi normativ aktların qəbul edilməsinə gətirib çıxarmışdır. Konstitusiyada əksini tapmış əsas strateji məqsədlər, ilk növbədə, hüquqi islahatları və insan hüquqlarının qorunması prinsipinin realizəsini zəruri etmiş, milli qanunvericilik sisteminin daha da inkişafına təkan vermişdir. Nəticədə 28 dekabr 1999-cu il tarixli "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" qanunla müstəqil Azərbaycan vəkilliyinin əsası qoyulmuş, ölkəmizin tarixində ilk dəfə vəkillik tam müstəqil, hakimiyyətin heç bir qolundan asılı olmayan bir təsisat kimi formalaşmışdır.

Yeni qəbul edilmiş "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" qanundan irəli gələrək 2004-cü il noyabrın 3-də Azərbaycan Respublikasının Yeni Vəkillər Kollegiyası təsis edilmişdir. Təsis zamanı kollegiyanın 356 vəkil üzvü olmuşdur. Bu yeni struktur vəkilliyin funksional və peşəkar təşkilatlanmasında önəmli rol oynamışdır. Kollegiya bu illər ərzində yalnız hüquqi yardım göstərən qurum deyil, eyni zamanda insan hüquqlarının qorunması, hüquqi maarifləndirmə və ədalət mühakiməsinin təminatçısı kimi çıxış edib. Azərbaycanın bu sahədəki liderliyi, postsovet məkanında vəkillik institutuna müstəqillik verən ilk dövlətlərdən biri olması, ölkəmizin hüquqi islahatlara sadiqliyini bir daha göstərdi. 356 vəkilin iştirakı ilə təsis edilən Vəkillər Kollegiyasının üzvlərinin sayı bu gün 2500 nəfərdən çoxdur.

Sonradan Azərbaycanda vəkillik institutunun inkişafı və nüfuzunun artırılması istiqamətində bir sıra normativ-hüquqi aktlar, çoxsaylı sərəncamlar və digər sənədlər qəbul olunmuşdur ki, bu da Ulu Öndərin siyasi kursunun layiqli davamçısı möhtərəm Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin adı ilə birbaşa bağlıdır. Belə ki, "Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının maddi-texniki təminatının yaxşılaşdırılması üzrə tədbirlər barədə" 11 mart 2005-ci il tarixli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı Azərbaycan vəkilliyinin inkişafına dövlət tərəfindən verilmiş əməli dəstək kimi qiymətləndirilməlidir. Hüquqi islahatlar sırasında vəkillik fəaliyyətinin yeni inkişaf mərhələsinə təkan vermişdir. Tarixi önəm daşıyan 22 fevral 2018-ci il tarixli "Azərbaycan Respublikasında vəkilliyin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" dövlət başçısının sərəncamının preambulasında qeyd olunur ki, vətəndaşların yüksəkkeyfiyyətli hüquqi yardım almaq hüququnun həyata keçirilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı müdafiəsi və ədalət mühakiməsinin səmərəli fəaliyyəti üçün güclü və nüfuzlu vəkillik təsisatının böyük əhəmiyyəti vardır. Bu sərəncamda Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının müvafiq binalar ilə təmin olunması, dövlət hesabına göstərilən hüquqi yardıma görə müəyyən edilmiş məbləğin 3 dəfə artırılması və digər məsələlər öz əksini tapmışdır.

Eyni zamanda sərəncama uyğun olaraq müasir informasiya kommunikasiyaları texnologiyalarının tətbiqi, hüquqi xidmətlərin elektron formada göstərilməsi təcrübəsini genişləndirmək üçün vəkilliyin vahid elektron informasiya sisteminin təşkili və bu sistemin "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminə inteqrasiyası istiqamətində tədbirlərin görülməsi məsələləri də qeyd edilmişdir. Bunu nəzərə alaraq Vəkillər Kollegiyası tərəfindən 2023-cü ildən etibarən ölkəmizdə pilot layihə kimi "Elektron order"dən istifadə olunmağa başlanılmış, artıq 2024-cü ildən layihə geniş tətbiq edilmişdir. Hal-hazırda 14000-ə yaxın elektron müqavilə bağlanmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 3 aprel 2019-cu il tarixli "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" fərmanı vəkilliyin ölkəmizdə daha da mütərəqqi quruma çevrilməsi baxımından tarixi sənəd olmaqla yanaşı, gələcək dövr üçün onun inkişaf istiqamətlərini də müəyyən etmişdir. Həmin fərmanla 2020-ci ildən etibarən dövlət hesabına göstərilən hüquqi yardıma görə vəsaitin müvafiq icra hakimiyyətinə deyil, dövlət büdcəsində birbaşa Vəkillər Kollegiyasına ayrılması müəyyən olunmuşdur. Prezident cənab İlham Əliyevin vəkilliyə diqqətinin daha bir təzahürü kimi, 25 dekabr 2019-cu il tarixli sərəncamı ilə Vəkil Günü peşə bayramı təsis edilmişdir. Sərəncama əsasən, hər il dekabrın 28-i Azərbaycan Respublikasında Vəkil Günü peşə bayramı kimi qeyd edilir.

Peşə bayramı münasibətilə hər il olduğu kimi, təşkil edilən tədbirlər çərçivəsində növbəti dəfə "Dünya Vəkil Cübbələri və Atributları" sərgisi keçirilir. Tədbir Sumqayıt Regional Vəkil Bürosunun təşkilatçılığı, Vəkil Günü peşə bayramı və Sumqayıt şəhərinin 75 illiyinə həsr olunmuşdur. Sərgidə ARVK-nin üzvü, "Kamandar Nəsibov və partnyorları" Vəkil Bürosunun müdiri Kamandar Nəsibovun şəxsi kolleksiyasında yer alan dünyanın müxtəlif ölkələrindən gətirilmiş 100-dən çox vəkil, hakim cübbəsi, atributlar, Xətai Rayon Məhkəməsinin sədri Rəşid Rzayevin şəxsi kolleksiyasına aid olan vəkillik və ədliyyə tarixinə dair medallar, ordenlər, döş nişanları, markalar və pul əsginasları nümayiş olunur.

Qeyd edilən sərəncamlardan irəli gələn məsələlərdən biri də vəkil qurumlarının artırılması, onların maddi-texniki şəraitinin yaxşılaşdırılmasıdır. Belə ki, regionlarla bağlı olaraq apellyasiya məhkəmələrinin yurisdiksiyasına uyğun Sumqayıt, Şəki və Şirvan şəhərlərində Vəkillər Kollegiyasının regional vəkil qurumları yaradılmış, onlar müvafiq binalarla təmin edilmiş, müasir informasiya kommunikasiyaları texnologiyalarının imkanlarından yararlanmalarına dəstək göstərilmişdir. Gəncə şəhərində Vəkillər Kollegiyası üçün ayrılmış binanın təmiri yekunlaşmaq üzrədir, Lənkəran şəhərində isə torpaq sahəsində müvafiq binanın tikintisinin başlanılması məqsədilə işlər davam etdirilir. Hazırda ölkəmizdə 138 vəkil qurumu fəaliyyət göstərir.

Konstitusion hüquq olan peşəkar hüquqi yardımı həyata keçirən Vəkillər Kollegiyasının fəaliyyət istiqaməti çoxşaxəlidir.

Burada ilk növbədə, Kollegiyanın Rəyasət Heyətinin və qurumlarının fəaliyyətinə toxunmaq istərdik.

Belə ki, 2024-cü il ərzində Rəyasət Heyətinin 21 iclası keçirilmişdir. İclaslar çərçivəsində Rəyasət Heyətinin qərarları ilə xəstəlikləri ilə əlaqədar olaraq 5 vəkilə Vəkilliyin İnkişafı Fondundan maddi yardım göstərilmiş, 59 vəkil analıq məzuniyyəti, təhsil və digər əsaslarla üzvlük haqqı ödəməkdən azad edilmişdir. Hal-hazırda kollegiyanın nəzdində 11 komitə fəaliyyət göstərir ki, onlardan ikisi - "icra hüququ" və "deontologiya" komitələri bu il yaradılmışdır.

Vəkillər Kollegiyasının Azərbaycan Respublikasının dövlət və ictimai həyatında iştirakı xüsusi qeyd edilməlidir.

Belə ki, dövlət başçısının 28 dekabr 2023-cü il tarixli sərəncamına əsasən, Vəkil Günü peşə bayramı münasibətilə bir qrup vəkil "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilmiş, ilk dəfə yaradılan Məhkəmə Ekspertizası Şurasında təmsil olunmuşdur.

Eyni zamanda 2024-cü ildə Vəkillər Kollegiyası dövlət və qeyri-dövlət qurumları ilə əməkdaşlıq çərçivəsində 40-dan çox normativ hüquqi akt layihəsinə rəy və təkliflər vermişdir. Konstitusiya Məhkəməsi ilə əldə olunmuş razılığa əsasən cari ildə 24 işə mütəxəssis mülahizəsi təqdim edilmişdir.

Vəkillər Kollegiyasının fəaliyyət istiqamətlərindən biri kimi beynəlxalq əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişafı xüsusi qeyd edilməlidir.

Ötən illər ərzində kollegiya özündə vəkilləri birləşdirən müxtəlif beynəlxalq təşkilatlara üzv kimi qəbul edilmiş, beynəlxalq tədbirlərin iştirakçısı olmuşdur. Respublikamızda səfərdə olan beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri, o cümlədən xarici dövlətlərin Vəkillər Kollegiyalarının rəhbər şəxsləri ilə görüşlər keçirilmiş, fikir və təcrübə mübadiləsi aparılmışdır.

Kollegiyanın fəaliyyət istiqamətlərindən biri də vəkillik institutunda müasir İKT-nin tətbiqidir.

Belə ki, Rəyasət Heyətinin 1 mart 2024-cü il tarixli iclasında "Elektron vəkil orderi" cari ilin aprel ayından ilin sonuna qədər kağız daşıyıcı ilə paralel olaraq istifadə edilməsi barədə qərar qəbul edilmişdir. Aprel ayının 3-də Vəkillər Kollegiyasının təşkilatçılığı ilə elektron order, elektron müqavilə və digər elektron xidmətlərin ictimaiyyət üçün təqdimatı keçirilmişdir. Son dövrlər vəkillikdə informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqinə böyük üstünlük verilmiş, bu sahədə müəyyən layihələrə imza atılmış, o cümlədən "Pro Bono ChatBot" süni intellektin təqdimatı olmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının digər fəaliyyət istiqamətlərindən biri də aktual mövzularda konfransların təşkilidir.

Bu il apreldə Vəkillər Kollegiyası və Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin birgə təşkilatçılığı ilə "Silahlı münaqişə kontekstində saxlanılan şəxslərin statusu" mövzusunda seminar keçirilmişdir. Kollegiyanın və Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbərliyinin iştirakı ilə keçirilən tədbirin sonunda iştirakçılara sertifikatlar təqdim edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyası və Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyasının təşkilatçılığı ilə 8 may 2024-cü il tarixində Naxçıvan Muxtar Respublikasında "Blokada şəraitində hüquq təsisatlarının səmərəli fəaliyyəti və insan haqlarının müdafiəsi" mövzusunda konfrans, habelə vəkilliyə namizədlərin təntənəli andiçmə mərasimi keçirilmişdir. Tədbir Ulu Öndər Heydər Əliyevin 101 illiyinə və Naxçıvan Muxtar Respublikasının 100 illiyinə həsr olunmuşdur. Səfər çərçivəsində vəkillər tərəfindən Naxçıvan şəhər Vəkil Bürosunda pulsuz hüquqi yardım aksiyası təşkil edilmiş və Naxçıvan ASAN Vəkil Bürosunun açılış mərasimi keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi və Baş Prokurorluğu tərəfindən Türk Ədliyyə Təlim Şəbəkəsinin fəaliyyəti çərçivəsində 04-05 iyun tarixlərində "Türk Dövlətlərinin hüquq tətbiqetmə fəaliyyətlərində rəqəmsallaşma və inteqrasiya" mövzusunda və 16 dekabr tarixində "Hüquq münasibətlərində transmilli aspektlər: müasir çağırışlar və hədəflər" mövzusunda keçirilmiş beynəlxalq konfranslar çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyası təmsil olunmuş, kollegiyanın sədri məruzə ilə çıxış etmişdir.

Sentyabrın 6-da Bakıda Azərbaycan Hakimlər İttifaqı və Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin birgə təşkilatçılığı ilə "Law and climate" adlı beynəlxalq konfransda Vəkillər Kollegiyası geniş tərkibdə iştirak etmişdir, kollegiyanın sədri və üzvləri müxtəlif məzmunlu məruzələrlə çıxışlar etmişdir.

Bundan başqa, 10 oktyabr 2024-cü il tarixdə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı və kollegiyanın dəstəyi ilə vəkillər və hakimlər üçün "Məişət zorakılığı ilə mübarizə və məişət zorakılığından zərərçəkmiş şəxslərlə davranış" mövzusunda təlim keçirilmişdir.

Əsas vəzifəsi hər bir şəxsin hüquq və azadlıqlarının, qanunla qorunan mənafelərinin müdafiə edilməsindən, onlara peşəkar, yüksəkkeyfiyyətli hüquqi yardım göstərilməsini təmin etməkdən ibarət olan Vəkillər Kollegiyası respublikamızda hüquqşünaslıq ixtisası üzrə kadr hazırlığına həssas yanaşaraq, bu istiqamətdə ali təhsil müəssisələri ilə sıx əməkdaşlıq əlaqələri qurur. Bununla da, hüquq sahəsində təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi üzrə dövlətimiz tərəfindən həyata keçirilən fəaliyyətə daim töhfə verir.

Belə ki, 20.05.2024-cü il tarixində Bakı Dövlət Universitetində Hüquq fakültəsi Tələbə Gənclər Təşkilatının təşəbbüsü ilə "CareerLaw" layihəsi çərçivəsində kollegiya rəhbərliyinin "Müasir Azərbaycanda vəkillik institutu: yeni çağırışlar" mövzusunda BDU-nun hüquqşünaslıq ixtisası üzrə təhsil alan bakalavr və magistrlarla görüş keçirilmişdir.

Cari ilin fevral-mart aylarında Vəkillər Kollegiyası və Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondunun birgə təşkilatçılığı ilə Hüquq fakültəsinin tələbələri arasında təşkil edilən "Biz gələcəyin vəkilləriyik" adlı növbəti qış məktəbinin açılış mərasimi keçirilmişdir.

Noyabr-dekabr aylarında Vəkillər Kollegiyası və Hüquq və İnsan Haqları İnstitutunun birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin doğum gününə həsr edilən tələbələr arasında "Qalib Azərbaycan" adlı II Hüquq Olimpiadası təşkil edilmişdir. Üç mərhələdən ibarət olimpiadada ölkə üzrə bütün hüquq fakültələri - ADA Universiteti, Dövlət İdarəçilik Akademiyası, Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Heydər Əliyev adına Akademiyası, Dövlət Gömrük Komitəsinin Gömrük Akademiyası, Bakı Dövlət Universiteti, Qarabağ Universiteti, Milli Aviasiya Akademiyası, Naxçıvan Dövlət Universitetinin hüquqşünaslıq ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrinin komandası yarışmışdır. Olimpiadanın məqsədi tələbələrin hüququn müxtəlif sahələrindəki bilik və bacarıqlarının müəyyən edilməsi, o cümlədən onların inkişafına töhfə verməkdən ibarətdir.

Gənclərlə iş kollegiyanın prioritet məqsədlərindən biridir.

Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyası və "Femida Könüllüləri" Təşkilatı İctimai Birliyi arasında birgə əməkdaşlıq haqqında memorandum imzalanmışdır. Memorandumun məqsədi birgə fəaliyyətin təşkili, hüquqşünaslıq ixtisası üzrə təhsil alan tələbə və məzunların peşəkar hüquqşünas kimi hərtərəfli inkişafı, eləcə də gənc hüquqşünaslar arasında vəkilliyə marağın artmasına nail olmaq üçün Kollegiya və "Femida Könüllüləri" Təşkilatı arasında münasibətlərin daha da genişləndirilməsindən ibarətdir. Əməkdaşlıq çərçivəsində hüquqşünas gənclərin Rəyasət Heyətinin Aparatında, Vəkillər Kollegiyasının Akademiyasında, o cümlədən vəkil bürolarında mərhələli şəkildə (STEP I, STEP II) könüllülük fəaliyyətinə cəlb edilməsi nəzərdə tutulur. Eyni zamanda, gələcəkdə tərəflər arasında qarşılıqlı şəkildə layihə, konfrans, seminar və müzakirələrin təşkili və digər layihələrin həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

Gənc hüquqşünaslarla iş sahəsində Kollegiyanın gördüyü tədbirlərdən biri də, Hüquq fakültəsi tələbələrinin və gənc hüquqşünasların müxtəlif vəkil bürolarında təcrübə keçməsinə dəstək göstərilməsidir.

Rəyasət Heyətinin iclaslarında ADA və Bakı Dövlət universitetlərinin müraciətləri nəzərə alınaraq, ABŞ-də keçiriləcək "Philip C. Jessup" Beynəlxalq Məhkəmə Müsabiqəsində iştirak edəcək tələbələrə, habelə Hacı Zeynalabdin Tağıyev adına müsabiqə çərçivəsində "EduEmpower" layihəsinə maliyyə dəstəyinin göstərilməsi ilə bağlı müsbət qərar qəbul olunub.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 26 iyul 2019-cu il tarixdə imzaladığı sərəncamla təsis olunan "Yüksəliş" müsabiqəsində Vəkillər Kollegiyası rəhbərinin mentor qismində iştirakı, kollegiyanın qeyri-dövlət təsisatı kimi mühüm rola malik olmasının göstəricisidir.

Vəkillər Kollegiyası və hüquq tələbələrinin sıx birləşdiyi ELSA ilə Azərbaycan arasında imzalanmış əməkdaşlıq memorandumuna əsasən, hər il üç instansiya məhkəməsində təşkil edilən Milli Məhkəmə, Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi Simulyasiyaları və digər müxtəlif formatlarda səhnələşdirilmiş məhkəmə müsabiqələrinə kollegiya tərəfindən maddi və təşkilati dəstək verilir. Qeyd olunanlardan əlavə ELSA ilə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində bir sıra digər layihələr də təşkil edilir.

İxtisas imtahanlarının müntəzəm keçirilməsini təşkil etməklə, Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasına yeni üzvlərin, xüsusən gənc hüquqşünasların qəbul edilməsi kollegiyanın əsas məqsədlərindən biridir.

22 fevral 2018-ci il tarixli "Azərbaycan Respublikasında vəkilliyin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamına uyğun olaraq kollegiya tərəfindən vəkilliyə qəbul müntəzəm həyata keçirilməyə başlanılmışdır. Belə ki, vəkilliyə test üsulu ilə qəbulun 2004-cü ildən başladığını nəzərə alaraq qeyd olunmalıdır ki, 2004-2018-ci illərdə (14 il ərzində) 5 yazılı test imtahanı, son 7 ildə isə 14 yazılı test imtahanı keçirilmiş və bunun nəticəsi olaraq vəkillərin sayı 3 dəfədən çox artmışdır. 2024-cü ildə isə vəkilliyə qəbulla bağlı 2 yazılı test imtahanı keçirilmişdir. Belə ki, birinci test imtahanında ümumilikdə 555 nəfər iştirak etmiş, onlardan 139 nəfəri uğur qazanmışdır. İkinci test imtahanında isə 361 nəfər iştirak etmiş, 238 nəfəri uğur qazanmışdır. Qeyd olunduğu kimi, ölkəmizdə son ildə vəkillərin sayı artıq 2500-dən çox olmuşdur.

2024-cü il iyun ayının 21-də "İnsan hüquqları aylığı" ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsman), Vəkillər Kollegiyası Rəyasət Heyətinin üzvləri, vəkil qurumlarının rəhbərləri, habelə KİV nümayəndələrinin iştirakı ilə Rəyasət Heyətinin geniştərkibli iclası və vəkilliyə namizədlərin təntənəli andiçmə mərasimi keçirilmişdir.

Vəkil köməkçiləri institutunun inkişafı da əsas hədəflərdəndir. Hazırda Vəkillər Kollegiyasında 500-dən çox vəkil köməkçisi fəaliyyət göstərir. Kollegiyada mütəmadi olaraq yeni qəbul edilən vəkil köməkçiləri ilə görüş keçirilir, onlara vəkil köməkçilərinin vəkillik fəaliyyətində rolu və əhəmiyyəti barədə məlumat verilir.

Vəkillərin peşə hazırlıqlarının artırılması və onların davamlı tədrisə cəlb olunması Vəkillər Kollegiyasının diqqətindədir. 2024-cü il ərzində kollegiya tərəfindən vəkillər üçün 90-a yaxın təlim keçirilmişdir. Vəkillər Kollegiyası Akademiyasının təşkilatçılığı ilə keçirilmiş "Elektron order"lə bağlı 17 təlimdə 2000-dən çox vəkil, Ədliyyə Akademiyası ilə keçirilən ixtisasartırma təlimlərində (24 təlim) 1000-dən çox vəkil, digər yerli və beynəlxalq qurumlarla keçirilən 15 təlimdə 860 vəkil, Vəkillər Kollegiyası Akademiyası tərəfindən təşkil edilən ixtisasartırma təlimlərində (28 təlim) 1649 vəkil iştirak etmişdir. Təlimlər əyani, distant və hibrid formalarda bu sahədə tanınmış hakimlər, peşəkar vəkillər, alimlər və ekspertlər tərəfindən aparılmışdır.

"Azərbaycan Vəkili" elmi-praktiki hüquq jurnalının 2024-cü ildə iki sayı çap edilmişdir. Kollegiyanın rəsmi nəşri olan "Azərbaycan Vəkili" elmi-praktik hüquq jurnalı məzmun, forma və istiqamət baxımından tamamilə yenilənərək oxuculara təqdim edilir. Jurnalın əsas məqsədi vəkillik institutunun inkişafı ilə bərabər, vəkillərin elmi bazasının gücləndirilməsi, bu istiqamətdə ən mühüm hüquqi məsələlərin təhlili və həlli yollarının müəyyən olunmasıdır.

Şəxslərin keyfiyyətli hüquqi yardıma çatımlılığını təmin etmək məqsədilə Vəkillər Kollegiyası tərəfindən vətəndaşlara pulsuz hüquqi yardım göstərilir.

Hər il olduğu kimi, 2024-cü ildə də kollegiya tərəfindən Pro Bono - ödənişsiz hüquqi yardımlar həyata keçirilməsi davam etdirilmişdir. Belə ki, respublikamızın bütün ərazilərində 2000-dən çox aztəminatlı şəxsə və məhkumlara pulsuz hüquqi yardım göstərilib.

Qeyd olunanlar vəkillik sahəsində görülmüş işlərin çox az bir hissəsini əhatə edir. Azərbaycan vəkilliyinin 105 illik tarixi, kollegiyaya tam müstəqillik verən qanunun qəbulunun 25 illiyi və yeni Vəkillər Kollegiyasının təsisinin 20 illiyi vəkillik fəaliyyətinin məqsədəuyğun şəkildə formalaşmasını və təkmilləşməsini təmin edir. Bu yubileylər Azərbaycanda vəkilliyin hədəflərini əks etdirir və özündə keçmişin nailiyyətlərini xatırlatmaqla, gələcəkdə daha mükəmməl nailiyyətlər üçün yeni istiqamətlər müəyyən edir.

Anar BAĞIROV,
Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyası Rəyasət Heyətinin sədri, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru

Azərbaycan sürətlə inkişaf edən sənaye ölkəsinə çevrilir

11 ayda ölkə üzrə 58,3 milyard manatlıq sənaye məhsulları istehsal olunub

Hər bir ölkənin hərtərəfli və dayanıqlı inkişafı onun sənaye potensialından asılıdır. Buna görə də dünyada ölkələrin iqtisadi inkişaf sarıdan statusu bu meyarla müəyyən edilir. O üzdən ölkəmizin müstəqilliyinə yenidən qovuşduqdan sonra həmin istiqaməti strateji xətt kimi götürməsi və bunun üçün geniş iqtisadi islahatlar icra etməyə başlaması təbiidir.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən aparılan sənayeləşmə siyasəti sayəsində bu gün ölkəmizdə ciddi qeyri-neft-qaz sənayesi potensialı yaranıb. Həm istehsalda, həm də ixracda bu sahənin payı ildən-ilə artır. Hazırda ölkəmizdə minlərlə kiçik, orta və iri sənaye müəssisələri və sənaye xarakterli xidmət sahələri fəaliyyət göstərir. Onların bir hissəsi isə sənaye parkları və sənaye məhəllələrində cəmlənib. Hazırda ölkəmizdə 7 sənaye parkı, 4 sənaye məhəlləsi fəaliyyət göstərir. Yerli tələbatın ödənilməsində və ixracda onların payı kifayət qədər yüksəkdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, cari ilin yanvar-noyabr aylarında ölkə üzrə 58,3 milyard manatlıq və ya ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1,1 faiz çox sənaye məhsulları istehsal edilmişdir. Həmin dövrdə məhsul istehsalı neft-qaz sektorunda 0,6, qeyri-neft-qaz sektorunda 7,2 faiz artmış, sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 81,4 faiz olmuşdur. Göründüyü kimi, icra edilən iqtisadi islahatlar qeyri-neft-qaz sənayesinin inkişafında səmərəli rol oynamışdır. Ümumi istehsalın 89,7 faizi sənaye məhsullarının istehsalı, 10,3 faizi sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi hesabına yaradılmışdır.

Cari ilin 11 ayında mədənçıxarma sənayesində istehsalın ümumi dəyəri 37,6 milyard manat olmaqla əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 0,8 faiz artmışdır. Həmin dövr sahənin əsas məhsulu olan əmtəəlik neft hasilatı 26,5 milyon ton, əmtəəlik qaz hasilatı 35,1 milyard kubmetr təşkil etmişdir. Əmtəəlik neft hasilatı keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,9 faiz azalsa da, əmtəəlik qaz hasilatı 5,9 faiz artmışdır.

Ötən 11 ay ərzində emal sənayesində 17 milyard 385,4 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş və sənaye xarakterli xidmətlər göstərilmişdir. Bu sektorda ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə içki istehsalında 16,2, qida məhsullarının istehsalında 9,3, tütün məmulatlarının istehsalında 8 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Bununla yanaşı, sahənin əsas məhsullarından, viski, brendi istehsalı 2,9, tütün istehsalı 2,8 dəfə, alkoqolsuz içkilərin istehsalı 9,7, duru bitki yağlarının istehsalı 7,3 faiz artmışdır.

Hesabat dövründə toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində 458,3 milyon manat dəyərində məhsul istehsal olunmuşdur. Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə geyim istehsalında 28,6, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalında 7,6 faiz artım qeydə alınmışdır.

Yanvar-noyabrda kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məhsullarının istehsalı sahəsində 1 milyard 953,3 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuşdur. Keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əczaçılıq məhsullarının istehsalı 2 dəfə, rezin və plastik kütlə məhsullarının istehsalı 17,7, kimya sənayesi məhsullarının istehsalı 6 faiz artmışdır.

Hazırda işğaldan azad olunan ərazilərdə nəhəng bərpa-quruculuq layihələri icra olunur. Bu üzdən tikinti materiallarına olan tələbat da artıb. Belə vəziyyət tikinti materiallarının istehsal dinamikasına müsbət təsir göstərir. Hesabat dövründə tikinti materiallarının istehsalında ümumi dəyəri 1 milyard 290,5 milyon manat olmaqla keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 15,6 faiz artım olmuşdur. 11 ayda sementdən, betondan kərpiclər və oxşar məmulatların istehsalı 51,3, beton istehsalı 29,5, betondan yığma tikinti konstruksiyaların istehsalı 28,8, sement istehsalı 9,3 faiz artmışdır.

Hesabat dövründə yüksək artım dinamikası müşahidə edilən sahələrdən biri də metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalıdır. Cari ilin 11 ayında bu sahələrdə 1 milyard 226,2 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuşdur. Həmin dövr hazır metal məmulatlarının istehsalı sahəsində 35,7, metallurgiya sənayesi məhsullarının istehsalında isə 21,7 faiz atım qeydə alınmışdır. O cümlədən metallurgiya sənayesi üzrə mis məftilin istehsalı 5,1 dəfə, alüminium məmulatlarının istehsalı 49,1, armatur istehsalı 30,4, hazır metal məmulatlarının istehsalı sahəsi üzrə izolyasiyası olmayan çoxnaqilli məftil, troslar və oxşar məmulatların istehsalı 19, metaldan sair məmulatların istehsalı 13,3 faiz artmışdır.

Kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı sahələrində də yüksək dinamika müşahidə olunmuşdur. Keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə elektrik avadanlıqlarının istehsalı 29,6, kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 7,1 faiz artmışdır. Bu dövr ərzində notbukların istehsalı 3 dəfə, güc transformatorlarının istehsalı 60,6, ölçmə cihazlarının istehsalı 47,3 faiz çox olmuşdur.

Qeyri-neft-qaz sənayesindəki yüksək artım dinamikası ölkəmizin hərtərəfli inkişafını ortaya qoyur. Bu sektorun inkişafı ölkənin sənaye mallarına olan daxili tələbatının ödənilməsində, həmçinin ixracın artmasında, idxalın isə azalmasında çox önəmli rol oynayır.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Məktublar: problemlər, rəylər, təkliflər...

● ŞƏHİDLƏR ÖLMƏZ!

Tək ailəsinin yox, bütün elimizin qüruru

Soyuq bir qış günündə Oğuzun Qarabulaq kəndində Beydiyevlər ailəsində ailənin ilkin övladı dünyaya gəlir. Adını Röyal qoyurlar.

Röyalın gəlişi ilə Nəsib Beydiyevin ailəsində sanki günəş parlayır.

Uşaq yaşlarından ədalətli olması, bütün dostlarının rəğbətini qazanması ilə seçilirdi Röyal. 2022-ci ildə kənd məktəbini bitirən R.Beydiyev 2023-cü ildə hərbi xidmətə yola düşür. Quru qoşunların XTQ-nin tərkibində qulluq edir. 2023-cü il sentyabrın 20-də lokal antiterror tədbirləri zamanı erməni gülləsinə tuş gəlir və Allah dərgahında şəhadətə, şəhidlik zirvəsinə ucalır.

Bu yaxınlarda Qarabulaq kəndində Röyal Beydiyevin adına şəhid bulağının açılışı oldu. İndi kəndə yolu düşən hər kəs şəhid bulağının qarşısından keçib suyundan içəndə Röyalın timsalında bütün şəhidlərin ruhuna dualar oxuyur.

Şərəf ƏŞRƏFOĞLU,
Oğuz rayonunun
Qarabulaq kənd sakini

● RAZILIQ

Kənd məktəbi təmir olunub

Son vaxtlar dağlar diyarı Lerikdə mövcud kənd məktəblərinin əsaslı şəkildə yenidən qurulmasına xüsusi diqqət yetirilir.

Hamarat Lerikin ucqar dağ kəndidir. Buradakı məktəb binası müasir standartlara cavab vermirdi. Təhsil ocağı əsaslı təmir edilərək normal vəziyyətə gətirildi. Hazırda burada tədrisin yüksək səviyyədə təşkilindən ötrü hər cür şərait vardır.

Məktəbin təsərrüfat işləri üzrə direktor müavini Elnur Əsgərov deyir ki, binamız yenicə əsaslı təmirdən çıxıb. Görülən işlərin keyfiyyətinə söz ola bilməz. Otaqların döşəməsi, tavanı yenidən vurulub, bütün qapı və pəncərələr yenilənib. Məktəbin təmiri Dövlət proqramı çərçivəsində Təhsil Nazirliyinin sifarişi ilə həyata keçirilib. Hazırda şagirdlər böyük həvəslə yaraşıqlı, geniş sinif otaqlarında oxuyurlar.

Təmirdən sonra laboratoriyalar, kitabxana, kompüter, eləcə də digər otaqlar öz görkəmi ilə diqqət çəkir. İnventar və avadanlıqlar da yenilənib. Bir sözlə, təhsil ocağı hazırda müasir tələblərə cavab verir.

Zəfər ORUCOĞLU,
Lerik rayon sakini

● MƏMNUNLUQ

Təhlükə aradan qaldırıldı

Uzun illər idi ki, yaşadığımız evi elektrik enerjisi ilə təmin edən naqillər bərbad vəziyyətə düşmüşdü. Bir neçə dəfə rayon elektrik şəbəkəsinin rəhbərliyinə müraciət etsək də, tədbir görülmürdü.

Nəhayət, bir gün rayon icra hakimiyyətinin başçısı Məhərrəm Quliyev kəndimizdə səyyar görüş keçirərkən problemimizi ona da bildirdik. Başçı əlaqədar təşkilata tapşırıq verdi və problemin tezliklə həll edilməsini tapşırdı. Heç 3 gün keçməmiş rayon elektrik şəbəkəsindən mütəxəssislər gəlib yarımstansiyadan evimizə gələn elektrik kabellərini dəyişdilər. İndi təhlükə sovuşub.

Hörmətli redaksiya, ailəmiz adından bu işdə əməyi olan hər kəsə minnətdarlığımızı çatdırmağınızı xahiş edirik.

Gülöyşə ƏLİYEVA,
Goranboy rayonunun
Qazançı kənd sakini

● Fotoetüd

Belə bir deyim var ki, yeni ili necə qarşılasan, il boyu həmin əhvali-ruhiyyə ilə də davam edərsən. Ona görə də paytaxt Bakı təzə ili qarşılamağa xüsusi təmtəraqla hazırlaşır. Artıq yeni ilə -2025-ci ilə sayılı günlər qalıb. Küçə və prospektləri bəzəyən rəngarəng işıqlar şəhərimizin gözəlliyinə gözəllik qatıb. Bakının müxtəlif ərazilərində quraşdırılan şam ağacları yaraşıqlı bəzəkləri ilə göz oxşayır. Şəhərin gecə görüntüsü daha əsrarəngizdir. Bir-birindən yaraşıqlı işıqlı tunellər, Yeni ili simvolizə edən atributlar, xüsusi zövqlə təşkil olunan yarmarkalar sakinlərin marağına səbəb olur. Hər il olduğu kimi, Fəvvarələr meydanında Nərgiz Fondunun təşkilatçılığı ilə keçirilən "Soyuq əllər, isti ürək" xeyriyyə yarmarkası həm ölkəmizə gələn turistlərin, həm də yerli sakinlərin diqqətini cəlb edir. Bayram libasına bürünmüş Dənizkənarı bulvarın ziyarətçiləri də yaradılan gözəllik qarşısında heyrətlərini gizlədə bilmirlər. Şaxta baba, qar adamı, qar qız, yolka ağacı ilə şəkil çəkdirən uşaqların sevinci isə bir başqadır... Bu gözəl mənzərələri fotoların yaddaşına köçürən fotomüxbirimiz İlham Babayevdir.

● MARAQLI

Kiçik bağçanın böyük sorağı

Bizim sumqayıtlılar yeniliyi və maraqlı işlər görməyi sevirlər. Bu günlər 2-ci mikrorayonda 15-ci binanın qarşısında yaratdıqları bağça da belə maraqlı işlərdəndir.

Həmin binanın sakinləri bir araya gələrək kiçicik torpaq sahəsində bağça salıblar. Bağçada müxtəlif rənglərə boyanmış maşın təkərlərinin içində növbənöv güllər, bəzək ağacları becərilir. Bağça zövqlə hazırlanmış taxtalarla əhatələnib. Ortadakı irigövdəli ağac isə sanki gül kollarına, fidanlara keşik çəkir. Yazda bu kiçik bağça daha gözəl olur. Quşların bağçadakı müqəvvaların üstünə qonaraq oxumaları isə bu gözəlliyə başqa çalar qatır.

Bağça həm də iki məktəbin yolunun üstündədir. Ərazidən keçən şagirdlər də bağçaya biganə qalmırlar. Hətta burada şəkil də çəkdirirlər ki, sosial şəbəkələrdə paylaşsınlar. Bu məşhurluq kənardan bağçanı görməyə gələnlərin sayını da artırıb.

Elçin NƏSİROV,
Sumqayıt şəhərinin
2-ci mikrorayon sakini

● PROBLEM

Yolumuz bərbad vəziyyətdədir

Hörmətli redaksiya! Qəzetinizi oxuyarkən "Məktublar" səhifəsi diqqətimizi çəkdi. Adamların problemlərini, şikayətlərini işıqlandırıb həll olunmasına kömək etməyiniz bizim də sizə müraciət ünvanlamağımıza səbəb oldu.

Sizə Biləcəri qəsəbəsi, Məlik Aslan küçəsi, döngə 1-də yaşayan sakinlər adından müraciət edirik. Yaşadığımız küçə bərbad vəziyyətdədir. Baxmayaraq ki, bura qəsəbənin mərkəzi küçəsi hesab olunur, amma ucqar dağ kəndlərinin yollarını xatırladır. Dağılmış küçəmizə bir əncam çəkən yoxdur.

Xüsusən yağışlı günlərdə böyük çətinliklə üzləşirik, çuxurlara yığılan yağış suları yolları keçilməz edir. Yağışlı, qarlı günlərdə nə edəcəyimizi bilmirik. Odur ki, bizə kömək etməyinizi, səsimizi əlaqədar təşkilatlara çatdırmağınızı xahiş edirik.

Məlik Aslan küçəsinin sakinləri adından

Ceyhun Cəfərov,
Hakim Qasımov,
Nəcəf Hümmətov,
Kənan Gəncəliyev,
Qabil Niftəliyev,
Şahin Hacıyev,
Akif Xəlilov,
Fəxrəddin Quliyev,
Sevil Mehdiyeva,
Müşviq Kazımzadə.

● GİLEY

Kəndimizin tibb məntəqəsində həkim yoxdur

Tovuzun dağ kəndi olan Qəriblidə tibb məntəqəsi olsa da, burada həkim tapılmır. Halbuki tibb məntəqəsi rayonun Qəribli ilə yanaşı, 13 kəndin sakinlərinə də xidmət göstərir. Lakin məntəqədə həkim olmadığından əhali məcbur olub 50 kilometr məsafədə yerləşən rayon mərkəzinə getməli olur.

Qeyd edim ki, tibb məntəqəsi 53 ildir fəaliyyət göstərir. Bu müddət ərzində məntəqədə çalışan tibb işçiləri yüzlərlə xəstəyə şəfa verib. Lakin son illər həkimin olmaması məntəqənin fəaliyyətini heçə endirib. Burada ancaq tibb bacıları var ki, onlar da təbii ki, həkimi əvəz edə bilmirlər.

Hörmətli redaksiya, xahiş edirik səsimizi TƏBİB-ə çatdırasınız ki, 14 kəndin sakinlərinə tibbi xidmət göstərməli olan tibb məntəqəsinin həkimlə təmin edilməsi barədə tədbir görsün.

Mürsəl HÜSEYNOV,
Tovuz rayonunun Qəribli kənd sakini

● NARAZILIQ

Su və kanalizasiya problemimiz həll olunmamış qalır

Hörmətli redaksiya!

Biz - Binəqədi rayonu, Sulutəpə qəsəbəsi, Mil küçəsinin sakinləri artıq 24-25 ildir burada yaşayırıq. Qaz, elektrik, telefon-internet xətləri dövlət standartlarına uyğun şəkildə çəkilib. Ancaq su və kanalizasiya sarıdan problemlərimiz hələ də qalır. Öz hesabımıza çəkilən su xətti standartlara uyğun olmadığından tez-tez bizə ciddi problemlər yaradır. 76 mm-lik köhnə boru ilə çəkilmiş xətt mütəmadi sıradan çıxır, evlərimizin zirzəmisinə axır, üstəlik, bu zaman evlərə su gəlmədiyindən susuz qalırıq.

3 il öncə çoxsaylı müraciətlərdən sonra Binəqədi Rayon Su-Kanal İdarəsi tərəfindən tamam yararsız olan su xəttinin 80 metri plastik boru ilə əvəzləndi. Ancaq problem təəssüf ki, yenə də qalır. Xüsusən yay gələn kimi köhnə su boruları partlayır. Qaydalı şəkildə çəkilmədiyindən bir küçədən iki su, iki kanalizasiya xətti keçir.

Problemlərimizdən biri də kanalizasiya xəttinin dözülməz olmasıdır. Hazırda bizim və qonşu küçənin qovşağındakı kanalizasiya xəttinin 25-30 metr hissəsi asfaltlanıb. Ancaq həmin hissə təmir olunmadığından vəziyyət acınacaqlıdır: kanalizasiya xətti tez-tez daşır, ətrafı üfunət bürüyür, çirkli su həyətlərə dolur, xüsusən yayın istisində nəfəs almaq mümkün olmur. İdarənin rəhbərliyi hər il üçün köhnəlmiş su xətlərinin heç olmasa bir hissəsinin plastik boru ilə əvəzlənəcəyinə söz versə də, hələ xəbər yoxdur.

Su və kanalizasiya xətləri bərbad vəziyyətdə olduğuna görə küçəmizin asfaltlanmasını da istəmirik. Ona görə ki, qayğılarımız daha da artacaq, köhnə xətlər asfaltın altında qaldığından bərpası mümkün olmayacaq.

Su və kanalizasiya xətlərinin bu vəziyyəti ekoloji cəhətdən də ciddi fəsadlar yaradır, təsəvvürəgəlməz dərəcədə su israfına səbəb olur.

Problemimizin aradan qaldırılmasında bizə kömək göstərməyinizi, səsimizi əlaqədar təşkilatlara çatdırmağınızı xahiş edirik.

Mil küçəsinin sakinləri:
E.İmaməliyev, C.Sadıqov, H.İbrahimov, R.Xəlilov, O.Səmədov, T.Abdulhəmidov, R.Kərimov, R.İsmayılov, L.Eyvazov, N.Eyvazov, A.Orucov, H.Nuriyev, C.Kərimov, P.Tağıyev, F.İsmayılov, V.Azayev, Q.Qəniyev, X.Əzizov, C.Orucov, Ş.Sabirov və başqaları.

Mədəniyyət

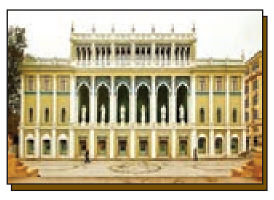

● İncəsənət xadimlərimiz

O, kətana duyğularını köçürürdü

Ümid, nigaranlıq, intizar və qüssənin rəsmini çəkirdi... Onun təsvirində üzü dönmüş dənizin kənarına toplaşanlar həyəcanla doğmalarından - balıqçılardan xəbər gözləyirlər. Bu gözləmədə bədbəxt hadisə ərəfəsindəki gərginlik var. Ön planda dayanan qadının simasında bu duyğular daha aydın görünür. Bu, istedadlı rəssamın özünün surəti idi. Vəcihə Səmədova öz qəlbindəki təlatümləri təsvir edirdi. O rəsmi çəkəndə ağır xəstə olduğunu bilirdi. Taleyin ona bundan sonra neçə il ömür bəxş edəcəyini, xəstəlik diaqnozunun nə qədər ağır olduğunu bilmək üçün xəbər gözləyirdi. Yaratdığı kompozisiyada olduğu kimi, Vəcihə Səmədova da intizar içərisindəydi...

O, "Xəbər gözləyərkən" adlı bu əsəri çəkəndə 1963-cü il idi. Və elə həmin il Bakıda keçirilən "Bizim müasirimiz" adlı sərgidə bir neçə əsəriylə bərabər uğurla nümayiş etdirildi. Bu, rəssamın son tablosu oldu...

Rənglər aləminin əsrarı

Lap kiçik yaşlarından dünyaya öz duyğularından baxırdı Vəcihə Səmədova. Rənglərin fərqli, bənzərsiz çalarlarına valeh olurdu. 1924-cü ildə dünyaya göz açdığı, uşaqlıq çağlarından gözəlliklər məkanı saydığı İçərişəhərin əsrarəngiz mənzərələri, eşitdiyi musiqilər də onun pünhan duyğuları ilə həmahəng idi. Hisslərini, təəssüratlarını ifadə etmək istəyəndə fırçasını, rəngli qələmlərini əlinə alırdı.

Bəxti gətirmişdi. Onu duyan, arzularına qol-qanad verən ailənin övladıydı. Valideynləri musiqini, incəsənəti çox sevirdilər. Atası Kərbəlayi Əli əslən Qars azərbaycanlılarından idi. O, qardaşı ilə Qarsdan İrəvana getmiş, bir müddət orada yaşadıqdan sonra Bakıya köçmüşdülər.

Anası Rübabə xanım isə İranın Qum şəhərindən ailəsiylə birlikdə bu şəhərə gəlmişdi. Kərbəlayi Əli ilə Rübabə xanım bir-birilərini İçərişəhərdə tanımışdılar. Evlənmişdilər. Onların başqa övladları da oldu. Ancaq iki qızları - Vəcihə və Solmaz sağ qaldı. Kərbəlayi Əli şirniyyatçı, Rübabə xanım isə evdar qadın idi. Hər ikisi musiqini, incəsənəti çox sevirdi. Kərbəlayi Əlinin özünün də yaxşı tar çalmağı, məlahətli, həzin səsi vardı. Könlünə düşəndə Qars mahnılarını, türk-Kərkük mahnılarını yanıqlı-yanıqlı zümzümə edirdi. Bu mahnıları dinləyə-dinləyə böyüyən qızları lap kiçik yaşlarından musiqiyə, incəsənətə bağlandılar.

Kərbəlayi Əli balaca qızının rəsm çəkmək marağını görəndə fərəhlənir. Ona kağız, rəngli karandaşlar və məşhur rəssamların dünya muzeylərində saxlanılan əsərlərinin reproduksiyalarından ibarət kitablar alırdı. Ata-anası Vəcihənin 132 saylı orta məktəbin 7-ci sinfini bitirdikdən sonra Əzim Əzimzadə adına Rəssamlıq Məktəbinə daxil olmasına da çox sevindilər. Onların mehriban, istiqanlı qızı yeni məktəbə də çox tez alışdı, tələbə yoldaşlarına qaynayıb-qarışdı, müəllimlərinin hörmətini qazandı. Vəcihənin rəssamlıq qabiliyyəti, rəng duyumu, işgüzarlığı, böyük həvəslə oxuyub öyrənməsi, sevdiyi sənətin sirlərinə dərindən yiyələnməyə səy göstərməsi diqqətdən yayınmadı. Vəcihə Səmədova mahir rəssam olacağına, uğurlu gələcəyinə hər kəsi inandırdı.

Məlahətli, xoşxasiyyət, utancaq, zərif gənc qızın gözəlliyi rəssamlıq məktəbinin müəllimlərindən Lətif Feyzullayevin diqqətini xüsusilə cəlb etmişdi. Vəcihə Səmədova isə o illərdə

təhsilini davam etdirmək, Moskvada, Surikov adına Rəssamlıq İnstitutunda oxumaq arzusunda idi. Lətif Feyzullayev 1939-cu ildə Moskvaya gedib, həmin instituta qəbul olmuşdu. İki il sonra, 1941-ci ildə Böyük Vətən müharibəsi başlamışdı. O zamanlar Moskva kimi yerdə təhsil alan azərbaycanlılar az olduğundan onlara bron verilmişdi. Lətif Feyzullayev də bron almışdı. O, müharibə illərində, Surikov adına Rəssamlıq İnstitutu Moskvadan Qazaxıstanın Alma-Ata (indiki Almatı) şəhərinə köçürüləndə təhsilini başa vurmadan Bakıya qayıtmışdı. Əzim Əzimzadə adına Rəssamlıq Məktəbində müəllim işləməyə başlamışdı. Vəcihə Səmədovanı da həmin vaxtlar görmüşdü.

Vəcihə Səmədova 1944-cü ildə təsilini başa vurdu. Ali təhsil almaq arzusunu reallaşdırmaq üçün Moskvaya getdi. Surikov adına Rəssamlıq İnstitutuna daxil oldu. Həmin il Lətif Feyzullayevlə ailə qurdu. İlk övladları - Nicat 1945-ci ildə dünyaya gəldi. İnstitutda təhsilinə bir il ara verən Vəcihə Səmədova oğlunun qayğısına qaldı. Lətif Feyzullayev isə dekabrda - institutda dərslərin başlanmasından iki ay sonra Moskvaya getdi. Gecikdiyi üçün təhsilini davam etdirməsində problem yarandı. O vaxt Moskvada olan dahi bəstəkar Üzeyir bəy Hacıbəylinin yanına getdi. Bəstəkar dərhal Rəssamlıq İnstitutunun rektoruna zəng vurdu. Lətif Feyzullayev instituta bərpa edildi.

Vəcihə Səmədova oğlunun bir yaşı tamam olandan sonra Moskvaya qayıtdı. O da həyat yoldaşı kimi Surikov adına Rəssamlıq İnstitutunda təsilini davam etdirdi. Birlikdə bütün çətinliklərin öhdəsindən gələ-gələ oxudular. Lətif Feyzullayev institutu 1949-cu ildə bitirdi. Bakıya döndü. Vəcihə Səmədova isə

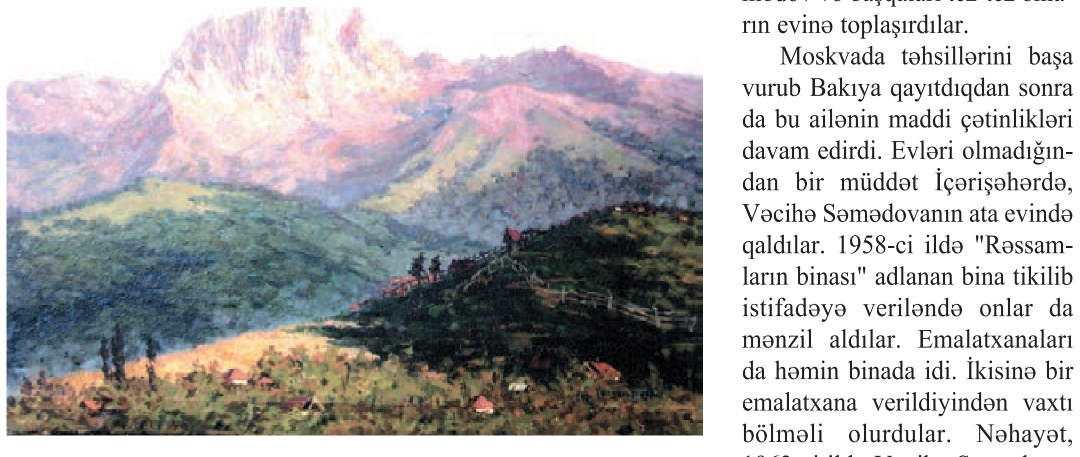

təhsilini tamamlamaq üçün Moskada qaldı. O, institutda məşhur rəssamlar Yakovlevdən, Korindən yalnız rəssamlıq sənətini deyil, həm də yaxşı pedaqoq olmağı öyrəndi.

1951-ci ildə "Üzeyir Hacıbəyov Azərbaycan bəstəkarlarının arasında" mövzusunda diplom işi hazırladı. Əsəri müəllimləri tərəfindən yüksək qiymətləndirildi. Vəcihə Səmədova müəllimi Pavel Korinin təkidi ilə aspiranturaya daxil oldu. Üç il sonra, aspiranturanı bitirəndə isə Surikov adına Rəssamlıq İnstitutunda qalıb dərs demək təklifini aldı. Artıq doğmalarından ayrı qalmaq istəmirdi. Ailəsinin, yeddi yaşına çatmış oğlunun yanına, Bakıya qayıtdı. Vəcihə Səmədova rəssamlıqla bərabər, pedaqoji fəaliyyətlə də məşğul olmağa başladı. Əzim Əzimzadə adına Rəssamlıq Məktəbində dərs dedi.

Azərbaycanın ilk peşəkar qadın rəngkarı

Onun rəssamlıq fəaliyyətində ən məhsuldar illəri 1957-1963-cü illər oldu. Vəcihə Səmədova "İmtahan ərəfəsində", "Lənkəranda toy", "Toya hazırıq", "Mahnı" kimi böyük maraqla qarşılanan əsərlər yaratdı. 1962-ci ildə Bolqarıstana yaradıcılıq ezamiyyətinə getdi. Həmin səfərin təəssüratları Bolqarıstan silsiləsindən olan "Qoca bolqar qadınları", "Sofiyada bazar", "Yağışlı gün", "Qayalar üzərində evlər" və digər əsərlərində əksini tapdı, rəssamın fərdi sərgisində onlar uğurla nümayiş etdirildi.

Vəcihə Səmədova bir sıra əsərlərini doğmalarına həsr etdi. Onunla hər zaman qürur duyan, fəxr edən anasının portretini çəkdi. "Bacımın portreti", "Memar Solmaz Səmədova", "İmtahan ərəfəsində" və digər əsərlərini sevimli bacısı Solmaza, "Qızımın portreti", "Balaca Fatimə", "Tələbə", "Balaca skripkaçı" əsərlərini isə övladlarına həsr etdi.

Sənətinə olan vurğunluğunu, istedadını, zəhmətsevərliyini görürdülər. Əsərlərinin dəyərini də yaxşı bilirdilər. Bununla belə ona maneələr yaradır, haqsızlıq edirdilər. 1953-cü ildə "Leyla Bədirbəylinin portreti"ni çəkərkən də eyni münasibətlə qarşılaşdı. Bu əsəri ərsəyə gətirmək üçün Vəcihə Səmədova dəfələrlə aktrisa Leyla Bədirbəylinin evinə getdi, onlarca eskiz hazırladı. O vaxtlar Vəcihə Səmədovanı elə həddə çatdırdılar ki, rəssamların rəngi qaşımaq üçün istifadə etdikləri mastexin adlanan iti alətlə həmin şəkli üç dəfə cırdı. Rəssamlardan biri demişdi ki, bu səviyyəsiz əsərdir. Vəcihə Səmədovaya ən çox bu təsir edən o idi ki, həmin rəssam bu əsərin dəyərini çox gözəl bilirdi. Və zaman "Leyla Bədirbəylinin portreti"nin əsl qiymətini verdi. Əsər Azərbaycan rəngkarlığının 100 ən gözəl nümunəsinə daxil edildi. İncəsənət Muzeyində nümayiş olundu.

O, haqsızlıqlarla üzləşəndə ən çox özünü üzürdü. Amma yenə özündə güc tapır, maneələri, çətinlikləri aşır, sənət yoluna davam edirdi. Ən çətin günlərində də, uğurlar qazananda da təsəllisi, sevinci ailəsi idi. Hər zaman yanında olan, onu düşünən, haqsızlıqlardan qorumağa çalışan həyat yoldaşı Lətif Feyzullayev Vəcihə Səmədovanın həm də həmkarı, sənətdə ən yaxın dostu, məsləhətçisi idi. Onlar bir-birilərinin yaradıcılıqlarına tənqidi yanaşırdılar.

Bu iki rəssamın evi əsl sənət ocağına çavrilmişdi. Sənət dostları - Tahir Salahov, Mikayıl Abdullayev, Ömər Eldarov, Əlibəy Rzaquluyev, Tokay Məmmədov və başqaları tez-tez onların evinə toplaşırdılar.

Moskvada təhsillərini başa vurub Bakıya qayıtdıqdan sonra da bu ailənin maddi çətinlikləri davam edirdi. Evləri olmadığından bir müddət İçərişəhərdə, Vəcihə Səmədovanın ata evində qaldılar. 1958-ci ildə "Rəssamların binası" adlanan bina tikilib istifadəyə veriləndə onlar da mənzil aldılar. Emalatxanaları da həmin binada idi. İkisinə bir emalatxana verildiyindən vaxtı bölməli olurdular. Nəhayət, 1962-ci ildə Vəcihə Səmədovaya ayrıca emalatxana verildi. Artıq rahat çalışa biləyəcəyini, planını qurduğu işləri həyata keçirəcəyini, fikirlərini məşğul edən mövzuları yeni əsərlərə çevirəcəyini düşünürdü. Ancaq çarəsiz xəstəlik imkan vermədi. Doğmaları da onunla bərabər amansız xəstəliklə mübarizə aparmağa çalışdılar. Müalicə üçün getdiyi Bakının, Moskvanın xəstəxanalarında dərdinə əlac tapılmadı. Vəcihə Səmədova 1965-ci ildə, qırx bir yaşının tamamına bir ay qalmış dünyadan köçdü. Azərbaycan KP Mərkəzi Komitəsi respublikanın ilk peşəkar qadın rəngkarı, Əməkdar incəsənət xadimi Vəcihə Səmədovaya Fəxri xiyabanda yer ayırdı. Ancaq Lətif Feyzullayev həyat yoldaşının vəsiyyətini yerinə yetirdi. Vəcihə Səmədova ümumi müsəlman qəbiristanlığında dəfn edildi.

Vəcihə Səmədovanın adı vəfatından çox keçməmiş əbədiləşdirildi. Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sərgi salonuna onun adı verildi.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Məhəmməd Füzulinin 530 illiyi münasibətilə elektron məlumat bazası hazırlanıb

Prezident İlham Əliyevin dahi şair Məhəmməd Füzulinin 530 illik yubileyi ilə əlaqədar imzaladığı sərəncamdan irəli gələn tədbirləri həyata keçirmək məqsədilə Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında şairin həyat və yaradıcılığı, zəngin bədii irsi haqqında elektron məlumat bazası hazırlanıb.

Kitabxananın rəsmi saytında yerləşdirilən bazada Ümummilli Liderin Məhəmməd Füzulinin anadan olmasının 500 illik yubileyinə həsr edilmiş təntənəli gecədə nitqinin, pedaqogika elmləri doktoru, professor Kamal Camalovun "Məhəmməd Füzuli humanizmi və ideya saflığı" məqaləsinin tam mətni ilə yanaşı, "Ulu Öndər Heydər Əliyev və Məhəmməd Füzuli", "Görkəmli şəxslər Məhəmməd Füzuli haqqında", "Məhəmməd Füzuli bədii ədəbiyyatda" kimi bölmələr də mövcuddur.

Elektron bazada dahi şairin Azərbaycan, türk, ingilis və rus dillərində nəşr edilən, dövrü mətbuatda çıxan əsərləri, haqqında yazılan, məcmuələrdə və ayrı-ayrı kitablarda çap edilən məqalələri, sözlərinə yazılan musiqi əsərləri, görkəmli mütəfəkkirə həsr edilən dissertasiya və avtoreferatlar, elektron resurslar təqdim edilir. Kitabxana əməkdaşları tərəfindən hazırlanan bazada Məhəmməd Füzulinin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi haqda məlumatlar, kitablarının virtual sərgisi, filmoqrafiyası, foto, videoqalereyası da sərgilənir.

"İRS" silsiləsindən yeni nəşrlərin təqdimatı olub

Dekabrın 24-də Bakıda "İRS" silsiləsi çərçivəsində 2024-cü ildə nəşr edilən kitabların təqdimat mərasimi keçirilib.

Əvvəlcə Azərbaycanın Dövlət himni səsləndirilib.

"İRS" Nəşriyyat evinin baş redaktoru Musa Mərcanlı bildirib ki, bu gün hamımız mədəni irsimizin, mədəniyyətimizin, incəsənətimizin işığına toplaşmışıq. O, bu il nəşriyyat evi tərəfindən müxtəlif dillərdə çap olunmuş kitablar haqqında məlumat verib. Vurğulayıb ki, nəfis tərtibatı və yüksək bədii-estetik görünüşü ilə diqqəti cəlb edən nəşrlərdə Azərbaycanın tarixi, mədəniyyəti, milli irsi dünyaya müxtəlif dillərdə təqdim olunur. Artıq 13 ildir kitab nəşri ilə məşğul olduqlarını bildirən M.Mərcanlı bu il işıq üzü görən beş kitab - "Qarabağ yeni sətirdən", "COP29: Yaşıl ümid rəngidir", "Şirvanşahların birinci yılı", "Şuşa" və "Kralın Kitabı" haqqında məlumat verib. Bildirib ki, birinci kitab məhz Qarabağın dirçəlişi ilə bağlıdır. Kitabda doğma, əziz Qarabağda aparılan tikinti, quruculuq, bərpa işləri, insanların qayıdışı barədə məlumatlar öz əksini tapıb.

"Ümumilikdə Qarabağla bağlı 10-a yaxın kitab nəşr etmişik. Qarabağın mədəniyyəti, tarixi, incəsənəti o qədər zəngindir ki, onlar haqqında yazmaq, gələcək nəsillərə çatdırmaq olduqca vacibdir. Bizim bu gün nəşr etdiyimiz kitabların siyahısında miniatür əsərləri də qeyd etmək istəyirəm. Bu da sözügedən istiqamətdəki silsilə kitabların ikincisidir. Bundan əlavə, COP29 zamanı buraxdığımız kitab yeddi dildə nəşr olunub".

Baş redaktor diqqətə çatdırıb ki, "İrs" jurnalı artıq 25 ildir işıq üzü görür və 20 dildə dünyaya yayımlanır. Jurnal ölkəmizin mədəniyyətini, tarixini, coğrafiyasını Azərbaycanın hüdudlarından kənarda tanıtmaq, orada yaşayan çoxsaylı soydaşımızı yenidən öz köklərinə qaytarmaq məqsədilə nəşr olunur. Bu dərgi Azərbaycanın mədəniyyəti, tarixi, etnoqrafiyası, xüsusilə də, ən əsası, Qarabağ məsələsi, erməni təcavüzü ilə bağlı əsl həqiqətləri işıqlandırmağı və xarici ölkələrə yaymağı qarşıya məqsəd qoyub. Jurnalımızın bir özəlliyi də hər kəslə məhz doğma dilində "dil tapması"dır. "İrs"in materialları əsasında kitablar da buraxılır. "İrs" seriyası ilə ildə 2-3 kitab işıq üzü görür. Bu il isə bu seriyadan beş kitab hazırlanıb. Bunlar bir növ ensiklopedik nəşrlərdir. Burada "İrs" jurnallarında çap edilmiş materialların daha geniş işlənmiş, əhatəli tədqiqatı yer alır. Bu ensiklopedik "İrs" kitabları Azərbaycanın xaricdə tanıdılması istiqamətində yeni səhifə açıb.

Eldar Rəsulovun moderatorluğu ilə davam edən tədbirdə "Paşa Həyat Sığorta" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri Niyaz İsmayılov, Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Vüqar Süleymanov, mədəniyyət nazirinin müavini Fərid Cəfərov və başqaları çıxış edərək "İRS" Nəşriyyat Evinin mədəniyyətimizin dünyada tanıdılması istiqamətində gördüyü işləri yüksək qiymətləndiriblər.

Bildirilib ki, "Qarabağ yeni sətirdən" kitabında da vurğulandığı kimi, hazırda Qarabağda böyük bərpa-quruculuq işləri həyata keçirilir. Bu gün tariximizin ən şərəfli günlərini yaşayırıq. Artıq 30 illik həsrətdən sonra torpaqlarımız, Qarabağımız, mədəniyyətimizin beşiyi Şuşa azaddır. Bütün dünyaya bəyan edirik ki, bu torpaqların əsl sahibləri bizik. Hazırda burada mədəniyyətimizi, ruhumuzu, milli kimliyimizi qaytarmaq istiqamətində böyük işlər görülür, oralar canlanır. Bu kitablar vasitəsilə dünya Ermənistanın işğal dövründəki qeyri-qanuni əməllərindən, cinayətlərindən xəbərdar olacaq.

Vurğulanıb ki, "İRS" seriyasından nəşr olunan kitablar Azərbaycanın tarixi-mədəni zənginliyini müxtəlif dillərdə oxuculara çatdırır. Natiqlər yeni nəşrlərin ərsəyə gəlməsində əməyi keçən yaradıcı heyətə uğurlar arzulayıblar.

Tədbir ədəbi-bədii kompozisiya ilə davam edib.

"Aktyor sənətini öyrən" layihəsi davam edir

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin Mədəniyyət Elmi-Metodiki və İxtisas Mərkəzi (MEMİM) və Azərbaycan Rəssamlıq Məktəbinin "Aktyor sənətini öyrən" layihəsi davam edir. Təlimin ilk üç ayının nəticələrinə əsasən layihə çərçivəsində imtahanlar təşkil olunub.

Noyabrın 30-da ilk imtahan musiqili tamaşalar olub: Əməkdar artist Qurban Məsimovun TKA 05/24 (Teatr və Kino) kiçik qrupunun quruluşunda "Mama" və Əməkdar artist Qasım Nağının rəhbərliyi ilə TKA 03/24 kiçik qrupun quruluşunda "Gülüncün nağılı". İmtahanlar uğurla keçib, tamaşaçılar gənc istedadların çıxışlarını mehribanlıqla qarşılayıblar.

Dekabrın 11-də Azərbaycan Rəssamlıq Məktəbinin TKA 07/24 saylı yuxarı yaş qrupu üzrə "Etüdlər" imtahanı keçib. Kursun rəhbəri Xalq artisti Məmmədsəfa Qasımovdur.

Nağılların müəllifi Gülzar İbrahimova, teatrşünas Dağlar Yusif, respublikanın Əməkdar artisti Elman Rəfiyev, Xalq artisti Cəfər Namiq Kamal və başqaları tamaşalarla bağlı fikirlərini bildiriblər. Onlar layihənin əhəmiyyətini və tələbələrin çıxışını yüksək qiymətləndirib, tədris proqramının qısa müddətdə uğurla mənimsənildiyini vurğulayıblar.

"Aktyor sənətini öyrən" layihəsinin əsas məqsədi uşaq və yeniyetmələr arasında peşəkar teatr sənətinin populyarlaşdırılması, müstəqil incəsənət təhsili sahəsinin peşəkarlaşdırılması, bu istiqamətdə konseptual yeniliklərdən səmərəli istifadə etməkdir.

Bəstəkarlar İttifaqının 90 illik yubileyi silsiləsindən yeni kitablar işıq üzü görüb

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının 90 illik yubileyi ilə əlaqədar nəşrlər silsiləsindən yeni kitablar işıq üzü görüb.

İttifaqdan bildirilib ki, kitabda Vətən müharibəsində Zəfər münasibətilə bəstəkarların qələmə aldığı xor və simfonik əsərlərin partiturası nəşr olunub. İlk dəfədir ki, Bəstəkarlar İttifaqı tərəfindən əsərlərin partiturası çap edilir. Onu da qeyd edək ki, bu, "Şanlı Zəfərə həsr olunan Azərbaycan bəstəkarlarının xor və simfonik orkestr üçün əsərləri" adlı partituraya Firəngiz Əlizadənin "Zəfər marşı" (söz: müəllif), Cəlal Abasovun "Şanlı Azərbaycan" (söz: Məhəmmədhüseyn Şəhriyar), Məmməd Cəfərovun "Nər oğlum!" (söz: Nəsibə İsrafilqızı), Rəna Qədimovanın

"Azərbaycanım" (söz: Yusif Nəğməkar), Sərdar Fərəcovun "Azad Şuşa!" (söz: müəllif) əsərləri daxildir.

Növbəti kitab isə musiqişünas mərhum L.Karagiçevanın "Frangiz Alızade. Naçalo puti" kitabıdır. Rus dilində işıq üzü görən bu nəşrin elmi redaktoru giriş və "Son söz"ün müəllifi sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Natalya Dadaşovadır.

Gəncə və Şəmkirin 3 sakini qəzaya uğramış təyyarədə olmuşdur

Onlardan ikisi sağ qalmışdır

Xəbər verildiyi kimi, dekabrın 25-də Bakı-Qroznı reysini yerinə yetirən "Azərbaycan Hava Yolları" aviaşirkətinə məxsus "Embraer 190" təyyarəsi təcili eniş zərurəti ilə bağlı Aktau şəhəri istiqamətinə yön alarkən həmin şəhərin yaxınlığında qəzaya uğramışdır. Təyyarənin göyərtəsində 62 sərnişin, 5 ekipaj üzvü olmaqla ümumilikdə 67 nəfər olmuşdur.

Baş vermiş qəza ilə əlaqədar Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, hadisənin səbəblərinin araşdırılması üçün Baş nazir Əli Əsədovun sədrliyi ilə Dövlət Komissiyası yaradılmışdır. Dövlət başçısının tapşırığı ilə fövqəladə hallar və rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirlərinin rəhbərlik etdikləri heyət Qazaxıstana yola düşmüşdür. Nazirlər hadisə yerində müşahidə aparmış, xəstəxanada yaralılarla görüşmüşlər. Bundan başqa, hadisə baş verdiyi andan Azərbaycanın Aktau şəhərindəki Baş Konsulluğu hadisə yerində fəaliyyətə başlamış, Qazaxıstan tərəfi ilə əlaqəli şəkildə işbirliyi quraraq operativ tədbirlər görməyə başlamışdır.

Qəzada xəsarət alanlardan biri də Gəncə sakini Toğrul Cəfərovdur. Toğrulun atası Mahir Cəfərov deyir ki, qəzadan sonra oğlu ailəsi ilə əlaqə saxlayaraq vəziyyətinin yaxşı olduğunu bildirib. 32 yaşlı Toğrul hadisədən sonra Aktau xəstəxanalarından birinə yerləşdirilib. Atasının sözlərinə görə, o, hadisə barədə 11 radələrində eşidib: "Həmin an oğlumla əlaqə yaratdım. O, vəziyyətinin stabil olduğunu və elə bir xəsarət almadığını söylədi. Bir müddətdən sonra evə gəlib əl telefonu ilə yenidən oğlumu görüntülü yığdım. Danışıq zamanı həkimlərin ona yüksək səviyyədə tibbi xidmət göstərdiklərini dedi. Bundan başqa, Aktau vətəndaşlarının xəstəxanaya gələrək yaralılara qan verdiklərini söylədi".

Xəsarət alanlar arasında Şəmkir rayonunun Sarıtəpə kənd sakini, 1998-ci il təvəllüdlü Zamin Alıyev də var. Anası Güllü Alıyeva oğlu barədə bunları bildirdi: "Oğlum Qroznıya işləməyə gedirdi. Bakı Hava Limanına çatanda evə zəng etdi ki, nigaran qalmayın. Bir neçə saata təyyarə yola düşəcək. Bundan sonra oğlumla əlaqə saxlaya bilmədim. Bir də eşitdim ki, təyyarə qəzaya uğrayıb. Elə bil dünya başıma uçdu. Sonra öyrəndim ki, qəzada oğlum elə bir xəsarət almayıb. Sevincimin həddi-hüdudu yox idi. Lakin qəza zamanı çoxlu sayda yaralının, eləcə də həlak olanların olduğunu eşidəndə qanım bərk qaraldı. Allah qəzada həlak olanlara rəhmət eləsin, yaralılara isə cansağlığı arzulayıram".

Dekabrın 25-də qəzaya uğrayan təyyarənin sərnişinlərindən biri də Şəmkir rayonunun Yuxarı Seyfəli kənd sakini, 1998-ci il təvəllüdlü Ramin İbrahimovdur. Atası Mahir İbrahimov deyir ki, oğlu Çeçenistana işləməyə gedirmiş: "Saat 8-də bizə mesaj göndərdi ki, gömrükdən keçmişəm, artıq yola düşmək ərəfəsindəyik. Bir neçə saatdan sonra eşitdik ki, təyyarə qəzaya düşüb və çoxsaylı həlak olanlar və yaralananlar var. Oğlum Ramin həlak olanlar arasında idi".

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN VƏ MƏTBUATYAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" *qəzetinə*

2025-ci il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatyayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	*(012) 598-49-55, (051) 225-02-13*
"Azərmətbuatyayımı" ASC	*(012) 441-19-91, (050) 322-33-17*
"Qaya" firması	*(012) 566-77-80, (050) 214-40-53*
"Region Press" MMC	*(055) 316-79-01, (050) 316-79-01*
"Səma-M" MMC	*(012) 594-09-59*
"Ziya" LTD	*(012) 497-76-96, (050) 306-77-22*
"Pressinform" MMC	*(012) 598-49-52, (070) 340-01-00*
"City press" MMC	*(055) 819-09-26*

1 illik -187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) **manat**
6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) **manat**
3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) **manat**
1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) **manat**

RƏSMİ DÖVLƏT QƏZETİ AZƏRBAYCAN
№ 287 (9742) 27 dekabr 2024-cü il CÜMƏ — AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI — QƏZETİN ƏSASI 1918-Cİ İLDƏ QOYULMUŞDUR
Prezidentin Mətbuat xidmətinin məlumatı
Proseslər Prezidentin nəzarətindədir
Dövət aviaqəzanın nəticələrinin aradan qaldırılması üçün genişmiqyaslı fəaliyyət həyata keçirir
Dünya liderləri təyyarə qəzası ilə əlaqədar İlham Əliyevə başsağlığı veriblər
Sükut dəqiqəsi
Cinayət işinin istintaqı ilə bağlı müxtəlif versiyalar irəli sürülür
Qəza ilə bağlı vacib olan bütün tədbirlər həyata keçirilir
azerbaijan-news.az

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya ***(Tel.: (012) 539-59-33)*** *zəng vura bilərsiniz.*

Niyə bəzi insanlar daha çox xəstələnirlər?

Qışın özü ilə bərabər gətirdiyi qayğılardan biri də səhhətdə yaranan problemlərdir. Soyuq havaların gəlişi ilə insanların bəziləri daha tez xəstələnir, kəskin respirator virus infeksiyalarına yoluxur, xroniki xəstəliklər kəskinləşir. İnsan orqanizmi təxminən 70 trilyon hüceyrədən ibarətdir. Səhhətimiz, fiziki və zehni fəaliyyətimiz bu mikrocanlılardan asılıdır. Əgər onlar sağlamdırsa, bədənimiz də sağlam və gümrah olur. Yox, belə deyilsə, bu və ya digər orqanımız öz funksiyasını düzgün yerinə yetirə bilmir, nəticədə xəstələnir.

Maraqlısı odur ki, bir qisim insan, ümumiyyətlə, viruslara yoluxmur, yoluxsa belə, orqanizmi tez bərpa olur, sanki gözəgörünməz bir qalxanla xəstəliklərdən qorunur. ABŞ-nin Yale Universitetinin alimlərinin apardığı tədqiqatların nəticələrinə görə, bunun səbəbi genetika, qeyri-sağlam həyat tərzi və israrla təkrar etdiyimiz səhvlərdir.

Bəzi insanların qrip, koronavirus, soyuqdəymə, tonzillit, faringit, sinüsit və sətəlcəm kimi bakterial infeksiyalara yoluxma şansının daha az olmasının əsas səbəbi genetik meyildir. Bu insanların antimikrob toxunulmazlığı digərlərindən daha zəifdir. Lakin unutmamalıyıq ki, genetik faktorlar dəyişməz taleyimiz deyil. Genlər səssiz, hərəkətsizdir. Ta ki, aktivləşdirmək üçün siqnal alana qədər. Xəstəliklə əlaqəli bir genin olması mütləq həmin xəstəliyə yaxalanacağımız demək deyil. Xəstəlik genlərini aktivləşdirəcək mənfi amillər azaldılsa, xəstəliyin yaranmasının da qarşısı alına bilər.

Stresin orqanizmə vurduğu zərər düşündüyümüzdən daha çoxdur. Araşdırmalar göstərib ki, bu faktor sağlamlıqda mühüm rol oynayır. Belə ki, kəskin və ya xroniki olmasından asılı olmayaraq, bütün növ streslər immun reaksiyalarını sıxışdırır, gözlənilməz infeksiyalara səbəb olur. Stres səviyyəsi artdıqca hüceyrələrin soyuq viruslara qarşı müdafiə mexanizmləri zəifləyir.

Orqanizm özünə zərər verən amilləri təmizləmək üçün immunitet sistemindən istifadə edir. Lakin insanı xəstəliklərdən qoruyan bu sistem hər kəsdə eyni gücdə olmur. İmmunitet sisteminin individual olaraq qaldıra biləcəyi "yük" var. İnfeksiyanın yüksək olduğu mühitdə, qısa müddət də olsa, müdafiəsiz qalsaq, qəbul edilən həddindən artıq mikrob "yük"ü səbəbindən, immunitetin vəziyyətindən asılı olmayaraq, mikroblara qarşı mübarizəni itirəcəyik. Yaşlılıq immunitetin dayanıqlılığını azaldan əsas amillərdəndir. Yaşlı insanların gənclərə nisbətən daha tez və asanlıqla xəstələnməsinin, mikrob xəstəlikləri ilə daha ağır şəkildə qarşılaşmasının səbəbi təbii immunitetdə elastikliyin və gücün itirilməsidir.

Bəzi insanların viruslara qarşı müqavimətsiz olmasının digər səbəbi pis qidalanmadır. Zərərli və balanssız qidalanma nəticəsində son 10-15 ildə piylənmə halları, demək olar ki, üç dəfə artıb. Hər dörd insandan birində qaraciyər yağlanması, insulin müqaviməti və ürək-damar xəstəlikləri müşahidə edilir. Qidaları uzun müddət saxlamaq üçün əlavə edilən konservantlar orqanizm üçün zərərlidir, Onların "toxunduğu" zülal, yağ və şəkərlərin də keyfiyyəti aşağı düşür. Bunlar da bədən tərəfindən yad maddələr kimi qəbul edilir. Yediyimiz qidalar həzm sistemimiz tərəfindən ən kiçik hissələrə, zülallar amin turşularına, şəkərlər qlükoza, meyvə və tərəvəzlər fruktozaya, vitaminlər minerallara, yağlar yağ turşularına parçalanır və bağırsaqdan sorulur. Proses pozulduqda bağırsaq florası zədələnir, xəstəliklər yaranır.

Zülal və vitamin gücünün olmaması orqanizm üçün əhəmiyyətli bir determinantdır. Bunun üçün mütəxəssislərin nəzarəti altında Omega 3, D3, K2, C vitaminlərini, sink, dəmir minerallarını, probiotik birləşmələri mütəmadi olaraq qəbul etmək lazımdır.

Qida rasionuna əlavə olunmalı əsas tərəvəzlərdən biri nitratlarla bol çuğundurdur. Pazı, ispanaq, kələm, kahı və reyhan da güclü nitrat mənbəyidir. Bədənə daxil olan nitrat damarların daxili səthini əhatə edən qoruyucu endotel örtüyündə bol azot oksidi istehsalına səbəb olur. Azot oksidinin artması qan təzyiqini tarazlaşdırmağa, damarları genişləndirməyə və toxumalara daha çox oksigen və qida çatdırmağa kömək edir. Un və şəkər məmulatlarını isə, ümumiyyətlə, qida rasionundan çıxartmaq lazımdır. Balanslı və düzgün qidalanma, fiziki məşqlər və keyfiyyətli yuxu ən vacib immun gücləndiricilərdir. Nizamlı yuxu immunitet sistemi üçün dərman kimidir.

Sağlam olmaq istəyən hər kəs tütün məmulatlarından uzaq durmalıdır. Tədqiqatçılar hüceyrələrin zəifləməsinin səbəblərini daha dərindən araşdırmaq üçün burun hüceyrələrini nikotinə məruz qoyublar. Məlum olub ki, nikotinə məruzqalma hüceyrələri daha həssas edir. Bədənimiz bir infeksiya ilə qarşılaşdıqda immunitet sisteminin hüceyrələri aktivləşir, immun cavabını və iltihabi prosesləri əlaqələndirən aşağı molekulyar çəki zülalları istehsal etməyə başlayır. Lakin tütün məmulatları bu prosesi ciddi şəkildə pozur.

İnsan immunitetini zəiflədən əsas amillərdən biri də gigiyenaya riayət etməməkdir. Bu, bəzən fərdin özündən deyil, ətraf mühitdən də asılı olur. Ümumiyyətlə, gigiyena şəraitinin pis olması, təmizlik qaydalarına diqqət yetirilməməsi, lazımi qoruyucu tədbirlərin görülməməsi, bir sözlə, gigiyenik tədbirlərdən uzaqlaşmaq insanı viruslara qarşı müdafiəsiz edir.

Nəticə etibarilə bu qənaətə gəlmək olar ki, immunitetimiz zəifdirsə, soyuqlar düşən kimi virus infeksiyalarına yaxalanırıqsa, bunu təkcə genetik faktorla əlaqələndirə bilmərik. Daha az xəstələnmək, xəstələnəndə isə tez və asan sağalmaq ilk növbədə öz əlimizdədir.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Ölkə ərazisində yağmurlu hava şəraiti gözlənilir

Dekabrın 28-də Azərbaycan ərazisində gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb. Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Bakıda və Abşeron yarımadasının bəzi yerlərində fasilələrlə yağış yağacağı gözlənilir. Şimal-şərq küləyi günün ikinci yarısında mülayim şimal-qərb küləyi ilə əvəzlənəcək. Havanın temperaturu gecə 5-8°, gündüz 8-10° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 765 millimetr civə sütunundan 762 millimetr civə sütununa enəcək. Nisbi rütubət 80-90 faiz təşkil edəcək.

Naxçıvan şəhəri, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarının bəzi yerlərində havanın arabir yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensivləşəcəyi ehtimalı var. Arabir duman olacaq, qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 3-8° şaxta, gündüz 2° şaxtadan 3°-dək isti olacağı təxmin edilir.

Xankəndi şəhəri, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Füzuli, Ağdam, həmçinin Daşkəsən-Gədəbəy, Göygöl rayonlarının bəzi yerlərində havanın arabir yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensivləşəcəyi ehtimalı var. Axşama doğru tədricən kəsiləcək. Arabir duman olacaq, qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 2-7° isti olacağı proqnoz edilib.

Şərqi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın, Zəngilan rayonlarının bəzi yerlərində havanın arabir yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensivləşəcəyi ehtimalı var. Arabir duman olacaq, qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 0-3° isti, dağlıq ərazilərdə 5°-dək şaxta, gündüz 3-7° isti olacağı güman edilir.

Gəncə və Naftalan şəhərləri, Qazax, Samux, Goranboy, Tərtər, Şəmkir, Tovuz, rayonlarının bəzi yerlərində havanın arabir yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensivləşəcəyi ehtimalı var. Arabir duman olacaq, qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 0-4°, gündüz 4-8° isti olacağı proqnoz edilib.

Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayıllı, Ağsu, Şamaxı, Siyəzən, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarının bəzi yerlərində havanın arabir yağıntılı olacağı, qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensivləşəcəyi ehtimalı var. Arabir duman olacaq, qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 1° şaxtadan 4°-dək isti, gündüz 4-8° isti, dağlarda gecə 3-8°, gündüz isə 0-3° şaxta olacaq.

Mingəçevir və Şirvan şəhərləri, Yevlax, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Bərdə, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Göyçay, Ucar, Hacıqabul, Zərdab, Salyan, Neftçala rayonlarının bəzi yerlərində havanın arabir yağıntılı olacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensivləşəcəyi ehtimalı var. Arabir duman olacaq, qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2-6°, gündüz 6-10° isti olacağı proqnoz edilib.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara, Biləsuvar, Cəlilabad rayonlarının bəzi yerlərində havanın arabir yağıntılı olacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensivləşəcəyi, dağlıq ərazilərdə qar yağacağı ehtimalı var. Gündüz yağıntılar tədricən kəsiləcək. Arabir duman olacaq, şimal-şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 3-6°, gündüz 6-10° isti, dağlarda gecə 0-3°, gündüz 3-6° isti olacağı təxmin edilir.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri Sahib Məmmədov və konfederasiyanın kollektivi AHİK-in Aparat rəhbərinin müavini Hikmət Nəbiyevə əzizi

HÜSEYN İSKƏNDƏROVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verirlər.

Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyasının kollektivi akademiyanın əməkdaşı Azad Hüseynova

ANASININ

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60, 434-55-58
Məsul katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsul katib müavinləri	- 539-44-91,	Kompüter mərkəzi	- 538-20-87,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Mühasibatlıq	- 539-59-33
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,		

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə

contact@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 4233
Sifariş 2981

Qiyməti 60 qəpik